

בלבבי

משכן אבנה

תשפ"ד
גיליון שלה

פרשת השבוע
שאלות ותשובות
שולחן ערוך
עבודה
מחשבה
קבלה

ויקרא - פורים

מטבע של מרדכי
סוגיות במחשבה
עמוד ל"ה

פורים - שמחה של תערוכת
מילון ערכים בארמית
עמוד נ"ז

שושן הבירה
בלבביפדיה קבלה
עמוד ס"א

המלאך המתגלה חודש אדר
מילון ערכים בקבלה
עמוד נ"ט

שו"ת
♦ ההבדל בין תקופת הקורונה
למלחמה כעת
♦ דור שבן דוד בא בו
עמוד י'

לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com

לקבלת הגיליון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

כל החומר [זולת מדור פרשת השבוע]
שמופיע בגיליונות אלו מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

ללקיחת חלק בהוצאות הגדולות
של הדפסת הספרים לזיכוי הרבים
ניתן לתרום במערכת הטלפונית:

מרכז הצדקה
ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580

יש לציין מספר קרן:
בלבבי משכן אבנה - 4387

© כל הזכויות שמורות

מספר ישיר לשמיעת
השיעורים בקול הלשון:

ישראל 073-295-1245
USA 718-521-5231

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'

טלפון: 052.763.8588

פקס: 03-5480529

ת.ד. 34192 ירושלים

9134100

bilvavi231@gmail.com

תוכן הגיליון

ויקרא - פורים ♦ תשפ"ד

פרשת השבוע

ה תורת הרמז ויקרא

שאלות ותשובות

ט פנימיות אור שער הנו"ן

שולחן ערוך עם פי' בלבבי משכן אבנה

יא סימן ח' סעיף ד' - הלכות ציצית

עבודה

טז דעת תבונות סימן ז'

יט דע את תורתך - חיבור לתורה פרק ו'

כב בלבביפדיה עבודת ה' אשף

מחשבה

לה סוגיות במחשבה אברהם

לז בלבביפדיה מחשבה גביע

נז מילון ערכים בארמית אדרבלין - אדרבלים

קבלה

נט מילון ערכים בקבלה אדיריו"ן

סא בלבביפדיה קבלה שושן

סט עץ חיים - דרושי הצלם דרוש ה'

שאלות ותשובות - עמוד י'

♦ ההבדל בין תקופת הקורונה למלחמה כעת

♦ דוד שבן דוד בא בו

תורת הרמז

פרשת ויקרא

"ויקרא אל משה וגו'. (א, א) וכתב רש"י 'לכל דברות ולכל ציווים קדמה קריאה לשון חיבה'. יש להבין את עומק הסיבה מדוע נצרך להקדים לכל דיבור ודיבור גילוי חיבה. מה צורך לחזור על כך בכל פעם. זאת ועוד, מדוע גילוי החיבה נכרך יחד עם הדיבור?

פרשת
השבוע

תורת הרמז

דיבור עם הקב"ה גדרו נבואה. מהות הנבואה ביאר לנו הרמח"ל בספרו דרך ה' (ח"ג פ"ג) וז"ל: הנבואה, וענינה שיגיע האדם ויתקשר בכורא ית"ש ויתבדק בו דביקות ממש באופן שירגיש ההתדבקות וישיג מה שהוא מתדבק וכו' וכו'. והנה עיקר הנבואה הוא השגת הדביקות והקשר הזה עודו בחיים, שזה שלימות גדולה ודאי. ואולם יתלוו לזה ידיעות והשכלות וכו' עי"ש.

נמצאנו למדים שעיקר הנבואה אינו כדיבור ושאר דברים, אלא עיקרה של הנבואה הוא מצבה של הנפש בדבקות גמורה בכורא ית"ש, והדיבור ושאר הגילויים אינם עצם הנבואה אלא תולדה מעוצם ההתדבקות.

מעתה נבין מדוע לכל דיבור, אמירה וציווי היה גילוי חיבה. גילוי החיבה הוא התגלות של פנימיות הדביקות, של עצם ההתדבקות שמתראה כלפי חוץ בצורה של חיבה. ורק לאחר שיש התדבקות וגילוי חיבה שייך דיבור אמירה וציווי. אין גילוי החיבה מקרי לנבואה, אלא גילוי החיבה הוא

ויקרא'. הענין. ויקרא לשון קר, בחינת קרירות. ויקרא. שורש קרא. גימ' אש, בחינת חמימות. וכמ"ש בבעה"ט, שפניו של משה היו בוערות כאש. ונתגלה ענין אש דוקא בפרשת קרבנות. כי האש מחזירה הכל לשורשו. וזו בחינת קרבן.

'אדם כי יקריב'. (א, ב) וברש"י, 'מה אדה"ר לא הקריב מן הגזל'. הענין שלומדים מאדה"ר. דענין גזל הוא, שכל אדם יש לו שורש, וניצוצות נשמתו מפוזרים בממונו. והלוקח מחבירו, לוקח דבר שאינו שייך לשורשו. אולם אצל אדה"ר היה הכל שלו, כי היה שורשם של כל הנשמות. והכל היה שייך לנשמתו. והענין שנאמר זה דוקא בקרבנות. דכל ענין קרבן הוא לקרב הדבר לשורשו. וגזל עניינו בהיפוך, ניתוק הדבר משורשו.

הנה קרבן הוא מלשון קירוב לה'. השורש הוא קרב, אותיות אחרי, גש"ר. כמו גשר שמחבר להשי"ת. גם קר"ב בגימ' שב, שבזה הוא שב לשורשו. והבן.

ענין שדוקא כאן נרמזה מדרגת משה. כי ויקרא היא בחינת קבע, היפוך ממקרה. כי ספר ויקרא ספר אמצעי של התורה. וזו בחינת משה, קו אמצעי. וקו אמצעי הוא ענין תמידי. היפוך נטיה לימין ושמאל.

ועוד. ויקרא הוא לשון כאדם שקורא

עצם גילוי מהות הנבואה. והדיבור, האמירה, והציווי, אינם אלא תולדת הדביקות והחיבה.

ובאמת יש מדרגות בהשגת הנבואה. וכמו שהאריך לבאר הרמח"ל (שם). ויש נביא כמשה רע"ה שלכל דיבור קדם חיבה, ויש נביא שנתנבא ללא גילוי חיבה. ביאור הדברים, נבין מן משל העוה"ז. ב' בנ"א אוהבים זל"ז, יש בנ"א שהאהבה פורצת ונגלית לחוץ ע"י מעשים גופנים, ויש אהבה שאינה חזקה כ"כ, ולכך אין לה גילוי בחיצוניות ונשארט טמונה בלב, בפנימיות. כן הדבר לגבי הנביא, יש נביא כמשה רע"ה שעוצם דבקותו מתגלה לחוץ (צורת ההתגלות בצורה של חיבה), ויש נביא שהדבקות חלשה יותר, ולכך אין לה גילוי, והיא נשארת מוסתרת בפנימיות.

ויקרא' אל משה (א, א) אלף זעירא. גם א' לשון אלף, והוא המספר הגדול, ולשון מופלא. כי מי יכול להיות בעל ענוה, רק אדם שיש בו גדלות.

מתחילין ללמוד עם התינוקות ויקרא. הענין. סוד קרבן הוא אור חוזר, כנודע שהוא סוד אתעדל"ת. וזה ענין האדם שהיה למעלה וירד, ועליו לחזור מלמטה למעלה. ולכך מיד בקטנותו מתחילין בקרבנות, ששניהם אור חוזר.

'ויקרא'. וברש"י, 'באומות נאמר

'ויקרא אל משה'. (א, א) וברש"י, 'קריאה לשון חיבה'. ביאורו. ויקח לשון מקרה, כלומר חיבור חיצוני, ולא חיבור פנימי. והטעם שאומות העולם כל מאן דעבדין לגרמייהו עבדין. ולכך אין חיבור בין הקב"ה לבינים. כיון שכוונתם לעצמם. משא"כ בני כתוב בהם לשון חיבה וחיבור. וכן נאמר במלאכים, 'וקרא זה אל זה ואמר קדוש וכו'". כלומר, לא לגרמייהו, אלא כולם מחוברים למען השי"ת.

'אליו'. (א, א) ופרש"י 'למעט אהרן. י"ג דברות נאמרו בתורה למשה ולא אהרן, וכנגדן נאמרו י"ג מיעוטי'. ענין דוקא מספר י"ג. כי י"ג גימ' אחד, והוא גילוי שמשה ואהרן הם באחדות גמורה. אולם אח"כ יש מיעוט, שרק למשה, ומשה אמר לאהרן. ואולי עניינו כדוגמת הכתר, שדוכ' ונוק' מאוחדים בו ממש. מ"מ צד פנים דוכ', וצד אחר נוק'. והבן.

'ולא תשבית מלח וכו'". (ב, יג) וברש"י, 'שהובטחו המים התחתונים ליקרב במזבח, במלח, ונסוך המים בחג'. אולי מפני שכתוב שמים תחתונים בכו, אנן בעינן למהוי קמיה מלכא. והבכי בחינת מים. אולם יש בו גם בחינת מליחות, ולכך זכו שגם מלח קרב, וגם מים.

לחבירו שיבא אליו. וזו בחינת הקרבן שמקרב דבר לחבירו.

ויקרא אלף זעירא. ובבעה"ט שמשה רצה לכתוב ויקר, לשון מקרה. הענין. אלף, בחינת אלופו של עולם, הקב"ה. אלף קטנה, כלומר שהגילוי במקרה הוא קטן. והתגלות הקב"ה במדה קטנה. וזוהי ענוה של משה. משא"כ אלף גדולה, בחינת גדלות, גילוי מרובה, והבן. אלף במילוי בא"ת ב"ש תו"ך. כי אלופו של עולם הוא פנימיות כל העולמות.

קרבן עם האותיות גימ' שנ"ה עם הכולל. שנה לשון חזר, וזו בחי' קרבן, שיבה לשורש.

עולה. אותיות על - וה. הענין. להעלות בחינת ו"ה שבשם הוי"ה, ז"א ונוק', לאו"א. ולכך עולה כליל, שבג"ר אין הנאה בעוה"ז כלל. ולכך אמרו שמכפר על עשה, ולא הניתק לעשה. שבחינת לאו בנוק', ונפרד מן הדוכ'. אולם לא הניתק לעשה, הוא מחובר לעשה. והיא בחינת יחוד דו"ג. ולכך שייך להעלותו לאו"א, והבן מאוד.

'אשה ריח ניחוח לה'. (א, ט) וכתב רש"י, 'אשה לשון אש'. הענין. אשה בחינת נוק', ה'. ובחינת אש היא העלאת הגשמי לרוחני. וזה ענין אשה, להעלות ה' נוק', לדוכ'. לייחד קוב"ה ושכינתיה.

האור של פנימיות שער הנו"ן מאיר עכשיו

שאלה:

בתקופת הקורונה הרב הזכיר שאנו נמצאים בגילוי שער הנ' דטומאה בעולם, וזהו מלחמת גוג ומגוג, ולבסוף אנו מגיעים לשער הנ' דנ' דקדושה שהוא גילוי המשיח. והרב מבאר ששער הנו"ן דטומאה היינו ה"ערב רב" של

טומאת המדיה והאינטרנט, ובמהות "שער הנו"ן דקדושה" ראיתי במקום אחר שהרב מעמיד בזה כמה הגדרות מהו שער הנ' דקדושה - אחד דקדושה, כללות הפכים, דביקות פשוטה בה', התכללות בה'. ובפשטות הבנתי שזוהי כללות העבודה בעקבתא דמשיחא להגיע לשער הנו"ן דקדושה, וא"כ לכאו' כבר עכשיו אנו יכולים להגיע לשער הנו"ן דקדושה ולמה אמר הרב שרק בסוף התהליך של סילוק כל הטומאה מהעולם יתגלה שער הנ' דנ' דקדושה? האם כוונת הרב היה רק מצד הזמן אבל בודאי מצד הנפש אנו יכולים כבר עכשיו להגיע לשער הנ' דנ' דקדושה?

שאלות ותשובות

אור פנימיות שער הנו"ן

ההבדל בין תקופת הקורונה
למלחמה כעת

דור שבן דוד בא בו

תשובה:

כן. מצד הנפש ניתן להשיג הכל כבר עתה. וכבר היו מרבתינו שאמרו שהשיגו מדרגת משיח בנפשם,

אולם מצד הזמן מאיר עתה נו"ן דנו"ן, אולם לא בקע את החומר באופן שלם, כי יש כנגדו נו"ן דנו"ן דקליפה.

(שו"ת, הובא בסוף ספר דע את גאולתך)

ההבדל בין תקופת הקורונה למלחמה כעת

שאלה: מה ההבדל בין שני התקופות, שבתקופת הקורונה 'ננעלנו' בבתינו, ובמלחמה 'גורשנו' מבתינו? ולפי זה, מהי עבודתינו כעת?

תשובה: נעילה בכית - גילוי היחידה. גירוש מן הבית - גילוי א"ס, כמו בהר סיני, במדבר, אין גבולות כלל. והעבודה, לדבוק גם באור א"ס בלי גבול, ומאידיך לדבוק גם בגבול, ברצוא ושוב. פריצת גבולות הארץ הוא גילוי של פריצת גבולות בשורש!

דור שבן דוד בא בו

שאלה: בגמ' בסנהדרין (צז ע"א) אמרו: 'דור שבן דוד בא בו, וכו', והגליל יחרב, והגבולן יאשם, ואנשי גבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו'. ובגהות הגר"א שם: מחק תיבת גבול, וכתב 'חול'. מה זה אומר?

תשובה: עיין תפארת ישראל (סוטה, ט, טז, יכין, או צד) וז"ל [גבי גליל יחרב], שלא דייקי בלשנייהו, ולכן לא נתקיימה תורתן בידם, ולא היה להם זכות תורה להגן שלא יחרבו (כעירובין, נג, ע"א), עכ"ל. ועיין הון עשיר (שם) ש"יחרב" היינו שהבתים חרבים.

אולם בתיקון אמרו (זוה"ק, ח"א, קיט, ע"א, ועוד מקומות) בשיתין ושית יתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל. ואמרו (שם, ח"ב, ח, ע"ב) בארעא דגליל דתמן הוה שרותא דגלותא דישראל. וכמ"ש (ז, ע"ב) בגין דאיהו אתר קדמאה דאתחרבא בארעא קדישא. ועיי"ש (י, ע"ב. רכ, ע"א).

ועיין ספר נבואת הילד (נבואה ג', ונבואה ה', ואגרת סוד הגאולה), ובפירוש שני לספד"צ, מהאריז"ל (ענין הגאולה). ועיין אמת ליעקב (מערכת עץ חיים, אות ר, אות ע"ד) בשם מהר"י אזולאי, שאף טבריה בכלל הגליל.

וזהו הגבולן יאשם, היינו מי שעוסק בגבול, וע"ש כן נקרא גבולן. ועיין רש"י שם. ותפא"י (סוטה, שם). וזהו ואנשי הגבול וכו', כי נפרץ כח הגבול ונגלה בלתי בעל גבול, כנ"ל.

אולם, מהצד התחתון, פריצת הגבולות הם סכנה נוראה, כי נאבד השמירה, וכל מרעין בישין רוצים לבוא ולינוק מן הקדושה, וח"ו לעקור הקדושה, היל"ת.

והוא בחינת משיח בן יוסף, כמ"ש שם, עיי"ש. בחינת יוסף - י-סוף. פריצת הסוף.

סימן ח' סעיף ד: מחזיר שתי ציציות
לפניו ושתיים לאחוריו, כדי שיהא מסובב במצות.

בירור הלכה - סעיף ד'

ומקור הדברים, כתב בגר"א (ס"ק י) וז"ל, מדרש אבכיר, בפסוק והמים להם חומה (שמות, יד, כב), למים שאחריהם הזהרו וכו' [עיין שו"ת רדב"ז, ח"ג, סימן תקע"א, ולדבריו אין ראייה, עיי"ש, ודו"ק שהעיקר לפניו, אולם יש להקפיד אף לאחוריו]. ועיין ב"י (ד"ה ומחזיר), ובילקוט (שמות, רמז רלד), וב"י שם בשם הגהות מימוניות (ציצית, פ"ג, אות כ) בשם הירושלמי, לא סוף דבר וכו'. ועיין לקמן סעיף י"ז. ובפסיקתא (ט, ב), והובא בילקוט תהלים סימן תשכ"ג כל עצמתי, וכו', מלפני ומאחורי השלכתי ב' כנפות של טלית כשאני עומד "בתפלה", עכ"ל הגר"א. ובלבוש על אתר כתב, וז"ל, כדכתיב (תהלים, לד, ח) חונה מלאך ה' סביב ליראיו, ומלאכי ה' הם מצות השלוחים מאתו ית'.

ובפשטות, כל המקורות הללו הם הנהגה טובה ומעלה לנהוג כן. אולם יעוין בערוך השולחן על אתר (אות י) וז"ל, יש שמקפידים שהציצית [כמו שמצינו גבי נר חנוכה בסימן תרע"א שלכתחילה יניחו ממול המזוזה בכדי שיהא מוקף במצות, ומזוזה מימין ונר חנוכה

שולחן ערוך

אורח חיים

עם פירוש
בלבבי משכן אבנה

בירור הלכה
הלכה פסוקה
פירוש על דרך הסוד
סימן ח'

ציציות הראש הם מכל הצדדים, ולכך בודאי שלפחות ראוי או יש חיוב שיהא הציציות סביבותיו כדי "שיהא מסובב במצות", דומיא של שורש החיוב שהוא מעין ציציות הראש. וכן לדעה שעיקר מצות ציצית היא דין כסות, כשם שהכסות מכסה כל צדדיו, כן הדין בציצית שיהא בכל צדדיו, וכלשון הפסוק שהעתיק הערוך השולחן, "ארבע כנפות כסותך".

וכן נראה מוכרח מדברי הירושלמי שהעתיקו, דאיתמר שם, לגבי קטן, לא סוף דבר להתעטף, אלא שיודע להשליך ב' כנפות לאחוריו. והרי מבואר שזהו חיוב, שאם לא כן לא נראה שתלוי חיובו ביודע להשליך ב' כנפות לאחוריו.

הלכה פסוקה - סעיף ד'

עיקר הציצית צריך שיהא לפניו, כמ"ש "וראיתם אותו", אולם יש להקפיד שיהא אף ב' מהציציות לאחוריו, ובפרט בשעת התפלה. ובודאי יש להקפיד שלא יהיו כולם לאחוריו.

משמאל, ובעה"ב בטלית מצויצת באמצע. וכן כתב המג"א (ס"ק ו) וז"ל, ויש נוהגין לשים צד ימין על כתף שמאל, כדי שיהיו מסובבין, עכ"ל. ועיין שו"ע הרב (ס"ק י) שדקדק וכתב בדין השו"ע "יחזיר", ובדין המג"א כתב "יש נוהגין", ודו"ק] שהם לפניו לא יהיו לעולם לאחוריו. והיינו "דעיקר" מצות ציצית הוא שיהיו שני ציצית לפניו ושנים לאחוריו, כדי שיהא מסובב במצות (טור). ונראה דזהו "לעיכובא", דהא "על ארבע כנפות כסותך" כתיב (דברים, כב, יד), והכנפות הם שתים לפניהם ושתיים לאחריהם, עכ"ל. והרי שמבואר בדבריו, שדין שיהא ב' ציציות לפניו וב' לאחוריו, זהו עיקר דין ציצית, וזהו לעיכובא.

והנה נתבאר בסעיף הקודם שיש ב' שורשי דין בציצית. א. ציצית מלשון ציציות הראש, כמ"ש הטור, ולכך יש דין עיטוף ציצית בראש. וזהו דעת הגאונים. ב. דין כסות - לבוש. ולפ"ז עיקרו לגוף ופעמים משמש אף לראש. וזהו דעת העיטור.

והנה לדעה שעיקר ציצית הוא בראש, כנגד ציציות הראש, הנה

הוא "מסבב" את הציציות בכל הצדדים מסביב, ודו"ק). גם יש אופן אחר, והוא, כי להיות מקום גילוי הציציות, במקום שמתגלים החסדים, שהוא מן החזה ולמטה כנ"ל, לכך האור שלהם צוקע דרך האמצע של ז"א, ועובר תוך גופו של ז"א ממטה, ויוצאים דרך הפנים (ולפי ביאור זה, זה אינו מדין אור מקיף סובב, אלא בקיעת אור פנימי בפני ז"א). עוד יש אופן אחר, והוא, כי המציאות הנוכרת, נחלק לז', לפי הסיקוד לאצא הוא באמצע גופו דו"א, ונמשך בתוכו, ויש ג"כ חלק אור הציצית שצוקע בתוכו, ויש שמקיף וסובב אל הסיקוד של אצא (ואינו המקיף של הטלית של ז"א, ודו"ק, אלא אור פרטי של אבא שבוקע ונעשה סובב), ויוצא דרך פני ז"א. והרי הם ג' צחינות, וכולם נמצאים בצת אחת. ולכך כאשר אנו מגיעים לומר ק"ש דשחרית ציור אור, אנו אוחזין בד' ציציות, ומשימין אותם בחזה, להורות כי עתה שימשכו המוחין והחסדים למטה, יאירו כולם דרך הפנים, עיי"ש.

ועיי"ש בהמשך דבריו וזכרוש ה', סוד הציציות שלאחוריו, הם לצורך נוק' שהיא באחוריים. ואלו שלצד הפנים לצורך יעקב שהוא בפניו של ז"א. וכן לצורך נוק' כאשר תחזור עמו פז"פ, כנ"ל.

פירוש על דרך הסוד - סעיף ד'
 ציאר היכן מקומם של הציציות, כתב בשער הכוונות (ענין הציצית, פ"ב) וז"ל, הנה הנוק' דו"א, בתחילה היא עומדת באחורי הז"א, כנודע. ולכך כשמתעטף האדם בטלית, צריך שיאחזו בצד הימני של הטלית, בשני הציציות שבו, וישליכם לצד שמאל סביב גרונו על הכתף השמאלי לאחור, כדי שיגיעו הציציות ברישא לנוק' העומדת שם באחור בצד שמאלי, כנודע שנוק' בשמאל אתאחדת, שהם הגבורות ושתי הציציות האחרות השמאלים ישארו תלוים דרך פניו של אדם, ולא באחור. וטעם לזה הוא, כי הנה אלו ד' ציציות יוצאין מן ד' מוחין (ובפרטות ממוח החכמה, ממדרגת קוצין, כמ"ש לעיל), ולכן שתי הציציות לצד שם צחינת החסדים והגבורות אשר צמוח הדעת, ניתנים לנקבה להיותה בצד האחור. וכאשר חוזרת פז"פ, אזי לוקחת גם שתי הציציות האחרים שנשארו בפניו של האדם, שהן מן החכמה והצינה ואע"פ שכל ד' ציציות הם (שורשם) חד קולא דשערי (דז"א), וכולן נמשכין דרך האחור, עכ"ז להיותם בתוך הטלית שהוא האור המקיף הגדול, ואלו בפנים ממנו כנודע, לכן האור המקיף של הטלית, הוא מוליך את אור צ' הציציות האלו דרך היקף מצחו סביבות ז"א, וממשיכן כנגד פני ז"א, ונשארים שם (כי בהיותו אור מקיף, לכך

דעת תבונות

כל שכן שאין הסברא רואה סוף הענינים
להיכן הם מגיעים. מה רוצה האדון ב"ה
מבריותיו, ולמה הוא מנהלם, ומה אחרית
כל אלה.

מדוע הצדיקים מועטים והרשעים מרובים

אם נתבונן ונחשוב, נבחין, שמימות עולם, מבריאת אדם
הראשון ועד ימינו אלו, כמה צדיקים היו - איננו יודעים בדיוק,
אך מספר הצדיקים שהיו בכל דור ביחס רשעים - נער
יספרם.

במשך כל ימות העולם עד עתה, הקב"ה מקיים את
עולמו באופן שרובו המוחלט - רשעים, ומיעוטו הקטן
מאוד - צדיקים. ובעיקר אם נביט על היחס באומות
העולם, הרי שחסידי אומות העולם הם מעטים מאוד,
ורובא דרובא הם רשעים גמורים.

כל כך הרבה זמן הקב"ה מגלגל כך את העולם, ולעין
כל רואה נראה כאן מהלך שאינו ברור בעליל כלל.

זוהי שאלה שכל אדם צריך לשאול את עצמו,
הרי יש באוסטרליה, באמריקה, ובכל העולם כולו -
מיליארדים של אנשים, להיכן כל זה מוליך? הסברא

הפשוטה אומרת, שיחיו בעולם קבוצה קטנה של יהודים, עובדי
ה' באמת, וכדברי רבותינו שהצדיק יחיה והרשע ברשעו ימות,
וכך יתנהל כל מהלך הבריאה. אך לנגד עינינו נראה כי הבורא
ית"ש מנהיג את העולם באופן שונה לחלוטין, למשך אלפי שנים!

אכן, ישנם בני תורה, שב"ה ספונים בבית המדרש ושקועים
בלימודם, וכלל אינם חושבים ומתבוננים אודות מה שקורה
בעולם.

מחד, כמובן שיש בזה צד של מעלה, בעצם כך שהם שקועים
בלימודם. אך מאידך יש בזה גם צד של חסרון, כיון שאינם

עבודה

דעת תבונות

סימן ז'

דע את תורתך

פרק ו' - מאור שבתורה

בלבביפדיה עבודת ה'

אשף

מתבוננים באופן בו הקב"ה מנהל את עולמו.

עיקר הטענה היא, ביחס לאותם בני אדם שבקייאיים ומעודכנים היטב במה שקורה בעולם [ויש אף שקוראים את העיתון לפני תפילת שחרית], מדוע אצלם לא מתעורר הקושי אודות הסתירות כביכול בהנהגת הקב"ה את העולם, וכפי שמסופר על החפץ חיים, שכאשר היו מגיעים לאוזניו סיפורים שונים, הוא היה מתבונן ומנסה להבין את הנהגת ה' בעולם.

מדוע רוב התנועות בעולם הם לבטלה

ישנם לערך כשמונה מיליארד בני אדם בעולם, ומכל אדם בעולם, נפעלים מעשים ומחשבות ודיבורים. אם ננסה להתבונן מעט נראה, שהמעשים, הדיבורים, והמחשבות שנפעלים בכל רגע בעולם הם לאין ערוך בכמותם.

ניקח את הדוגמא של הדיבורים, ברגע אחד שעובר בעולם, כמה מהדיבורים הם דברי תורה וקדושה, וכמה מהדיבורים הינם דברים בטלים. הרי רוב רובם של הדיבורים בעולם, הם דברי בטלה מוחלטים. ומתוך כל העולם, האחוז הקטן הוא יהודים, ובתוך היהודים עצמם, כמה מדברים דברי תורה בכל רגע?

ואם כן, השאלה הנשאלת היא, מה יוצא מתוך כל הדיבורים הללו שמדברים בכל רגע בעולם?

ידוע שהחפץ חיים מנה שאפשר לדבר מאתיים מילים בדקה, לפי זה נמצא, שבני אדם מדברים ביום אלפים ועשרות אלפים של דיבורים. ואם נצרף יחדיו את כל המעשים, דיבורים, מחשבות שהיו בכל ימות עולם, הכל עומד כתמיהה רבתית גדולה מאוד: מה הצורך בכל אלו? בשלמא את הצורך במעשי המצוות והקדושה - אנו מבינים, אבל מה הצורך בכל שאר המעשים, דיבורים ומחשבות, מה יוצא מכל מהלך פני הדברים הללו?

וכל זה אמור - בבני אדם, אבל יתר על כן, יש חי צומח ודומם. מה יוצא מכל מיליארדי מיליארדים בעלי חיים שישנם בעולם, מכל סוגי בעלי החיים שנתבארו בספר ויקרא, מהי התכלית של כולם? וכן כמות מיני הצמחים והדומם שקיימים, מהי תכליתה של כל הבריאה כולה?

אין צורך בחקירה מייגעת על מנת שהשאלות אודות הנהגת הקב"ה בעולם יתעוררו אצל האדם, התבוננות פשוטה אודות התנהלות הבריאה, החל מששת ימי בראשית ועד ימינו, מראה כי לכאורה חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע השנים שבהם הקב"ה מנהיג את עולמו - רובם המוחלט הולך לבטלה.

מדוע רק המיעוט מצליחים לעבור את העולם בשלום

כל שכן שאין הסברא רואה סוף הענינים להיכן הם מגיעים, רוב בני אדם שנולדו במשך כל הדורות, האם הם מתו יותר טובים ממה שהם נולדו, או פחות טובים? אפילו אם נעסוק באומות העולם בלבד, מהי התכלית של כל כך הרבה גוים שנולדו, ומתו, וחוזר חלילה, להיכן מוביל כל מהלך פני הדברים?

מה רוצה האדון ב"ה מבריותיו, ולמה הוא מנהלם. הרי רק יחידים מגיעים לתכלית של החיים, וכפי שמבואר בדברי רבותינו להדיא, שרוב בני אדם שיוצאים מהעולם - נכנסים לגיהנום, והנשמות שזכו להיכנס מיד לגן עדן - מועטות המה, וכפי שמסופר בספר 'מנחת יהודה' (לר' יהודה פתייה) לגבי מה שקורה בעולם העליון, שרוב רובם של הנשמות אינן מתקרבות לגן עדן, וישנן נשמות שנוזקות לצירוף ולזיכוך של עשרות או מאות שנים בכדי שיוכלו להגיע למקומם העליון.

אם כן, מאחר ורק יחידים מגיעים לתכלית, איזו מין בריאה כביכול בורא עולם ברא שרוב בני אדם נכשלים ונופלים בחטאם, ורק מיעוט שבמיעוט מצליח לעבור את העולם הזה בשלום, כעין ר' עקיבא שנאמר עליו (חגיגה יד ע"א) 'נכנס בשלום ויצא בשלום', וכל זה נמשך אלפי שנים, ואם כן השאלה המתבקשת היא: מה אחרית כל אלה?

כי מעשי ה' יתברך נראה בהם רוחב כל כך גדול, שאין שום לב מכיל אותם. והייתי רוצה שתלמדני דרך ישרה להבין יושר הענינים האלה מבלתי נטות ימין ושמאל.

כח הסקרנות האמיתי – סקרנות להבין את תכלית הבריאה

טבע בני אדם, שיש להם מידה הנקראת 'סקרנות', אם לפתע תוך כדי הליכתם ברחוב הם רואים קבוצה של בני אדם מתגודדים, הם מיד הולכים לראות מה קורה שם. אמנם, זוהי סקרנות של בטלה, וכי הוא רופא מומחה שבא לבדוק אם יש פיקוח נפש וצריך לעזור.

הסקרנות האמיתית, צריכה להיות מופנית למקום האמיתי, שהרי הקב"ה לא ברא את מידת הסקרנות כמידה רעה לחוד על מנת שהאדם יבטלה [שגם זה נכון], אלא הוא בראה על מנת שהאדם יפנה את מידת סקרנותו להתבוננות בבריאה, שיסתקן סביבו וישאל מה קורה כאן, מה המהות של כל הבריאה, מה סובב את כל מציאות העולם מימות בריאת עולם שהקב"ה ברא.

ידועה לשונו של החזו"א בתחילת ספרו 'אמונה ובטחון', שכאשר יש לאדם שעת השקט, והוא חופשי מרעבון תאווני, והוא מתחיל להתבונן מה שקורה בבריאה, פתאום הוא

מתחיל להשתומם". זוהי השתוממות של שכל ולב, תשוקת השכל שרוצה להבין, והשתוממות של הלב שרוצה להכיר, להרגיש, לתפוס, את כל מה שקורה כאן.

א וזה לשונו שם (תחילת פרק א'): "אם האדם הוא בעל נפש, ושעתו שעת השקט, חופשי מרעבון תאוני, ועינו מרהיבה מחזה שמים לרום, והארץ לעומק, הוא נרגש ונדהם, כי העולם נדמה בעיניו כחידה סתומה, כמוסה ונפלאה, והחידה הזאת מלפפת את לבבו ומוחו, והוא כמתעלף, לא נשאר בו רוח חיים, בלתי אל החידה כל מעינו ומגמתו, ודעת פתרונה כלתה נפשו, ונבחר לו לבוא באש ובמים בשבילה, כי מה לו ולחיים, אם החיים הנעימים האלו נעלמים ממנו תכלית ההעלם, ונפשו סחרחרה ואבלה וכמהה להבין סודה ולדעת שורשה, והשערים ננעלו".

תחילה נצרך להתעורר לתמיהה בנפש

לפיכך, על מנת לגשת לתשובה על השאלות הנ"ל, תחילה עלינו להפנים היטב את עומק הסתירות בהנהגת העולם, שתתעורר אצלנו מעט מחשבה והתבוננות אודות הבריאה והתנהלותה.

כאשר הבסיס של התמיהה מתחילה להתעורר בנפשו של האדם, הוא כבר נמצא בשלב הראשון שעליו דיבר כאן הרמח"ל. לנשמה יש כמיהה להבין ולקלוט את כל מהלך פני הדברים שבורא עולם מנהיג את כלל כל העולם כולו, את כלל כל מציאות הבריאה, מימות עולם ועד אחריתה, תחיית המתים ולאחר מכן אלף השביעי ושאר הזמנים שישנם.

אכן, כולנו מאמינים בני מאמינים שהקב"ה מנהיג את עולמו, אך כאשר נתחיל להתבונן מה הקב"ה רוצה מאתנו בעולם כ"כ מופלא, כ"כ בלתי מובן, מהו המכוון, זו תהיה תחילת כניסתנו בס"ד לידיעת צור העולמים.

רח' הרב בלוי 33
לפרטים

052.765.1571

שיעור עץ חיים 21:05

שיעור שבועי ירושלים

אנציקלופדיה

עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים

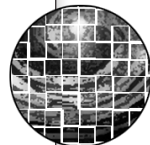
050.418.0306

שיעור שבועי חולון

אנציקלופדיה

מחשבה

יום ד' 20:30

דע את תורתך - חיבור לתורה

פרק ו' - המאור שבתורה - חיפוש אחר השורש

מאור - החושך שלמעלה מן האור

עכשיו אפשר להבין עוד יותר בס"ד. הדברים דלהלן הם יסודות ברורים אבל אנחנו משתמשים בהם לסוגייתנו.

המאור יש בו אבחנה שהוא למעלה מהאור, וגם יש בו אבחנה שהוא מאיר לאור. המאור בעצם הוא אש חשוכה, דבר חשוך - ואילו האור הוא מציאות מאירה.

במציאות התחתונה, כאשר אור העליון נופל למטה, האור הפך להיות מארה, קללה, מקום חשוך. מאיפה האור העליון מתהפך ממקום עליון למקום תחתון? זה לא היפוך של אור לחושך, אלא, זה התהפכות של חושך עליון לחושך תחתון, שהמאורות נופלים למארה. "החכמה מאין תמצא" - החכמה באה ממקור שהוא נסתר וחשוך. כל מציאות הבריאה היא אור, וזהו המאמר הראשון 'ויהי אור'. "אסתכל באורייתא" - זה אור. הכל בנוי בצורה של הארה. אבל ההארה הזו באה לגלות מה את שהוא מעבר לאור, שהוא החושך שלמעלה מן האור.

התורה - אמצעי לגלות את הקב"ה

בלשון פשוטה וברורה, התורה אינה התכלית - אלא התורה היא אמצעי. בלשון רבותינו זה נקרא, התורה היא תכלית להכיר את הקב"ה - ואין דרך אחרת להכיר את הרבש"ע רק על ידי דרכה של תורה. כי אסתכל באורייתא וברא עלמא, בה הוא ברא את ה'עלמא'. על ידי כח ה'אורייתא' אני מגלה את מי שהסתכל בה. אין דרך להכיר את הקב"ה זולת התורה, בשום פנים ואופן.

ואם תמצא גוי שמכיר את הרבש"ע, זה רק מצד חלקו באורייתא. ידועים דברי הגמרא שהקב"ה הלך לכל האומות ורצה ליתן להם את התורה. אמרו רבותינו שהקב"ה לא רצה ליתן להם את כללות התורה, אלא את רצה ליתן להם חלקיהם שבתורה, כי התורה נתבארה בשבעים לשונות, וכל אומה ואומה אילו קיבלו את התורה היו מקבלים את ההלבשה של התורה בלשונם. ועל ידי שבעת מצוות בני נח וחסידים אומות העולם,

א כל אחד ואחד מן שבעים האומות יכול להכיר פנים אחד של השבעים לשונות שבהם ניתנה התורה, יש שבעים פנים לתורה שבכתב, והגוי יכול להכיר אחד מן שבעים פנים האלה של התורה. אבל בתורה שבעל פה אין להם שום נגיעה.

באופנים אלו הגוי מצרף את עצמו לגילוי תורה שלו ועל ידי זה הוא יכול להכיר את הקב"ה. לולא הצטרפות לחלקו שלו בתורה, אין שום דרך לעכו"ם להכיר את הקב"ה. אין שום דרך להכיר הקב"ה מלבד המדרגה שנקראת תורה, ורק על ידי הדרך הפנימית הזו חלה הכרה במציאות הבורא.

גם קודם חטא אדם הראשון לגויים היה שייכות עם התורה, אבל רק בדרך אחור, ולולא החטא הם היו יכולים לקבל את חלקם בתורה דרך אחוריים. "וראית את אחורי, אבל פני לא יראו", יש לאומות שייכות עם האחוריים של התורה אבל לא עם הפנים של התורה. אמנם לאחר החטא, האומות הופקעו לגמרי מקבלת התורה. [זולת חסידי אומות העולם או אלו שמקיימים שבעה מצוות בני נח, שאלו הם יחידים, אבל בכללות, האומות אין להם שייכות עם קבלת התורה לאחר החטא]. ובמתן תורה, שהיה חזרה למצב של קודם החטא – מה קיבלו האומות? הם לא קיבלו הפנים של תורה אבל הם קיבלו את האחוריים של התורה. [אבל לאחר חטא העגל, חזרה ההפקעה של הגויים מהתורה].

התורה - סתים וגליא

בהגדרה ברורה, מה ההבדל בין תורה לקוב"ה? התורה היא גילוי של מקום. התורה היא הפן המתגלה. על הקב"ה עצמו נאמר "אכן אתה אל מסתתר", עצמותו ומהותו לא ידעינו, אנו יודעים רק מקיומו שהוא ית' קיים, מכח האמונה בו ית', אבל לא משיגים את עצם מהותו ית'.²

התורה מגלה את הקב"ה, התורה עצמה יש בה אבחנה של גילוי, אמנם הקב"ה נקרא "אכן אתה אל מסתתר". מצד כך, האורייתא באה לגלות את הקב"ה, אבל כאשר אני מגלה אותו יתברך מה אני מגלה? שאני לא משיג אותו! ולכן כל שורש האורייתא הוא ממקום חשוך. אלו הם יסודות מוסדים מאוד.

אילו תכלית הבריאה הייתה האורייתא, אז התכלית היה אור, לא מאור. אבל כיון שברור שהאורייתא אינו תכלית הבריאה אלא האורייתא היא כלי אומנתו של הקב"ה לגלות את בעל האומנות, בכלי יש השגה מסוימת, ולכן אומרים חז"ל שהתורה היא סתים וגליא, אבל הקב"ה גלוי מצד מעשיו, ונעלם מצד מהותו.

ב רק בהנהגתו ית' יש לנו השגה, אבל לא בעצם ההיות שלו ית'. על ידי אמונה בקיומו יתברך אנו יודעים שעצם מהותו קיים, אבל לעולם אין לנו השגה בעצם מהותו יתברך. אלו הם יסודות של שורשי האמונה. בדקות, השגת הנברא בהנהגתו יתברך היא השגת עצם ההיות של הנבראים עצמם.

החושך שבתורה

התורה באה לתת לנו אפשרות ודרך להכיר הקב"ה. ומצד כך, התורה גלויה באופן של החשכה. הבורא נגלה רק מצד מעשיו, אבל הוא נסתר מצד מהותו, ולכן התורה עצמה היא סתים וגליא, כל לימוד צורת האוריינתא, יש בו סיתום וגילוי, לעולם בתורה יש חלק גלוי ויש חלק נעלם. אסתכל באוריינתא - זה הצד הנעלם שיש בתורה.^ג ה'ברא עלמא' - זה צד הגלוי שבתורה.

יש הבדל בין התורה שניתנה במעמד הר סיני, שהיה קודם חטא העגל - תורה של קודם החטא - לתורה שנמצאת השתא בידינו, שהיא תורה שבאה לאחר חטא העגל. שני מדרגות של תורה אלו היו סתים וגליא, וא"כ מה ההבדל ביניהם? יש הבדל עצום בין הסיתום של מדרגת התורה קודם החטא, לסיתום שיש בתורה שלאחר החטא. הסיתום בתורה של לאחר החטא הוא סיתום באופן של קושיא. אך הסיתום שקיים בתורה של מדרגת מתן תורה היא לא סיתום באופן של קשיא, אלא היא סיתום מצד כך שאני לא משיג את עומק הדבר.

כאשר האדם מסתכל מהאור לחושך, הוא לא רואה. כאשר הוא מסתכל בחושך לאור, הוא רואה. כן כביכול כשהקב"ה מסתכל באוריינתא מאיפה הוא הסתכל - מהמקום החשוך אל המקום המאיר. מי שנמצא בתוך אוריינתא ורוצה להסתכל עכשיו למקום חשוך, הוא יראה רק חושך. האוריינתא מצד עצם היותה היא חושך ואור. מצד כך היא נקראת אוריינתא מלשון אור, וגם מלשון אורתא שהוא בלשון ארמית 'ערב', לילה. ומצד כך התורה יש בה גילוי וגם יש בה חושך.

במדרגת תורה של מתן התורה, מה היה הגילוי של ההארה, ומה היה ההסתר של התורה? שם ההארה של התורה הייתה השגה בתורה, וההסתר שבתורה היה ההכרה שהתורה היא מעבר להשגתי. בלשון רבותינו זה נקרא, "תכלית הידיעה שנדע שלא נדע" - להכיר את האי-ידיעה.

אמנם במדרגת תורה של לאחר החטא, כח הגילוי וכח ההעלם נעשים חקוקים באוריינתא. ומכאן ואילך ההעלם שבתורה קיבל פנים לגמרי שונות. קודם החטא, ההעלם של התורה היא הבחינה שלמעלה, המאור התורה, אבל לאחר החטא, ההעלם שבתורה הופך להיות העלם שמסתיר את האור.

ג ודאי שבדקות גם באסתכל באוריינתא יש צד של גילוי, אבל בכללות, זה צד הנעלם של התורה.

בלבביפדיה עבודת ה' אשף

השפע הנשפע והרי שהם בבחינת סוף ובבחינת שפה שהם מילים מאותו שורש שהרי 'ס' ו'ש' הם אותיות המתחלפות, וגם במשמעותם הם קרובים לאותה מהות, והיינו שכל שפה עניינה הוא שיש סוף לדבר שמתגלית בשפתו של הדבר, כלומר, מה שהשפתיים שבפה נקראים שפתיים זהו מחמת שהם הסוף של הפה, הגבולות של הפה, בכללות הפה מורכב מחיך, גרון, לשון שיניים ושפתיים, שאלו הם ה' מוצאות הפה כלשון חז"ל והשפתיים הם הסוף של הפה, ובהרחבה יותר הם הסוף של כל הנקבים שיש בגולגולת שהנקב התחתון שבגולגולת הוא הפה בלשון הגמ' בברכות "פה גומר" ובפרטות בפה שהוא ה'גומר', השפתיים הם ה'גומר' שבתוך הפה עצמו.

ומ"מא"כ, מציאות השפתיים משמשות כסוף וכהגבלה של הפה, ומצד כך, מה שכשפים נקראים כשפים זה מלשון כ-שפ, כ-שפה שהכ' היא כ' הדמיון משמעותו - כמו שפה כלומר, יש את הסוף, את השפה שהקב"ה גילה בעולמו שזה מה שנקרא בלשון חז"ל "הן הן גבולות עולם" שיש גבול דקדושה לכל דבר, וכאשר לוקחים את מציאות כח הכשפים, הרי שהם יוצרים גבול חדש שהוא מצומצם יותר.

אסם - כמו אשפ - שורש אשפ משמש בלשון הקודש בכמה פנים, הוא משמש בלשון של כישוף שאלו שעושים כשפים נקראים אשפים (דניאל א', כ') ומצד כך האשף זהו שורש שקרוב לכשפ שהוא השורש של כישוף.

והוא משמש כשורש למילה אשפה, ומשמעות המילה אשפה - או אשפה העשויה להשים בה חיצים שיורים אותם, או אשפה בבחינת זבל כלשון הפסוק "מאשפות ירים אביון" - מקום שנותנים בו את הפסולת וכמבואר בגמ' שיש 'אשפה העשויה לפנותה' ו'אשפה שאינה עשויה לפנותה', ואלו הם א"כ שתי המשמעויות של המילה אשפה.

כח הצמצום המתגלה בשורשים -

'אשפ' ו'כשפ'

ובעומק, הרי כמו שדורשת הגמ' שהטעם שכשפים נקראים כשפים משום שמכחישים פמליא של מעלה^א, ומה עומק ההגדרה שהם מכחישים פמליא של מעלה? - מציאותו יתברך שמו, הגילוי של אורו שזה הא' - אלופו של עולם, מכח שהוא השורש של הכלי הרי שהוא מתפשט והולך, ועל ידי מציאות הכשפים נוצר גבול וצמצום לעומק א ובדקות השורש כשפ של הכשפים זה הכ' והש' שב'מכחישים' והפ' של 'פמליא של מעלה'.

מקום הגבול והאשפ זהו מה שמצמצם את הדבר מדין יסוד האש שמונח בה כח של כילוי, ומכל מקום, זה הבחנה אחת במילה אשפ שהיא מלשון אשפים - כשפים כפי שנתבאר.

מהות האשפה כמקום של פסולת

וההבחנה הנוספת שבשורש אשפ כמו שהוזכר שזה מלשון אשפה - האשפה היא המדרגה התחתונה שיש בבריאה והדוגמא הפשוטה והברורה לדבר הוא בתיבת נח שכמו שאומרים חז"ל היו ג' קומות בתיבה, בקומה העליונה היו בני אדם - נח ואשתו, בניו וכלותיו, בקומה האמצעית היו את כל הבהמות והחיות, שבעה מהטהורים ומשאר הבע"ח שנים, ובקומה התחתונה היה את הזבל - האשפה, וזה ברור ופשוט לכל בר-דעת שבתוכה נח הדברים היו מסודרים כפי מדרגתם בעצם, ולכן הקומה העליונה היה אדם, בקומה האמצעית בהמה ובקומה התחתונה זבל - אשפה, כי מקומה של האשפה הוא בקומה התחתונה.

ובדקות לפי מה שנתחדד, האשפה היא בעצם הקצה, הגבול של כל דבר, - הרי כמו שנאמר בפסוק בקהלת "החיים יודעים שימותו" וכמו שאומרים חז"ל "סוף כל האדם למיתה" והיינו שהסוף של כל דבר היא המיתה שלו. כלומר - הגדרת מיתה היא הגבול האחרון של

ובדקות יותר, הכשפים לוקחים את כח הגבול הקיים והם מצמצמים את אותו כח של גבול לצמצום יתר.

וזה עומק הדבר שמצרים היתה מלאה כשפים ולכן החרטומים אמרו על הניסים שמשוה רבינו עשה "תבן אתה נותן לעפריים", כלומר - מצרים זה מלשון מיצר וכיון שהכשפים הם כ-שפה, לכן המציאות שמתגלה במצרים היא שיש שם את החרטומים שעושים כשפים וע"י הכשפים מתגלה הכח שמזיז את הגבול ויוצר גבול מצומצם יותר. וזה א"כ הכח של הכשפים.

ובעומק זהו אשף - א'-שפ מלשון שפה, כלומר, האל"ף זהו אלופו של עולם והשפ הם הצמצום של אותו שפע, אבל זה לא הצמצום מצד סדרי הקדושה של "הן הן גבולות עולם" אלא הצמצום שלהם הוא צמצום דקלוקול, - אלו הם הכשפים שמכחישים פמליא של מעלה.

ומ"מ א"כ, זהו שורש הקלקול שמתגלה באשפ ובכשפים, וזהו מה שהאשפ תחילתו הוא משרשי הא-ש מלשון אש כי אש הוא כח הכילוי, כח הצמצום שמצמצם, וכחם של הכשפים והאשפים שהם בעלי הכשפים הוא משורש כח האש שגורם את הצמצום שבדבר, ובדקות, זה ההבדל בין שורש אשפ לשורש כשפ, שורש הכישוף זה כח יצירת הגבול שמזיז את מקום הגבול הקיים מכח יסוד העפר שהוא

היפך תם, אבל בדקות יותר, החץ נקרא חץ מלשון חצי ומלשון חציצה, כלומר - הצורה השלימה של התם זה "תמים תהיה עם ה' אלקיך" שהוא יהיה עמו ית' ולחלקו כמו שאומר שם רש"י על הפסוק, והיינו שכאשר מתגלה המדרגה העליונה שבתם, זה לא תם כפשוטו מלשון דבר שהושלם והגיע לסופו, לכילוי, אלא זהו תם שהגיע לשלימות מדרגת הגבול שבו ומכח כך הוא עולה מהגבול אל ה'בלתי בעל גבול' - זהו 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' כי מי שנמצא עם ה' אלקיו, עמו ולחלקו היינו שאין לו כלל מציאות של מחיצה המבדלת בינו לבין הבורא יתברך שמו, וזוהי מדרגת התם שהיא היפך ממדרגת המת.

מצד הקלוקל זה כמו שאומרים חז"ל שמשנחרב הבית נפסקה מחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים שזה מציאות של הבדלה הקיימת בבחינת "עוונותיכם היו מבדילים בין ה' אלקיכם וביניכם" והיינו שכאשר מתהפכת מדרגת התם למדרגת מת שבפרטות זה מתגלה מכח החץ שהורג וממית, עומק ההגדרה במה שהחץ ממית היא שהוא מגלה מדרגה של חצי אבל זהו חצי באופן של חציצה שאין חיבור ביניהם.

וביתר חידוד - כשיש שני דברים שכל אחד מהם חצי ואין ביניהם מחיצה - זה עומק השלימות כיון שהם שני חלקי אותו דבר והרי שהם יוצרים את

הדבר שכשהדבר מגיע לגבולו האחרון זה מתגלה בפועל כמיתה וזוהי א"כ, עניינה של מיתה - הגעת הדבר לקיצו ולגבולו.

וכמו שנתבאר כבר בכמה מקומות - מת הוא להיפך מתם, התם היינו שהדבר הושלם, וכשזה הושלם מהצד דתיקון הרי זה בבחינת "תמים תהיה עם ה' אלקיך" שה'תם' שבו מצטרף ל'אין סוף' כי כשהוא הגיע לגבול של ההשגה שלו, הרי ששם הוא נכלל ב'אין סוף' - זה העומק של "תמים תהיה עם ה' אלקיך" בבחינת 'תם' של יעקב אבינו - "ויעקב איש תם".

ולהיפך מתם, מתגלה הצד התחתון שהוא הופך להיות מת שזה גבול של קלוקל שמתגלה בדבר, זה גדר של מיתה - מקום ההגבלה מצד מהלכי הקלוקל.

ומ"מ א"כ, מהות האשפה מתגלה כאשר ההתפשטות מגיעה עד המדרגה התחתונה שבה, ומצד הקלוקל שבמדרגה התחתונה, זה הופך להיות מציאות של אשפה.

מהות האשפה ככלי לחיצים

אבל כפי שהוזכר, אשפה משמשת לא רק ככינוי לזבל אלא גם לכלי שמיועד לשאת בו חיצים, וכמובן, עיקרו ויעודו של החץ כפשוטו זה במה שהוא עומד לכלות ולהרוג בבחינת המת שהוא

במשנה בריש בבא בתרא "השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר חולקים את החצר באמצע" וכמו שמבואר שם בדברי הגמ' שיש שתי לשונות מהו רצו לעשות מחיצה" אם הכוונה שהם רצו לחלוק או מחיצה כפשוטו, - והיינו שכל שותפים בהגדרה העמוקה שלהם, לכל אחד יש חלק בהכל' שזה יסוד ההגדרה של החלק של כל שותף, ומצד כך, כאשר הם באים לעשות מחיצה, עומק ההגדרה של הדבר היא שהם לוקחים דבר ששני אנשים שייכים בו באופן שלם והם יוצרים בו חציצה שגורמת להבדיל ביניהם, והרי שעומק ההגדרה של מחיצה זה - שהיא באה לחלק דבר שביסודו הוא שייך לשנים באופן שחלקו של כל אחד מחובר להכל, אלא שעוד לפני המחיצה שמניחים ביניהם בפועל, כאשר הן באים וחולקים את הדבר ביניהם הרי שעצם המציאות השלימה שהיתה שייכת לשניהם באופן שיש לכל אחד חצי מתבטלת ע"י החלוקה, שמכאן ואילך לכל אחד שייך רק חצי שזה המהות הפנימית של המחיצה, ואם עושים גם מחיצה בפועל הרי שמבדילים את החלקים שנפרדו זה מזה באופן שיש דבר המבדיל ביניהם בפועל.

אבל מ"מ, במציאות של האשפה בהבחנה של כלי המחזיק חיצים, מתגלה בה עומק שורש הכח של הרע הגמור ד זהו בהגדרה הכוללת אבל כמובן עצם ההגדרה הזו תלויה בנידון אם יש ברירה או אין ברירה.

המציאות השלימה, ומצד כך, ישראל שמדרגתם היא "חלק אלוק ממעל" הרי שכביכול הם חלק מהבורא, הם חצי מן הבורא, והיינו שמתגלה ע"י ה"תלת קשרין מתקשרין דא בדא, קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל" שכל אחד מהם הוא חלק מאותו דבר².

וא"כ, עד כמה שישראל הם 'חלק אלוק ממעל' הרי שזה המהות שלהם שהם חלק מדבר וביחס הזה, כל אחד הוא חצי מהדבר.

ומ"מ א"כ, זוהי התפיסה העליונה שכשיש שני חלקים של אותו דבר עצמו, הרי שאם אין בהם מחיצה הם מתחברים כיון שזה מהותם שהם חלק של אותו דבר כביכול.

אבל כאשר מתגלה 'חצי' מלשון מחיצה וחציצה הרי שהוא חוצץ מלחבר את שני החצאים - וזה גופא עומק ההגדרה של מחיצה, כלומר - הגדרת מחיצה היא שמצד עצם הדבר עצמו הדבר צריך להיות מאוחד על כל חלקיו כולם אלא שיש כח בבחינת "אריא דרביע עליה" שיוצר את מציאות המחיצה.

עומק ההגדרה של חלוקת שותפים

והדוגמא הבהירה לדבר - מה שמבואר

ב זהו בהגדרה הכוללת אבל כמובן בהגדרות הדקות יש הגדרה של 'חלק אלוק ממעל' ויש הגדרה של קשר ולא נכנסנו כאן לדקויות.

ג וכמובן 'חצי' מלשון חלקים, ול"ד חצי כפשוטו בבחינת מחצה על מחצה.

שכשהקליפה נאכלת עם האוכל היינו שהיא נכללת עם האוכל - שהם שורשים שקרובים מאד אהדדי - כלומר - מה שהקליפה נאכלת עם האוכל זהו מחמת שהיא נכללת עם האוכל.

אבל כאשר מתגלה שהקליפה אינה נאכלת עם האוכל אלא היא עומדת כמציאות לעצמה - על אף שהיא נחשבת לדינא 'בית יד' לפרי ולענין דינים מסויימים היא כן מצטרפת עם הפרי אבל כשבאים לאכול את הדבר, הרי שנעשה הבדלה בבחינת מלאכת בורר שהאוכל הוא לעצמו והקליפה היא לעצמה".

ומכל מקום, עומק הבהירות שבדברים היא שבמציאות של אכילת הפירות הללו נוצרת ההבדלה בין האוכל לפסולת והיינו שנעשה כביכול מחיצה בין האוכל לפסולת.

וזוהי התפיסה המתגלה באשפה שמשמשת ככלי לחיצים, כלומר - האשפה שהיא כלי לחיצים זה לא רק שבפועל לוקחים כלי ששמו אשפה ומכניסים לתוכו חיצים, אלא המהות הפנימית של האשפה היא שיסודה הוא להעמיד מציאות של מחיצות, וכלי

ביותר שיש בבריאה שזה מציאות המחיצה המתגלה.

עומק הגדרת הברירה בין האוכל לפסולת שבפרי

ונחدد - הרי כמו שנתבאר, האשפה משמשת בשתי משמעויות, מצד אחד היא משמשת לזבל, לפסולת שיש לכל דבר שהרי בכל דבר יש את ה'תוכו אכל קליפתו זרק', הוא מורכב מהאוכל שבו שזה ה'תוכו אכל' ומהקליפה שבו שזה ה'קליפתו זרק', ובעומק, האוכל שבו נאכל ונכלל בעליון - שעל שם כן הוא נקרא אוכל, והפסולת שבו הוא בבחינת מה שיוורד ל'אשפה העשויה לפנותו' שזהו ה'קליפתו זרק', וזהו א"כ החלק של 'קליפתו זרק' בפועל ששייך למדרגת הפסולת שקיימת.

אבל השורש הפנימי של הדבר נובע ממה שנעשה ההבחנה של מחיצה במה שהדבר נחלק לחלקים, וזה שורש החץ שמקומו באשפה שהוא מלשון חצי כמו שנתבאר שזה מציאותו של דבר שנבדל בחלקיו, וזהו 'תוכו אכל קליפתו זרק' דהיינו שנעשה מחיצה בין האוכל לקליפה.

וכמו שידוע - יש פירות שהדרך לאכול אותם יחד עם קליפתם ויש פירות שהדרך היא להסיר מהם את הקליפה ולאוכלם, כלומר - הגדרת פירות שאוכלים אותם יחד עם קליפתם

ה וזה הנידון שקיים בהלכות בורר של שבת איך וכיצד הוא האופן שמותר לקלף פרי בלא שיהיה בזה בעיה של בורר - ויש סברא שמותר לקלף את הפרי משום שכך היא דרך אכילתו, כלומר - מצד הגדרת המלאכה יש כאן סוג של ברירה אלא שיש כאן היתר מיוחד מחמת שזה דרך אכילתו [-בלי להכנס כאן להגדרות הדקות שבדבר].

ומאידיך מתגלה באשפה המהלך של כלי לחיצים שזהו מקום החציצה באופן דקלקול כפי שנתבאר.

שתי ההבחנות במחיצה שמונח באשפה

ושורש הדבר כמו שהובא בראשית הדברים, זה בחינת הכשפים שמכחישים פמליא של מעלה, ועומק מה שהכשפים מכחישים פמליא של מעלה זהו משום שהם יונקים מהמדרגה של ה'מחיצה של ברזל' שנפסקה בין ישראל לאביהם שבשמים, וכמו שנתבאר - הם מזיזים את המחיצה ומצמצים ומגדילים יותר את מקום ההגבלה שבגבול.

ולפי מה שנתבאר, בזה גופא יש שתי הבחנות, יש אופן שמזיזים את כח הגבול של המחיצה באופן שמצמצים את המקום עוד יותר ע"י המחיצה, מלבד עצם כח המחיצה שבא לתת את הגבול היסודי של הדבר, [כדוגמת מעקה שעושים בגג שנועד בשביל שהאדם לא יתפשט מעבר לגבול ויפול], וזה א"כ הגדר של מחיצה המגבילה יותר ע"י הכשפים שמזיזים את נקודת הגבול.

והאופן השני של המחיצה זה שהיא חוצצת בין שני דברים שצריכים להתחבר יחד.

ועולה א"כ, שיש שני מהלכים ביסוד של מחיצה, יש מהלך שהמחיצה היא כח הגבול של הדבר, אלא שכאשר זה מצד התיקון מתגלה "הן הן גבולות

לחיצים היינו - כלי למציאות ה'חצי', כלי לציון נקודת ההבדלה.

וזה שורש הדבר של מה שנאמר בנביא (שמואל א', כ') במעשה של דוד ויהונתן שכאשר יהונתן רצה לגלות לדוד האם יש לו שלום אצל בית אבא - אצל שאול אם לאו, הרי שהוא זורק את החץ והם קבעו שזה יהיה תלוי עד היכן החץ מגיע, ולפי"ז ידע דוד אם יש לו שלום אצל שאול אם לאו, כלומר - הנידון היה בעומק, האם יש שלום בין מלכות בית דוד למלכות שאול שזה מיסוד מלכות בית יוסף שהרי שאול מבנימין ששורשו מיוסף כידוע, - ומצד כך, אף לעת"ל, הגילוי של משיח בן יוסף יתגלה או ביוסף עצמו או בבנימין שהוא אחיו מן האם ומדרגתם קרובה זו לזו כמו שהרחיבו רבותינו בדבר - ומ"מ א"כ, עומדת כאן נקודת הנידון האם מתגלה במלכות בית דוד ובמלכות בית יוסף הבחינה של 'והיו לאחדים בידך' בשני העצים הללו [עץ יוסף ועץ יהודה כמבואר בנביא (יחזקאל ל"ז)] או שמתגלה שיש ביניהם חיצים שזה גילוי של דבר המבדיל וחוצץ ביניהם, וזה עומק נקודת הדבר שהסימן שנתנו דוד ויהונתן הוא ע"י זריקת החיצים.

ומכל מקום א"כ, זוהי מציאות האשפה - מצד אחד היא הקצה והסוף באופן של מקום הזבל והפסולת של דבר שאין בו תשמיש אלא הוא בגדר 'קליפתו זרק'

נקבי חוטם, ופה, וכמו שסידרו רבותינו - העיניים והאזנים הם שניים, הפה הוא אחד והמוצע ביניהם הוא החוטם שמצד אחד בכללותו הוא נקב אחד של חוטם אבל הוא מחולק בפועל לשני נקבים.

ובעומק, כמו שחידדו רבותינו מלבד מה שיש בחוטם שני חורים כפשוטו, מה שיוצר בו את מציאות שני הנקבים, זה מחמת שיש בחוטם מחיצה שמבדלת בין שני החורים, וזה א"כ עומק יחודי שמתגלה בחוטם שבזה הוא שונה משאר נקבי הגולגולת, העיניים הם שניים - שכל אחד מהם נפרד מחבירו ויוצא ממקום אחר והרי שאין גילוי של מחיצה ביניהם, וכמו"כ האזניים הם שניים ואין מחיצה ביניהם, ומאידך גיסא הפה הוא אחד בכל מציאותו, אבל החוטם הוא נקב אחד שהפך להיות שניים ע"י מחיצה המבדלת שמכחה נעשה בחוטם מציאות של שני נקבים, וכמו שאומרים רבותינו שהמחיצה המבדלת הזו שבחוטם היא בצורת ו' שהיא המבדילה בין שני הנקבים.

וא"כ - עד השתא נתבאר שה'שפ' שבאשף זה בבחינת שפה וגבול. וכמו"כ נתבאר שנקודת הצמצום מתגלה מכח האש המצמצת בכח הכילוי שבה, ועכשיו נבאר בפרטות מהו עומק נקודת הכשפים שזה כח הכילוי שבאש

עולם" כמו שנתבאר וכאשר זה מצד הקלוקל, המחיצה זזה ממקומה ויוצרת צמצום יתר.

והמהלך הנוסף שמתגלה במחיצה שהיא משמשת כמחיצה המבדלת בין שני דברים שצריכים להיות מחוברים אהדדי שהמחיצה מבדילה ביניהם.

והרי שבאשפה מונח שני החלקים שנתבארו במהות המחיצה, מהות של מחיצה בגדר מחיצה המבדלת שמתגלה בחץ מלשון חצי - מחיצה שהיא בחינת הכשפים שיונקים מהכח של "נפסקה מחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים".

ומהות של מחיצה שמתגלה באשפה של זבל שהיא בעצם הקצה האחרון שמגיע למקום הגבול שכשמזיזים אותו ממקומו ואינו במקומו הראוי לו הרי שהדבר מצטמצם יותר, ושורשו ג"כ בבחינת הכשפים כמו שנתבאר.

זה תמצית הדברים, שנתבאר בג' ההבחנות שבמדרגת האשפ כמו שחודד.

מהות החוטם - נקב אחד שהפך לב' נקבים

וביתר עומק, המילה אשפ עצמה מלבד מה שיש בה אותיות אש כמו שהוזכר יש בה גם אותיות אף בבחינת מה שנאמר בלשון הפסוק "כי אש קדחה באפי", - והרי כידוע יש בגולגולת שבאדם ז' נקבים, שתי עינים, שתי אזנים, שני

לצירוף עם החלק האחר מכח המחיצה שמבדלת ביניהם, ובזה דבק בו עומק נקודת החסר כי הוא הופך להיות בגדר 'פלגא' מהמציאות השלימה ששוב אינה ניתנת לצירוף.

והיוד הדברים א"כ, עומק שורש נקודת החסר שדביקה בו זהו מחמת שהוא נמצא בתפיסה שבעצם יש לו המשך שזהו החלק האחר שהוא צריך להצטרף אליו, והחלק הזה בלתי ניתן לצירוף משום שיש מחיצה המבדלת ביניהם שאינה נותנת את אפשרות צירופם וזה גופא עומק נקודת החסר המתגלה בו.

והגדרה הבהירה - הרי כמו שדורשים חז"ל על המידה של "ארך אפיים ורב חסד - מאריך אפיה [לצדיקים וגם לרשעים] וגבי דיליה" דהיינו שלאחר ה'מאריך אפיה' הוא 'גבי דיליה', ושורש הדבר - שהרי מה שיש מציאות של 'ארך אפיים' ויש מציאות של 'קצר - אף' לא מתגלה הרי לא בעיניים ולא באזניים אלא זה מתגלה דווקא בחוטם שפעמים הוא באופן של ארך אפיים ופעמים הוא באופן של קיצור החוטם, ובדקות ההגדרה היא שכיון שכפי שנתבאר כחו של החוטם נחלק לשני החלקים. אזי כאשר מתגלה ה"ארך אפיים" הרי שהמידה הזו מסירה את המחיצה המבדילה שזהו ה' שהוא כח המחיצה

ז כמו שדורשים חז"ל ממה שנאמר 'אפיים' בלשון רבים.

שמתגלה באשפ נוטריקון אש - אף בבחינת "כי אש קדחה באפי" - בכללות ההבחנה של כל אש שהיא מכלה, אבל צורת הכילוי של האש שמתגלה ב"אש קדחה באפי" זה כילוי באופן של חוטם שיש בו מחיצה!

וראשית, דוגמא בהירה לדבר מתגלה במיתת נדב ואביהוא שמתו משום שהם הקריבו אש זרה - והאש הזו, זה מה שנאמר בקרא (ויקרא י"ב) "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם" שהיא עצמה כילתה אותם וכמו שאומרים חז"ל שהאופן שהאש הזו כילתה אותם היא היתה כמין שני חוטין של אש שנכנסו לתוך נקבי החוטם ודייקא ע"י הכניסה לנקבי החוטם נעשה בהם מציאות הקלוקל שהם מתו.

ה'אש קדחה באפי' שמתגלית מכח המחיצה המבדלת שבחוטם

ומאיפה השורש של נקודת הכילוי שלהם שהתגלה שם? - זה בעצם העומק של הכשפים בבחינת "אש קדחה באפי", כלומר, כאשר מתגלה ששני דברים שהם בעצם דבר אחד ורק מכח שיש מחיצה שמבדלת ביניהם הם נהפכים לשני דברים, הרי שכל חלק וחלק לעצמו נעשה בו מציאות של חסר, כיון שהמציאות השלימה שלהם היא בחיבור של כל החלקים יחד, וכשכל חלק וחלק עומד לעצמו הוא בלתי ניתן

ו כמו שיתבאר מיד להלן.

לנקב ועוד נקב, שני נקבים.

שני נקבי החוטם - שורש יניקת השדים

ובהרחבה יותר - יש לרע שני שורשים, יש את שורש הרע מצד התחתונים ויש את עומק שורש כח הרע כביכול מצד העליונים, שורש הרע מצד התחתונים זוהי בחינת הכשפים שמכחישים פמליא של מעלה כמו שנתבאר ו'של מעלה' היינו שהתחתון מכחיש את מציאות ה'של מעלה', אבל שורש כח הרע ההפוך שנמצא למעלה הוא הנקרא 'שדים' והרי שד זה בגימטריא ב' פעמים נקב והיינו שהשורש שממנו יונקים השדים זהו מהחוטם שיש בו שני נקבים, - מהצד התחתון השדים יונקים ממקום השדיים שבצד התיקון זוהי בחינת שם ש-ד-י וכשנחסר בו ה' זה הופך להיות שורש יניקת השד כמו שהרחיבו רבותינו. אבל מהצד העליון שורש היניקה של השד הוא מהחוטם שהפך להיות מנקב אחד כדוגמת הפה לב' נקבים מכח המחיצה המבדלת שנעשתה בו, וזה א"כ השורש העליון של יניקת השדים.

וכפי שנתבאר א"כ, מתתא לעילא זהו הגדר של כשפים שמכחישים פמליא של מעלה, כלומר, זה התחתון שמכחיש את ה'מעלה', ומלעילא שמתגלה כח של רע הגדרת הדבר היא שנעשה מציאות של שדים שיניקתם של השדים והשעירים וכדו' בעומק היא מהחוטם שזהו מקום

שנמצא בתוך החוטם וזהו ה'מאריך אפיה' שבמידת 'ארך אפיים' שכוונת הדבר היא שכיון שהחוטם עצמו הוא בעצם אחד ורק שנעשה בו מחיצה המבדלת משורש של הדין והצמצום ומשורש החסר כמו שנתבאר, הרי שכאשר הוא 'מאריך אפיה' ביאור הדבר הוא שהחוטם לא נחלק לשתיים אלא הוא מתארך בכל קומתו, - זוהי מידת 'ארך אפיים'.

אבל לעומת כך יש את הבחינה של "א-ל זועם בכל יום" וכמו שדורשת הגמ' בברכות "וכמה זעמו רגע שנאמר כי רגע באפו" שהיא להיפך ממידת "ארך אפיים" ומצד כך מתגלה מציאות ההבדלה שנעשית בחוטם בין צד ימין שבו לצד שמאל שבו, ובצד ימין מתגלה שורש מקור החיים בבחינת "ויפח באפיו נשמת חיים", אבל בצד שמאל שבו שנבדל מלהצטרף לצד ימין, מתגלה שורש מציאות המוות שהאדם נופח את נשמתו - שזהו להיפך מ"ויפח באפיו" שהוא שורש של חיים, וזהו המת שהוא היפך התם כמו שנתבאר שהוא נופח את נשמתו מצד נקודת הקלקול.

וזה עומק שורש כח הרע שמתגלה בחוטם במה שנעשה הבדלה במציאות החוטם והוא הופך למציאות של שני נקבים וזהו עומק שורש כח הקלקול שבמקום שיהיה נקב אחד זה הופך

ח כלומר - 'ארך אפיים' זה לא כפשוטו כדוגמת פיל שהאף שלו ארוך אלא כפי שנתבאר בפנים.

שמה שבתיקון נקרא שְׁדִיִּים נקרא בקלקול 'שְׁדִים' שזה הצמצום שמצמצם את מציאות השפע וגורם שמי שיונק משם הוא בבחינת אשפ.

העומק של 'אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות' שמתגלה בחוטם

ובדקות כפי מה שנתחדד - זה לא רק צמצום השפע מדין מציצה כפשוטו כמו שהורחב לעיל שיש בזה ב' אופנים - או שמזיזים את המציצה ועי"כ מצמצים את המקום יותר או באופן שנעשה מציצה המבדלת, אלא בעומק יותר, יש כח של צמצום שיונק דייקא ממדרגת החוטם - האף.

ובלשון דקה ועמוקה - זה מתגלה בעומק ע"י שנעשה כאן אופן של נקב ע"ג נקב, כלומר - באשף מונח אותיות אף שנקרא אף מלשון גם, ריבוי, וכדוגמא "אף כי אמר אלקים" שמשמעו הוא - הגם כי אמר אלקים, וכמו שהובא כבר בכמה וכמה מקומות, הגמ' אומרת ביומא שהאבר הבולט ביותר באדם זה החוטם ולכן כשאדם נכנס למקום, החוטם הוא הנכנס ראשון וכשהוא יוצא לאחוריו החוטם הוא היוצא אחרון, ולכן הוא נקרא אף כי האף הוא נקודת הבליטה שבולטת יותר מכל קומת הגוף. ולפי"ז - ישנם שני אופנים של ריבוי, אופן של תוספת שזהו האף כפשוטו, אבל יש אופן של ריבוי ע"י הכלל של

הנקב שיש בו אופן של קלקול במה שנעשה מנקב אחד שני נקבים מכח מחיצה המבדלת.

וזה עומק מדרגת הקלקול של "כי אש קדחה באפי" וזהו שורש האשפ נוטריקון אשף-אף, ונחדד לפי"ז, מהו שורש כח האשפים - כאשר הם מתגלים מתתא לעילא הם נקראים כשפים משורש כשף וכאשר מתגלה שיניקתם היא מלעילא לתתא במדרגת שדים, אז הם נקראים אשפים.

כלומר - לעיל נתבאר בהרחבה שהאשפ וכשפ הם שורשים הקרובים אהדדי ובמהותם הם היינו הך דהיינו שאשפ זהו אל"ף-שפ שיש בו את גילוי ההתפשטות של האל"ף אבל הוא מגלה גבול באופן של שפה, ומעין כך כשפים זהו כ-שף שהוא מגלה שכאילו יש כאן מציאות של שפה וגבול.

אבל בדקות מתחדד השתא שמציאות הכשפים הם מדרגת כח הרע מתתא לעילא שמכחישים פמליא של מעלה, אבל ה'אשפים' במדרגתם, יונקים מהכח של ה'מלעילא לתתא' בבחינת שדים שהם יונקים מלעילא את עומק כח קלקולם והרי שמכח כך אין להשפעה מלמעלה מציאות של שלימות כי עיקר ההשפעה היא בבחינת יניקה כמו אדם שנולד שהוא יונק משדי אמו, והשדים באים ומצמצאים את ההשפעה של ה'שדיים נכוננו', זה גדר השדים, והרי

של חסר. ובדקות כמו שנתבאר, היא יוצרת ב' נקבים שזהו השד שבגימטריא ב' פעמים נקב שבו מתגלה עומק נקודת החסר.

עומק ה'כל יתר כנטול
דמי' שמתגלה בחוטם

והדקות הנוספת שנתחדדה שהאף ביסודו הוא בהבחנה של ריבוי ומצד כך ב' הנקבים הם בבחינת 'אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות' וע"י כן מתגלה 'כל יתר כנטול דמי', כלומר - כיון שהוא נבנה מחסר ע"ג חסר לכן מתגלה בו 'כל יתר כנטול דמי'. והיינו שהיסוד של 'כל יתר כנטול דמי' נאמר באופן שה'יתר' נעשה בו מכח הכפלה של הנקבים שזה יוצר את ה'אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות' ועל הריבוי הזה נאמר בעומק שכל יתר כנטול דמי.

אם הוא 'יתר' כפשוטו א"כ הוא בסוד "יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים" ושם, זה לא מתגלה במדרגה של סוף אלא זה הופך להיות 'יוסף ה' עליכם', וכמו שנתבאר כבר בכמה מקומות - כאשר מאיר בדבר שיש לו סוף ה'אור אין סוף' - הוא הופך את הסוף ל'יוסף', לתוספת. אבל כאשר זה מתגלה במדרגת החוטם, שאז התוספת של האף זה ריבוי שבא מכח נקב אחר נקב - כיון שיסודו הוא בחסר על גבי חסר הרי שגם ה'יתר' שלו הוא לא תוספת כפשוטו אלא

"אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות" - וזהו בעומק מה שמתגלה בחוטם שיש בו נקב ועוד נקב וזה גופא שיש בו שני נקבים מונח בו ההגדרה הבהירה שזה בדר 'אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות'.

וכשזה מתגלה מצד נקודת הקלקול, ה'מיעוט אחר מיעוט שבא לרבות זה ריבוי בבחינת "כל יתר כנטול דמי" והרי שזוהי תוספת שיוצרת מציאות של חסר, וזה עומק החסר שמתגלה באשפ, כלומר - בעומק החסר הוא לא רק ע"י שמזיזים את המחיצה, והוא לא רק ע"י כן שיש מחיצה המבדלת, אלא המחיצה הזו יוצרת כפל של חסר, כפל של נקב. אלו הם שלושת המהלכים שנתבארו - מהלך של מחיצה שהמחיצה מצמצמת יותר.

מהלך של מחיצה בין לבין, בבחינת "עוונותיכם היו מבדילים", - "נפסקה מחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים".^ט

וההבחנה השלישית של ה'אש קדחה באפי' זוהי מדרגת המחיצה שהופכת את החוטם מנקב אחד לב' נקבים, וכמו שהובא לעיל שב' פעמים נקב זה בגימטריא שד, - עצם הנקב דקלקול הוא בבחינת 'פחתא' המבוארת בחז"ל שכשדבק 'פחתא' בדבר הרי במדרגת נקב שע"י מציאות המחיצה נוצר נקב

ט וכן בעוד לשונות בחז"ל הקרובים לכך.

[בבחינת שפתיים שהם גמר הפה], ומצד התיקון, כשהתפשטות מגיעה עד מקום השלימות של מדרגת הגבול, הדבר תם ונשלם ומתקיים בו 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' - שהוא מצטרף ונכלל ב'אין סוף', אבל מצד מהלכי הקלקול, כשהדבר מגיע לקיצו וגבולו, הוא הופך להיות מת [-היפך תם].

ב. וזה המתגלה במקום האשפה שהוא כלי לפסולת של הקליפות, - יש אופן שהקליפה נאכלת עם האוכל שאז היא נכללת בו, אבל כשהיא אינה נאכלת, היא מתגלה כקצה וחץ של ה'תוכו אכל' שאז ה'קליפתו זרק' הוא למקום האשפה משום שאין בה תשמיש.

ג. ובהבחנה נוספת ביחס שבין הגבול ל'בלתי בעל גבול' - הרי כשיש שני חלקים שכ"א מהם הוא חצי מהדבר, מכח שבמהותם הם דבר אחד הרי שהם מתחברים יחד כל שאין ביניהם מחיצה המבדלת, אבל כשיש מחיצה החוצצת ביניהם, זהו כח בבחינת 'אריא דרביע עליה' שמבדיל ביניהם, ומצד כך, הוא יתברך שמו - ה'בלתי בעל גבול' וכח הגבול - שמתגלה כשורש בישראל שהם 'חלק אלוק ממעל' - הם שני חלקי אותו דבר שיוצרים את המציאות השלימה, שהיא המתגלה ב'תמים תהיה עם ה' אלקיך' שהוא עמו ולחלקו מכח שאין ביניהם מחיצה המבדלת, אבל כשמתגלה הקלקול של 'מחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים', זהו חציצה שע"כ החצאים נבדלים ונפרדים

הוא 'כנטול דמי'. וזהו מקום החסר, ה'פחתא' שחל בדבר כפי שנתחדד במהלך השלישי. ואלו הם א"כ תמצית ג' המהלכים - מהלך שמשנים את מקום הצמצום ומצמצמים יותר, מהלך שיש מחיצה המבדלת בין שני הדברים, ומהלך שדבק בו עומק נקודת החסר, אלו הם ג' ביאורים בהבחנה שנקראת אשפ - שורש נקודת הקלקול שבבריאה.

התיקון של אשף שנהפך לשאף

אבל כאשר זה מתגלה מצד נקודת התיקון, זוהי ההבחנה של השאף בבחינת "שואף זורח אל מקומו" שהוא חוזר בחזרה אל מקומו הראוי לו שנקודת הנקב, נקודת החסר יוצרת את התשוקה לנקודת השלימות וע"י כן היא שואפת לבוא אל מקומה, להידבק בו יתברך שמו - 'מקומו של עולם'.

סיכום

[מתבררים כאן בשיעור אופני הצמצום והגבול המתגלים בבריאה מצד הקלקול, ולעומת כך ההבחנות ביחס שבין הגבול ל'בלתי בעל גבול' המתגלות באופן דתיקון].

א. שורש הכל הוא באורו ית"ש שאין לו סוף שמשם שורש השפע המתפשט והולך, אלא שהקב"ה גילה את ה'הן הן גבולות עולם' שע"י כן השפע מצטמצם כפי שיעור הגבול - השפה של כל דבר

זה מזה.

ד. וזה המתגלה במקום האשפה שהוא כלי לחיצים שהחץ שממית מגלה חצי באופן של חציצה, ומצד כך, אף במלאכת בורר שהיא ההבדלה של הקליפה [-שמקומה באשפה של פסולת] מהאוכל, מהותה היא עשיית מחיצה כביכול בין האוכל לפסולת.

ה. שורש האשפה הוא באשף - הכינוי של בעלי הכשפים שהוא אותיות אל"ף-שפ כלומר, שפה וגבול שנעשה לאלופו של עולם ע"י הכשפים שמכחישים פמליא של מעלה, וזהו בב' אופנים - באופן שהם מזיזים את כח הגבול דקדושה שע"כ נגרם צמצום יתר שזה שורש הסוף שמתלה באשפה של פסולת באופן שהגבול אינו במקום הראוי לו, ובאופן שהם מגלים מחיצה משורש ה'מחיצה של ברזל שנפסקה בין ישראל לאביהם שבשמים' שמתגלה באשפה של חיצים מלשון מחיצה.

ו. בנקבי הגולגולת יש שתי עיניים ושתי אזניים שהם שתיים בעצם ויש את הפה שהוא אחד בעצם, והממוצע ביניהם הוא החוטם שבעצם הוא נקב אחד וע"י המחיצה שבחוטם הם נבדלים לב' נקבים.

ז. ובמידת ארך אפיים מתגלה ה"ויפח באפיו נשמת חיים" שהוא שורש מקור החיים, ואז החוטם לא נחלק לשתיים אלא מתארך בכל היקפו, ומצד כך, החוטם נקרא אף מלשון גם - תוספת הוא בסוד 'יוסף ה' עליכם ככם אלף

פעמים' שכשמאיר בסוף האור אין סוף הוא הופך לתוספת. אבל מכח ה'כי רגע באפו' מתגלה קיצור החוטם ע"י מחיצה המבדלת שהוא שורש הצמצום שבגוף והוא השורש למה שהאדם נופח את נשמתו היפך ה'ויפח באפיו' וגו'.

ח. ומצד כך, האש-אף שבאשף זה גילוי כח הכילוי שבאש של ה'כי אש קדחה באפי' שמכח המחיצה המבדלת נוצר חסר לכל חלק מכח אי-הצירוף לזולתו שזה גופא נקודת ה'פחתא' שחלה בו, ויתר על כן, שכח הריבוי שבאף מלשון תוספת מתגלה ע"י מחיצה שיוצרת כפל של חסר ומגלה שכח הריבוי שבאף הוא בבחינה של 'אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות' של 'כל יתר כנטול' שנבנה מחסר ע"ג חסר.

ט. שורש הכישוף הוא כשפ - שמשמעותו כ-שפה, העמדת גבול לתתא שמכחישים את ה'של מעלה', אבל שורש הרע מצד העליונים הוא אשפ נוטריקון אש-אף שמגלה צמצום בשורש מקום יניקת השפע, והשורש הוא בכח הגילוי שבאש המתגלה בב' הנקבים שבחוטם שיוצר 'פחתא' שזה שורש השד בגימטריא ב' פעמים נקב, ומהצד התחתון יותר זה מתגלה במקום השד"יים שזה עיקר אופן ההשפעה מלעילא בבחינת יניקה שמצטמצם ע"י השד"ים.

י. תיקון האשפ הוא בתשוקה שנוצרת ע"י החסר בבחינת שאף לחזור לדבקות בו ית"ש שהוא מקומו של עולם.

סוגיות מחשבה

אברהם

ב"ק, צז, ע"ב - ואיזהו מטבע של אברהם אבינו, זקן וזקינה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד אחר.

ופירש רש"י (שם) וז"ל, בחורה ובתולה, יצחק ורבקה. וזקנה, אברהם ושרה, עכ"ל. וכתבו בתוס' (שם) וז"ל, בב"ר דריש ואגדלה שמך, שיצא לך מונטין בעולם, ומהו מנטין, זקן וזקנה מכאן, בחור ובחורה מכאן. ונראה, לא שהיה בו צורת זקן וזקינה בחור ובחורה מכאן, דאסור לעשות צורת אדם, אלא כך היה כתוב, מצד אחד זקן וזקינה, ומצד אחר בתול ובתולה, עכ"ל. ועיין שו"ת צפנת פענח (הלכות ע"ז, פ"ג, ה"י).

ובמהרש"א (שם) כתב וז"ל, ע"ש הנס, שאחר שנעשו זקנים, כמ"ש ואדוני זקן, ואני זקנתי, חזרו לימי נעורים, דהיינו שנעשו בחור ובתולה, כמ"ש אחרי בלותי היתה לי עדנה, עכ"ל. וכן מבואר בתורת חיים (שם). ועיין בן יהודע (שם). וכן מבואר בדרשות מהרי"ט (וירא, דרוש שני). וכבר הוזכר לעיל מחלוקת המפרשים האם גם באברהם נעשה נס שנעשה מזקן בחור, ובמהרש"א הכא מבואר שנעשה.

ולאלו הסוברים (עיין העמק הדבר, בראשית, כא, א) שאברהם נשאר בגופו כזקן, ביארו המפרשים (עיין שם משמואל, לך לך. וייטב לב, חיי שרה. ועוד) שאף שבגופם היו זקן וזקנה, מ"מ בנפשם היו כבחור ובתולה לעבודת קונם, וכמ"ש (תהלים, צב, טו) עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו להגיד כי ישר ה' וגו'.

ופירוש "מטבע", כתב ר' צדוק (קומץ המנחה, ח"ב, אות כג) וז"ל, פירוש מטבע, דבר שקונה בו "כל", עכ"ל. וזהו פירוש

מחשבה

סוגיות במחשבה

אברהם

בלבביפדיה מחשבה

גביע

מילון ערכים בארמית

אדרבלין - אדרבליס

הוספה לפורים: ואמרו (פסיקתא זוטרטא, לך לך, יב) "ואגדלה שמך", זו מוניטון שלו, מטבע שלו, ובאיזה צד היה, זקן וזקנה מכאן, ובחור ובתולה מכאן, וכו', מרדכי, כי "גדול" מרדכי בבית המלך ושמעו הולך בכל המדינות, (אסתר ט ד), מה היה המטבע שלו, שק ואפר מכאן ועטרת זהב מכאן (כללות הפכים). ובפרד"א (פרק ג) אמרו, "ושמעו הולך בכל המדינות", מה המלך מוניטה שלו הולכת בכל הארץ, כך היה מרדכי מוניטה שלו הולכת בכל המדינות, שנאמר "ושמעו הולך". ומה היתה מוניטה שלו, מרדכי מכאן ואסתר מכאן (מעין אברהם ושרה) [ועי' ילק"ש (יהושע, יז) ארבע הם שיצאו להם מוניטין בעולם, אלו הם אברהם יהושע דוד ומרדכי].

ונגלה דייקא בימי הפורים בחינת "מטבע", כמ"ש גדולה הסרת "טבעת" של המן, ושורשם חד, מטבעת - טבעת, דבר טבוע, והיינו בחינת "כללות הפכים" כנ"ל, שנגלה בארור המן ששווה לגימט' של ברוך מרדכי, כנודע, ועולה מנין שר"ב, כמנין חיי אברהם - קע"ה, חיי יצחק - ק"פ, חיי יעקב - קמ"ז, יחדיו, שעולה מנין שר"ב. ואברהם מדת אהבה - חסד, ויצחק יראה - דין, הפכים, ויעקב כללות הפכים.

מש"כ (בראשית, כד, א) וה' ברך את אברהם "בכל", בבחינת קונה "הכל", וכמ"ש (שם, יד, יט) קונה שמים וארץ, שהקנה להקב"ה שמים וארץ, והיינו שהקנה לקב"ה הכל. ועיין שו"ת מנחת יצחק (ח"ד, קונטרס דברי חפץ, חיי שרה).

ובמתנות כהונה (ב"ר, יד, טו) כתב שאברהם מפני בטחנו בה' חקק על המטבע בחור ובתולה שידע כי יהיה לו בן וכלה. ואולי שיהיה לו בן ובת, וזש"כ (שם, כד, א) ואברהם זקן בא בימים, וה' ברך את אברהם בכל, ואמרו (ב"ב, טז, ע"ב) שבכל היינו שהיה לו בת, ובכל שמה, וזהו בחור ובתולה, בן ובת, והבן. וזהו מטבע, מלשון טבוע, שהבטחון היה חזק וטבוע בו.

ובפרדס יוסף (בראשית, יב, ב) כתב וז"ל, וז"ש מטבע של אברהם אבינו, "טבעו" של עם ישראל, בשעה שאנו חושבים שתש כחו אשר המות יחכה עליו, רואים בחור ובתולה מצד אחר, ימי זקנותו עברו ויבואו לו ימי בחרות, ועיי"ש עוד, שבחור ובתולה זריזות, זקן וזקנה מתינות, ובעשה צריך להחזיק בזריזות, ובלא תעשה במתינות, ואברהם טבעו להחזיק בשניהם יחדיו, עיי"ש. ובייטב לב (תולדות) כתב שבהיותו בחור חשב על יום מיתתו כאילו הוא זקן, ובהיותו זקן חידש כח נעוריו כנ"ל, ולעולם כלל הפכים. ועיי"ש (תרומה, וזאת הברכה).

ואם כן פנימיות מטבע של אברהם, הוא "כללות הפכים", והבן.

בלבביפדיה מחשבה אות ג' - גביע

הוא כוס גבוהה. היום כבר יש גביעים שאינם גבוהים כל כך, אבל ביסוד הגביע צורתו היא צורה של כלי גבוה - כוס גבוהה.

בס"ד ממשיכים את שורשי ג'ב', ג'ב'ע' - גביע. פתחנו כבר בפעם הקודמת בקצרה, גביע נקרא כפשוטו מלשון גובה, כוס ישועות 'אשא', וגם צורת הגביע כפי שמבואר בחז"ל ובראשונים

גביע עשוי לתוכו ולגבו

אשא" (תהילים קטז יג), והן מהחלק שהוא משמש גם אל תוכו, אבל גם אל גבו, זה כפתיחה ממש לגביע.

שני פעמים מצאנו בתורה לשון של גביע, יש בנ"ך עוד אזכור ל"גביעי יין", אבל בתורה עצמה מצאנו שתי סוגיות של גביע כמו שהוזכר. הפעם הראשונה שנאמר בתורה 'גביע' זהו ביחס ליוסף, והפעם השניה היא ביחס למנורה. לכאורה אלו הם גביעים שונים לגמרי, הרי אצל יוסף הגביע הוא גביע שלכאורה משמש לשתייה, לעומת כך גביע שנמצא במנורה לשם מה הוא משמש?, לנוי, ליופי, א"כ אלו הם שני גביעים שונים.

כאשר האדם שותה בגביע מה היא הפעולה שהוא על דרך כלל עושה? הוא לא מרכיץ את ראשו לגביע, הוא מגביה אותו, זה בחינת הגביע כמו

סיבה נוספת שהגביע נקרא גביע, כל כלי על דרך כלל עשוי לשם תוכו, להשתמש בתוכו, אבל גביע שעשוי מכסף או מזהב לא משמש רק לשימוש של תוכו, אלא הוא משמש גם לגבו, ליופי שבו, ולכן הוא נקרא בעומק גביע מלשון גב, כי הוא משמש גם לגבו וגם לפנים שבתוכו. המילה ג'ב'י'ע' עצמה מורכבת מאותיות ג'ב' - זה האחוריים של הגביע, והאותיות י'ע' גימטריא פ' - זה הוא הפנים שלו, נמצא שגביע בעומק משמש גם דרך גבו וגם דרך תוכו.

אנחנו הרי עוסקים בשורשי הג' ב', דובר על זה בארוכה בס"ד בשיעורים קודמים, מצד אחד ג'ב' הוא מלשון גב אחור, ומאידך זה נקרא גב מלשון גובה. אז ראשית כפתיחה ממש הזכרנו את הלשון של המילה גביע שהוא מורכב הן מהחלק של הגובה שבו, "כוס ישועות

וברש"י שם, "שנעשה באלכסנדריא של מצרים וארוכים וצרים הם", כמו שהזכרנו גביע הוא גבוה, הוא ארוך אבל צר. אבל כמין כוסות של איזה מקום? של אלכסנדריא שבמצרים, אז מבואר כאן שהגביעים שהיו במשכן ובמקדש מאיפה השורש שלהם? גם כן ממצרים. אז על אף שבפשטות מדובר כאן בשתי סוגיות לכאורה של גביעים, אבל בעומק שורש אחד הם. פתחנו את הסוגיא מלמעלה, עכשיו נכנס לתוכה של סוגיא.

שאמרנו מלשון גובה. לעומת כך הגביע שמתגלה במנורה שהיא עשויה ליופי אז מה עיקרו? לא תוכו אלא גבו. זה בדיוק שני המהלכים של הגביעים שהוזכרו, גביע של יוסף כפשוטו משמש לשתיה ואז מגביהים אותו, גביע שבמנורה משמש ליופי ועיקרו הוא גבו של הגביע. אבל בעומק מבואר להדיא בגמ' שיש שייכות בין שני הגביעים. עיקר הסוגיא של המנורה נמצאת במסכת מנחות (כח:), הגמ' שם אומרת "גביעים למה הם דומים כמין כוסות אלכסנדריים",

גביע אשר ינחש בו

אז ודאי שאפשר לפרש את הפסוק כפשוטו, אבל הפענח רזא לומד מזה שהיו שני גביעים, היה גביע שלו שהיה גביע של זהב, והיה עוד גביע שזה היה של כסף. לפי זה, במנורה שבמקדש הגביעים הרי היו עשויים מזהב, וכאן בפשטות הפסוק גביעו של יוסף היה עשוי מכסף, אז יש כאן עוד חילוק בין הגביעים, הגביע שהיה במקדש במנורה הוא גביע מזהב, והגביע שהשתמש בו יוסף הוא גביע של כסף.

אבל הפענח רזא לומד שהיו כאן שני גביעים, גביע אחד הינו הגביע של יוסף שהוא מעין גביע דמנורה שהוא עשוי מזהב, ועוד גביע נוסף עשוי כסף. אז גביע אחד היה משמש כביכול לשתיה,

כמו שהוזכר, גביע נאמר פעם ראשונה בתורה אצל יוסף, (בראשית מד א,ב) "ויצו את אשר על ביתו לאמר מלא את אמתחות האנשים אוכל כאשר יוכלון שאת ושים כסף איש בפי אמתחתו, ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר". ובהמשך הוא רודף אחריהם, (שם מד ד,ה) "למה שילמתם רעה תחת טובה הלא זה אשר ישתה אדוני בו והוא נחש ינחש בו הרעותם את אשר עשיתם", ואז הוא מוצא את הגביע באמתחת בנימין, זהו סדר הדברים כידוע עד מאוד.

אז ראשית כל מדייקים הראשונים (פענח רזא) מה הוא כפל הלשון בלשון הפסוק "ואת 'גביעי גביע' הכסף?"

אופן כהגדרה פשוטה שהיה גביע אחד, הגביע הזה שימש גם כגביע לתוכו וגם לגביע של ציורים שמסתכל בו.

שאלה: אפשר להגיד שיוסף הסתכל רק לאחז את עיני האחים, כי כל הדברים שהוא אמר להם הוא ידע גם בלי הניחוש, או שהוא באמת היה מנחש והוא הסתכל בציורים כדי לראות דברים?

תשובה: ודאי שהפשטות הוא מה שאתם אומרים, שכל מה שהיה היה אינו אלא לראות עיניים, כמוכן שציורים היה בפועל, אבל לא היה בו כלום. בשורש רבינו בחיי דן מה האחים סברו, מה הכוח שהם חשבו שיש לו, אז הוא מסביר שם בעומק שהם סברו שכוח הקול שהוא מקיש מתלבש בכוח הדיבור וצירופם יחד מוליד את הדבר. כלומר היה לזה אפשרות של קיום בדבר, לא שזה היה רק אחיזת עיניים בלבד, רק אם זה היה או לא היה זה נקודת הנידון השנייה, אבל ודאי שהיתה אפשרות שזה יעבוד. רבינו בחיי אומר שהם חשבו שהוא כמו החרטומים, ודאי שהיה לזה שורש פנימי ולא רק הטעיה בעלמא, אבל בפשטות זה היה מעשה דמיונות שהוא הטעה אותם.]

נתבונן, יוסף הסתכל או היכה בגביע [כמו שהזכרנו שני לשונות של דברי רבותינן], והיה אומר להם "הבכור כבכורתו", לשון הפסוק הוא (בראשית

וגביעו של יוסף בעיקר למה היה משמש? לנחש, הזכרנו את לשון הפסוק "הלא זה אשר ישתה אדוני בו והוא נחש ינחש בו", כלומר עיקרו לא היה רק למציאות של שתיה, אלא הגביע הזה היה לו עוד תשמיש עיקרי, 'נחש ינחש בו'. ואיך הוא היה מנחש בו? אז אופן אחד הוא שהיה מקיש עליו, כך מביא רש"י מדברי חז"ל על הפסוק "הבכור כבכורתו" (בראשית מג לג) מכה בגביע וקורא ראובן שמעון לוי יהודה יששכר זבולון הם מאם אחד, ישבו כסדר הזה שהוא סדר תולדותיהם וכן כולם. זהו אופן אחד של ניחוש, שהיה מכה בגביע.

האבן עזרא מביא לשון שני שבגביע היה מצויר ציורים, והוא היה מסתכל בציורים. לפי זה נבין בעומק, פתחנו בתחילת הדברים שלכאורה יש כאן שני סוגי גביעים, יש גביע שנעשה לשתייה ואז מגביהים אותו, ויש גביע שני שנעשה ליופי וזה השימוש בגבו. אמרנו שלכאורה הגביע של המנורה במקדש היה ליופי בחיצוניותו. הגביע שמתגלה אצל יוסף למה הוא משמש לכאורה? בפסוק כתוב "אשר ישתה בו", אז הוא משמש מתוכו להגבהה, אבל לפי הפירוש שהוא היה מנחש בו מכוח הציורים, הגביע הזה היה בו גם כן ציורים, כלומר הוא היה משמש הן בתוכו - לשתייה, והן בגבו - לציוריו. אלא אם כן היה שני גביעים, אבל בכל

בנימין "ונפשו קשורה בנפשו" (בראשית מד ל), נפשו קשורה בנפש אביו, כדרך בן המתגעגע אל אביו ואב המתגעגע לבנו, אי אפשר לנתק ביניהם.

מה מרומז במילה גביע? הזכרנו מקודם שאותיות י"ב זה י"ב השבטים, ונשארו אותיות ג'ע' - געגוע, יוסף אומר להם שאין רק געגוע של הבן לאביו, אלא ישנו געגוע נוסף, געגוע של הי"ב שבטים שנתחברו יחד, זה מה שהזכרנו מקודם שהצירוף של הי"ב שבטים הוא מכוח הגביע, בגביע מונח כוח הגעגוע לצרף את כל הי"ב שבטים גם יחד. גביע אותיות י"ב וג'ע', ג'ע' זה שורש המילה געגוע בהכפלה, נמצא שבכוחו של הגביע עצמו היה גנוז כוח הגעגוע שצירף את כל האחים כולם, ולכן מכוח מה הוא מסדר את ישיבתם? מכוח הגביע. הגביע הוא זה שצירף את כל האחים יחד, אז כשבאים לסדר את סדר ישיבתם בעומק הפנימי הסדר נעשה מכוחו של הגביע כמו שהוזכר.

מג לג) "וישבו לפניו הבכור כבכורתו והצעיר כצעירתו ויתמהו האנשים איש אל רעהו". אז איפה זה מונח בתוך הגביע עצמו? המילה גביע יש בו אותיות י"ב וע'ג', אז כמובן י"ב זה י"ב השבטים, כלומר ביסוד הגביע הזה היה מונח השורש של י"ב השבטים. בעומק מאז מכירת יוסף הי"ב שבטים לא נפגשו, וכאן זו הפעם הראשונה שהם נפגשו שוב, יוסף הרי גרם לכך שגם בנימין ירד, ובעומק מה שיוסף קיבץ את כולם זה מכוח הגביע, הגביע הוא הכוח שמקבץ את כולם.

נתבונן ונבין, יש שני אופנים בהסתכלות על מה שנתקבצו כאן כולם. אופן אחד הוא כפשוטו שהאחים ירדו לבקש את יוסף, הוא לא הסכים לתת להם מזון מבלי שירד בנימין, אז לאחר מכן בנימין ירד גם הוא. אבל בעומק מונח כאן הגדרה נוספת, האותיות הנוספות בגביע הם ג'ע', מלשון געגוע. כאשר יוסף מבקש מהם להוריד את בנימין מה הם אומרים? אי אפשר להוריד את

גביע במדרגת פה

אמר לו פרעה? "על פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך" (בראשית מא מ), על 'פיך' ישק כל עמי, אז הוא הפך להיות בבחינת פה. בעומק מאיפה היה ליוסף כוח של פה? מכוח הגביע עצמו.

הזכרנו א"כ ששורש הצירוף של כל האחים היה מכוח הגביע, אבל יתר על כן כבר מבואר בדברי רבותינו ש'גביע' בגימטריא פ"ה, אותיות 'פה'. כאשר נתמנה יוסף לשליט על כל מצרים מה

זכר ונקבה הוא אותו דבר, ופה תחתון משתנה בין זכר לנקבה.

אומרים רבותינו שהפה התחתון דזכר הוא מדרגת יוסף, ופה תחתון דמדרגת נקבה הוא במדרגת בנימין. נמצא שכיון שנתבאר שגביע הוא בגימטריא פה, הגביע יכול להיות או אצל יוסף או אצל בנימין. מפורש בדברי רבותינו שכשיוסף שם את הגביע אצל בנימין זה לא היה היכי תימצי בעלמא להחזיר אותם למצרים, הוא היה יכול להחזיר אותם בהרבה צורות, אלא מתגלה כאן בעומק שהגביע הזה שייך בצד העליון שבו למדרגתו של יוסף, ומצד נוסף מתגלה שהוא שייך לבנימין.

בלשון רחבה יותר ישנה ההבחנה של יוסף ובנימין שהוזכר השתא היא במדרגת 'פה' - 'גביע', שזה נתגלה בכניסה למצרים שכולם ירדו למצרים, וישנו גילוי נוסף של פה ביציאת מצרים. ביציאת מצרים מה התגלה? משה גואל את בני ישראל ממצרים, אז בהתחלה הוא היה כבד פה וכבד לשון והפה שלו חסר, ואז אומר לו הקב"ה "מי שם פה לאדם וגו'" (שמות ד יא), ואילו היה נשלח באופן השלם הוא היה הפה הגמור, בהבחנת דוור אחד לדור, כשהוא לא זכה מה נאמר? אהרן אחיך "הוא יהיה לך לפה" (שם טו).

בעומק, שורש הירידה למצרים הוא השורש של היציאה ממצרים, הירידה

"על פיך ישק כל עמי", אז כשיוסף בא עכשיו לדבר באיזה אופן הוא מדבר? "איש אשר ינחש בו", מכוח הגביע - פ"ה. נמצא שכוח דיבורו של יוסף מונח במדרגת הגביע שהוא בגימטריא פה כמו שהוזכר.

לפי"ז נבין, עיקר מדרגת הפה מתגלה אצל מלך, הרי "דבר מלך שלטון" (קהלת ח ד), מלך לא חוזר בו כמו שאומרת הגמ' בב"ב, "ותגזר אומר ויקם לך" (איוב ככח) מלך הוא במדרגת פה, דיבורו של מלך הוא כמעשה. נמצא שיוסף שנעשה כמשנה למלך על מצרים קיבל את כוח הדיבור "על פיך ישק כל עמי". שורש מלכותו הוא מכוח מדרגת הפה, מכוח מדרגת הגביע כמו שנתבאר, ומכוח הגביע הזה נמצא שהוא מצרף את האחים, ומכוח הגביע הזה בעומק הוא מולך על כל מצרים.

יתר על כן, את הגביע הזה שהיה לו הוא הלך ושם אותו באמתחת בנימין, אז כפשוטו הוא מצא איזה אמתלה לסובב את הדברים עד שהוא יגיע למכוון שהוא רוצה להתגלות אליהם, אבל מה העומק שהגביע היה אצל בנימין? כידוע לאדם יש שתי פיות, פה עליון ופה תחתון. הפה העליון נמצא בגולגולת - בפה, ופה תחתון הוא אות ברית קודש, ובהקבלה לכך בנקבה הוא מקום פתיחת הקבר וכדומה. זה הבחנה של פה לעומת פה, הפה העליון אצל

התחתון איפה הוא משמש? במדרגת הפה התחתון, מקום האות ברית קודש. נתבונן, הגב נקרא גב מלשון אחור, הגב נמצא באחור, בהיפך מציאות הפנים. אז כש'גב' מתגלה מצד העליון שבו הוא הופך להיות במדרגת ייפוי, הוד והדר כמו שהיה במנורה; וכשהוא מתגלה בצד התחתון שבו מתגלה בו אחור, מהו האחור של הפנים? הזכרנו כבר בארוכה הרבה מאוד פעמים, או באף - בחוטם שזהו מקום החרון אף, חרון מלשון אחור, אלו שורשים קרובים - אחור חרון. מקום נוסף שמתגלה בו האחור של הפנים הוא מקום שיש דין לכסות אותו, מקום מכוסה הוא כעין אחור. איזה חלק בפנים יש דין לכסותו? האות ברית קודש. הדוגמה הברורה לכך, נאמר לדינא שהעולה מן המרחץ צריך לכסות את האות ברית קודש, נמצא שמקום שמכסים אותו הוא מעין אחור. נחזור ונחשבן שוב את הסוגיא. בשורש של מדרגת הגביע יש לו צד שהוא שייך למדרגת הגובה, מדרגת הפה ששם שותים בו; ויש לו אופן שהוא שייך למדרגת הייפוי שגם האחור שלו נתקן, ואז הוא הופך להיות יפוי כמו במנורה ששם אין אחור כפשוטו אלא "מקשה זהב", כולה עשויה מקשה זהב, כלומר, אין פנים ואחור אלא כולה חתיכה אחת.

למצרים תחילתה ביוסף, לאחר מכן בהשתלשלות הירידה כולם יורדים מכוח בנימין וזה מכוח הגביע כמו שהוזכר, ועל ידי כן יעקב יורד. זה מדרגת הפה דיוסף ובנימין, פה תחתון דזכר ונקבה. שורש יציאת בני ישראל ממצרים הוא ג"כ מכוח מדרגת פה, אבל איזה פה? הפה העליון, משה רבינו, ואהרן הוא יהיה לך 'לפה'. ובעומק מכוח כך נתגלה שהגביע כשהוא למטה הוא במדרגת פה תחתון, וכשהוא למעלה הוא הופך להיות פה עליון, אלו שתי המדרגות של גביע.

נתבונן ונבין, הגביע בעיקרו הרי משמש לשתייה, אז באיזה איבר משתמשים בו? בפה, א"כ ברור שה'גביע' שהוא בגימטריא 'פה', הוא המשמש למציאות הפה, אבל כשהגביע הזה מתגלה אצל יוסף בנימין במדרגה התחתונה שבו, הוא משמש ל"זה אשר ישתה אדוני בו והוא נחש ינחש בו". אז מכוח פה עליון מה עושים עם אותו גביע? שותים בו, מכוח פה תחתון מה עושים עם אותו גביע? אותו גביע הוא נחש ינחש בו.

נסביר עכשיו את עומק העניין. בראשית הדברים פתחנו והזכרנו שיש שני חלקים בגביע, יש את החלק של הגביע מדין השתייה שבו שמגביהים אותו, ויש את החלק של הגביע מדין גבו - האחור שבו, כי הוא עומד ליופי. אמרנו שהגביע העליון משמש בפה, הגביע

גביע במדרגת פנים וגב

נופל? למקום הערוה, הגב של האחור נופל למטה, אל הגילוי של מקום הערוה. כאשר האחים באים לרדת למצרים יוסף מביא אותם אליו ואומר להם "לראות את ערות הארץ באתם" (בראשית מב ט), באתם לראות את הפה התחתון של מקום הערוה, לצורך כך ירדתם לארץ. יוסף אומר לאחים: אתם באתם למדרגה התחתונה.

לפי זה נבין בעומק, מהו התיקון של אותה ערוה? שמכסים אותה והיא הופכת להיות אחור. אז מצד אחד זה קלקול שזה ערוה שצריך לכסות אותה, אבל מאידך הכיסוי של הערוה זה גופא תיקון פורתא, שמכסים אותו והוא איננו גלוי. הזכרנו למעלה שגביע תשמישו הוא או לשתות או ליופי, א"כ להטמין את הגביע זה בדיוק ההיפך ממצייאות הגביע, זה נכון שהרבה פעמים מטמינים כלי כסף ע"מ שלא יגנבו אותם, וכמו שאומרת הגמ' באלו מציאות שלא ישלוט בו עין הרע, אבל יסוד הגביע ביסודו עומד לכך שיראו אותו, מה עושה יוסף עם אותו גביע? מטמין אותו באמתחותיהם, הוא יוצר לו הטמנה. כשהוא יוצר בו הטמנה מה מתגלה בגביע עכשיו? שזה לא גב של גבוה למעלה של פה, כי של פה לא מטמינים, זה לא גב דתיקון של יופי כמו שנתגלה

יש אופן שהגב הזה יורד לאחור, כשהגב הזה יורד לאחור איפה הוא מתגלה? או במדרגה של חרון אף; או במדרגה של אות ברית קודש שיש דין לכסות אותו, וזהו מדין תולדת חטא אדם הראשון, שהרי קודם לכן "ולא יתבששו" (בראשית ב כה), ועכשיו יתבששו, אז יש מציאות של חטא. עכשיו נתבונן בהבנה נפלאה, הזכרנו שאצל יוסף מתגלה מדרגת "רק הכסא אנדל ממך", אבל "על פיך ישק כל עמי". כסא בגימטריא אף, אז מתגלה שמכוח מדרגתו של יוסף הוא במדרגה העליונה של פה שהוא שותה בו, ופרעה שנמצא כביכול מעליו זה האף שגבוה מהפה, אבל זה אף של אחור, במדרגתו של פרעה.

יתר על כן, כאשר האף שולט על הפה מדין פרעה מה זה הופך להיות? פרעה אותיות פה-רע, פה דקלקול, שהחוטם שולט על הפה. חוטם דקלקול דפרעה בבחינת האחור של האף הופך להיות אף בפנים כמו שהוזכר, חרון אף, אז מתגלה שהחוטם שולט על הפה זה מדרגה שהופך להיות פרעה חרון אף.

זה הגדרה ברורה מאוד, כל פה רע שמתגלה בפרעה מהו הגילוי שלו? האף, מהחוטם דקלקול מתגלה הפה רע דפרעה. אבל יש עוד מדרגה שנופלת עוד יותר למטה כמו שהוזכר, לאיפה זה

א"כ מהכיסוי למטה לציור דיופי, ויותר מכך היא עולה למעלה, למדרגה של הגובה, זו היא מדרגת הדבר שנאמר בו שלמות ההארה של הגביע שחוזר ועולה ממדרגת מצרים.

נזכיר בלשון פשוטה בהקבלה למה שהוזכר קודם לכן, ידועים דברי חז"ל מה הם העגלות אשר שלח יוסף ליעקב, רמז לו שכאשר פירש ממנו הם עסקו בסוגיא של עגלה ערופה. בעומק שורש המילה 'עגל' דקלקול ו'עגל' דתיקון זה מאותו שורש של ע'ג' שהוא קטן המתגעגע, ובעומק על שם כן הולד נקרא עגל: עג-ל - 'מתגעגע ל'משהו. אז כשיוסף שולח את העגלות ליעקב אבינו מה הוא מרמז לו בזה? שהוא פירש ממנו בעגלה ערופה, כלומר זה משורש הגעגוע המתגלה. רק יוסף גילה את הגעגוע לא רק בין האב לבנים ובין הבנים לאב, אלא גם בין האחים עצמם כמו שנתחדד קודם לכן בראשית הדברים.

ולשלמת העניין, שורש מה שנאמר 'נחש ינחש בו אדוני' זה בסוד הגביע התחתון ששייך למקום הערוה, שורש הכיסוי התחתון של הערוה הוא מכוח חטא ד'נחש' כמו שהוזכר קודם לכן, זה מה שנאמר 'נחש ינחש בו, כלומר זה צד הנפילה של כוח הגביע שנופל למקום הקלקול, הוא יורד למקום הנחש של הערוה.

במנורה, אלא זה גב של ערוה למטה. גב של ערוה למטה הוא זה שעומד לכיסוי, זה עומק ההגדרה שיוסף מטמין את הגביע באמתחת בנימין.

אם כן מה שהוא אומר להם "לראות את ערות הארץ באתם" ומה שהוא מטמין את הגביע באמתחותיהם בעומק זה לא שני דברים, זה מאותו שורש, כי את ערות הארץ שהם באים לראות זה הגביע התחתון של מקום הערוה, אז צריך להטמין אותו, זה מה שאומר להם יוסף.

כאשר מתגלה א"כ הגביע שנמצא עכשיו אצל בנימין הם חוזרים בחזרה ליוסף וכל סדר הדברים שם "אנחנו נהיה לך לעבדים וכו'" וכל הדין ודברים שם, נמצא שבתחילה נתגלתה מדרגת הגביע מהצד התחתון בזה שהוא היה מכוסה, אבל מה גרם עכשיו הגביע הזה? שיוסף אומר "הוציאו כל איש מעליו" (בראשית מה א) ואז הוא התגלה אליהם, ויתר על כן הוא אומר להם "מהרו ועלו אל אבי" (שם ט), כאן מתגלה מכוח הגביע שהגובה חוזר למעלה, זה עומק התיקון של הגביע. מתגלה התיקון של הגביע שבמקום שהוא יהיה הסתר הוא הופך להיות גילוי, והופך להיות גובה.

יתר על כן הרי הגביע מסתכלים בו במדרגה של ציור, וזהו העיתוי שמתגלה כאן. כאשר מתגלה המדרגה של הגביע הזו כאן בשלמותה היא עולה

נמשיך לסוגיא הבאה, ובעז"ה עוד נחזור להשלים את הסוגיא.

מדרגת כ"ב הגביעים במנורה

עשרים ושנים גביעים הללו, כידוע הרוצה להחכים ידרים שמנורה בדרום, שורש ההחכמה הוא בבחינת אותיות מחכימות, ושורשי האותיות הם כ"ב אותיות, זה מנין הגביעים שהיו. נדגיש, מנין הגביעים הוא חלק מן המנורה, המנורה היא בבחינת הרוצה להחכים ידרים, וגילוי החכמה מתגלה בבחינת אותיותיה של תורה כ"ב אותיות. ממילא כ"ב הגביעים הם כנגד כוח ההארה של מדרגת החכמה, זה מה שמתגלה במנורה.

לפי זה נבין עוד דבר, מה נאמר ביוסף, מכוח מה הוא נעשה למשנה למלך על מצרים? "אין נבון וחכם כמוך" (בראשית מא לט), נמצא שכ"ב הגביעים הללו שהיו במנורה שהם שורש החכמה זה מאותו שורש של יוסף שנאמר בו "אין נבון וחכם כמוך", זה הגביע שהשתמש בו יוסף, באותה הבחנה של כ"ב גביעים.

הרי ח"ו כאשר נעשה ליוסף נסיון של חטא בא אליו דמות אביו בחלון ואמר לו רצונך שיהיה שמך חקוק בין השבטים על החשן, אומרים חז"ל כידוע על החושן היה את כל כ"ב האותיות, בעומק כל כוחו של יוסף הוא מכוח הארת כ"ב האותיות הללו. יוסף היה במצרים כ"ב

סוגיא נוספת של גביע זה במנורה, לשון הפסוק הוא (שמות כה לא) "ועשית מנורת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו", כאן נכתב שיש גביעים במנורה. מה סדר הגביעים שישנם? נאמר בלשון הפסוק (שמות כה לג-לד) "שלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתור ופרח ושלשה גביעים משקדים בקנה אחד כפתור ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן המנורה, ובמנורה ארבעה גביעים משקדים כפתוריה ופרחיה". אז בכל קנה היו שלשה גביעים, ובגופה של מנורה עצמה, בקנה האמצעי היו ארבעה גביעים.

הגמ' במנחות (כה:): דנה כמה גביעים היה במנורה, אז מביאה הגמ' את הפסוקים שהזכרנו, "דכתיב במנורה ארבעה גביעים וכתוב שלשה גביעים משקדים בקנה אחד כפתור ופרח, ארבעה דידיה ותמני סרי דקנים, הא עשרים ותרתי". הרי בכל קנה היה שלשה גביעים, נכפיל בששה קנים, הגענו לשמונה עשרה גביעים, ועוד ארבע שהיו בגובהה של מנורה עלה בידינו סה"כ עשרים ושניים גביעים.

מבואר בדברי הראשונים מהם

משתמש בו. א"כ הגביע שיוסף השתמש בו שורשו בגביעים של המנורה, ולכן אומרת הגמ' שמה היה צורתם של הגביעים במנורה? כצורת הגביעים שבאלכסנדריא - מצרים, השורש שלהם הוא אחד, מאותו מקום.

שנים לפני בוא אביו, כ"ב השנים הללו מקבילים בדיוק למנין הגביעים שהיו במנורה, ומכוח כך שמתגלה אצל יוסף א"כ שורש מדרגת הכ"ב, מכוח כך נעשה בו מציאות של מדרגת הגביעים, וזה גם היה הכוח של הגביע שהוא היה

מדרגת 'שלום' בגביע

החיבור שמתגלה בגביעים.

נתבונן ונבין דבר נפלא מאוד, יוסף הרי ירד למצרים, מכוח מה הוא ירד למצרים? מקרא מלא אומר "ולא יכלו דברו לשלום" (בראשית לו ד), עכשיו כשהם נפגשים יוסף בא לתקן את מה שמעיקרא לא יכלו דברו לשלום, אז הוא הביא אותם אליו. מכוח מה הוא מצרף אותם עכשיו? מכוח השלום, גביע - שלום כמו שהזכרנו. ממילא זה מדוקדק מאוד, בגביע יש את כוח הצירוף שהוא הוריד אותם למצרים, ומכוח כך הוא הצטרף אתם במצרים, מה שמעיקרא היה מדרגת "ולא יכלו דברו לשלום", נתגלה עכשיו בדיוק להיפך שיכלו דברו לשלום, הוא יורד למצרים ונעשה מציאות של האחדות, במצרים דייקא נעשה מציאות של שלום מכוח מדרגת הגביע.

לפי"ז נבין בעומק, הרי מה היה כל החלום של יוסף? יוסף הרי חלם על שעורים, חמה ולבנה, וכולם משתחווים

נתבונן, הזכרנו כמה צירופים שמתגלים במילה 'גביע', צירוף נוסף שמתגלה בגביע הוא י"ג, ע"ב-י"ג. ראשית כל הי"ג לעצמו י"ג בגימטריא אחד, זה מה שמתגלה במנורה, המנורה הייתה מקשה זהב, כל המנורה אינה אלא מדרגה של אחד. זה שורש האותיות י"ג שבגביע.

בכל קנה היו ג' גביעים, הזכרנו שגביע בגימטריא פ"ה, כמה זה ג' פעמים גביע? רנ"ה, ועם הכולל רנ"ו. רנ"ו בגימטריא אהרן, מדוע? אהרן מידתו היא "אוהב שלום ורודף שלום ומקרבן לתורה" (אבות א יב), אהרן גורם למציאות של חיבור, זה רמוז באותיות י"ג.

יתר על כן אומר ה'מגלה עמוקות' המילה 'גביע' היא י"ג ע"ב, י"ג כפול ע"ב עולה למנין שלום, לפי החשבון שהאות מ' סופית באותיות מנצפ"ך עולה בגימטריא שש מאות. נמצא שבגביעים גנוז ה'אחד', גנוז בהם 'אהרן', וגנוז בהם 'שלום'. השורש הוא ברור, זה שורש

לח"י גביעים, ועוד ארבעה גביעים שנמצאים באמצע. מה הם הח"י גביעים האלה? כאשר יוסף ירד למצרים זה היה במצב בדיוק הפוך מגביע, גביע כמו שהזכרנו הוא מלשון גבוה, ואילו יוסף ירד' למצרים.

ח"י גביעים היו בשש קני המנורה, הרי מעיקרא יעקב אבינו חשב ש"טרופ טרף יוסף" (בראשית לז לג), וכאשר הם חוזרים ועולים ממצרים, מה הם אומרים ליעקב אבינו? "עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים" (שם מה כו), "עוד יוסף בני חי" (שם כח), מכוח מה מתגלה בו ההארה שהוא חי? מכוח ח"י גביעים שמתגלים בששה קני המנורה. א"כ, בעומק הגביעים הללו הם אלו שגרמו ליוסף לחיות במצרים, הם גרמו לזה שהוא איננו מת אלא במדרגה של חי. מדרגת הגביע הזו שהוא כמנין ח"י גביעים, ח"י גביעים הללו הם שורש חיותו של יוסף במצרים. א"כ הגביע הזה בעומק הוא כוח מדרגת יוסף.

לו, איפה התגלה באמת שהם הפכו להיות לו לעבדים? מכוח הגביע, ואז מכוח הגביע הוא הופך להיות גבוה, הוא הופך להיות מדרגת הפה. נמצא שכל מדרגתו של יוסף שחלם את החלומות שמכוח כך נעשה המציאות של "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום", ו"הנה בעל החלומות הזה בא" (בראשית לז יט), עכשיו מתגלה מכוח הגביע שמתקיים החלום, הוא הופך להיות גבוה, הוא הופך להיות מדרגת "על פיך ישק כל עמי". אבל מאידך גביע הוא בגימטריא שלום כמו שהזכרנו, נמצא שבגביע עצמו מתגלה גם החלום וגם השלום. מעיקרא כשנתגלה החלום הוא גרם ל"ולא יכלו דברו לשלום", עכשיו מכוח הגביע מה מתגלה? שהגביע עצמו יוצר את מציאות השלום. זה העומק שמתגלה במדרגת הגביע שהוא מדרגתו של גביע של יוסף כמו שהוזכר.

יתר על כן, כמו שחידדנו במנורה היו ג' גביעים בכל קנה וקנה, שהם עולים

גביעים דמנורה לעומת גביע דיוסף

היו עשויים מן המנורה עצמה, שהייתה עשויה מזהב, זה הגילוי שמתגלה במנורה.

כידוע זהב כ'ספ ר"ת זך, השורש הז"ך היכן הוא? בכ"ז אותיות, מוסיפים את אותיות 'מנצפ"ך' לכ"ב אותיות פשוטות,

נתבונן בעומק הדבר, כמה גביעים יש בסך הכל? כ"ב גביעים, כנגד אותיות מאירות, אותיות מחכימות, אבל כמו שהוזכר בדברי הפענח רזא אצל יוסף היה שני גביעים, גביע של זהב וגביע של כסף. לעומת כך במנורה הגביעים

ונמצאו כ"ז אותיות. נמצא שיש לנו כאן

שני מהלכים, המנורה בפרטות היה בה רק זהב, היא לא הייתה עשויה מכסף, וא"כ מנין האותיות שמתגלה בה ביחס לגביעים שהזכרנו קודם הוא כ"ב אותיות. האותיות מאירות, וכל הארה נוטה לזהב ולא לכסף, זהו יסוד ידוע בדברי רבותינו, הזהב הוא צבע זוהר בבחינת הארה, לעומת הכסף שהוא איננו צבע שזוהר. אמנם בפרטות גביע הכסף שהיה ליוסף היה מכסף 'חי', הוא לא היה מסתם כסף, אלא מכסף חי, זה הגדרה ברורה ביחס לח"י גביעים שהזכרנו.

אבל מ"מ במנורה הגביעים היו ממדרגת זהב, ומתגלה בה כ"ב גביעים כנגד כ"ב אותיות. אבל אצל יוסף שהיה גביע כסף וגביע זהב שזה ר"ת כ"ז, אז כמה אותיות התגלו? התגלו לא רק כ"ב אותיות, אלא התגלה כל הכ"ז אותיות. כאן מתגלה יתרון הגביע שהיה אצל יוסף, ובדקדוק יתרון הגביע שמתגלה אצל יוסף על פני גילוי מדרגת המנורה הוא שהתגלה בו שאינו אלא מדרגה של כ"ב אותיות.

מהו עומק הדבר שאצל יוסף מתגלה מדרגת כ"ז אותיות ולא רק כ"ב האותיות ביחס למדרגת הגביע כמו שהוזכר השתא? אצל יוסף מתגלה יחס של פה, גביע בגימטריא פה, ובפה עצמו יש שבעים לשון - זה הע' שבאותיות

הגביע.

והשורש למדרגת כ"ז אותיות אצל יוסף הוא ברור, במנורה מתגלה שמן זית זך, אז יש את גוף המנורה ויש את ההדלקה של המנורה, בגוף המנורה מה מתגלה? כ"ב גביעים, אבל בהדלקה של המנורה מה מתגלה? להעלות שמן זית זך.

מהו הגילוי של שמן זית זך בעומק? הרי "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה" (עובדיה א יח), במנורה מה נאמר? "בהעלותך את הנרות" (במדבר ח ב), ומביא רש"י את דברי חז"ל, בהעלותך - שתהא שלהבת עולה מאליה. אמרנו שהגילוי ביוסף הוא "בית יוסף להבה", כהגדרה כוללת ממש, מתי שלהבת עולה מאליה ומתי לא? כשהשמן הוא שמן שאינו זך הלהבה מקפצת ולא עולה מאליה, ואילו כשהשמן הוא שמן זך היא עולה מאליה, נמצא שיוסף במדרגת "בית יוסף להבה", בבחינת להבה, שהשלהבת עולה מאליה. יוסף הוא במדרגה של השמן זית זך, זה הצירוף של הגביע שמתגלה אצל יוסף שמצד גביע של זהב וכסף, לא רק מדרגת הכ"ב אותיות שזה גופה של מנורה, שזה המציאות של הגביעים שנמצאים בכל קנה וקנה ויחד עם האמצעי עולים למנין כ"ב גביעים, אלא מדרגה היותר גבוהה, מדרגת הכ"ז. זהו כוח השמן שעולה מאליו, זה מדרגתו של יוסף.

מדרגת 'גובה' שבגביע

בגביע הנוסף במנורה? מתגלה שגוף המנורה הוא במדרגת גביע. נדגיש, זה לא עוד גביע נוסף, בכל קנה וקנה ישנם רק ג' גביעים, ובגופה של מנורה יש עוד גביע, אז הוא מגלה שהוא הופך להיות גופה של מנורה עצמה. מתגלה שהגוף של מנורה עצמו יש בו גביע, ומתגלה הארת הגביע לא רק בתוספת של הייפוי של המנורה, אלא שגופו של מנורה עצמה יש בה מציאות של גביע.

מחדדים שוב שיהיה ברור, הזכרנו בראשית הדברים שיש גביע לשתייה ויש גביע ליופי, במנורה זה לא גביע שעומד לשתייה, אלא זה גביע שעומד לכאורה ליופי, וא"כ בכל קנה וקנה יש שלשה פעמים ייפוי של הדבר. א"כ בגביע הרביעי שנמצא בגופו של מנורה מתגלה שהגביע הזה הוא איננו ייפוי של המנורה, אלא מה הוא אותו גביע? הוא גופה של מנורה, המנורה עצמה מתגלה בה מציאות של גביע.

כמובן צריך להבין מה הוא הגביע הזה, אבל התקדמנו א"כ עוד שלב למדרגה גבוהה יותר במדרגת הגביע, שמתגלה שזה נקרא גופה של מנורה עצמה. נתבונן, בכללות ממש יש לנו את מדרגת הכלים שנמצאים במקדש, במנורה נאמר הרי שצריך לעשות לו מדרגה שעליה הכהן עומד ומדליק,

עכשיו נבין ביתר עומק, כמו שהזכרנו בכל קנה וקנה היו ג' גביעים, זה רמוז במילה גביע עצמו - באות ג' שבגביע רמוז הג' גביעים שהיו בכל קנה, אבל בגופה של מנורה היו ד' גביעים, כמובן צריך תלמוד למה בכל אחד מהקנים היה שלשה גביעים ובאמצע ארבעה גביעים.

זה ברור שכל דבר שיש לו מדרגה של שלש זה בבחינת קביעות שבדבר. נאמר הרי בלשון הפסוק שהמנורה עשויה באופן של "גביעים משקדים כפתוריה ופרחיה", הגמ' ביומא (נב:) מסתפקת האם משוקדים קאי על הגביעים, "גביעים משוקדים", או "משוקדים כפתוריה ופרחיה", וזה אחד מן החמשה מקראות שאין להם הכרע. כל משוקד הוא מלשון "שוקד אני על דברי לעשותו" (ירמיה א יב), כלומר זה מאותו לשון של שקידה, זה קביעות. אז ברור ששלשה גביעים הדין שלהם בעומק הוא מכוח השוקד, שוקד - מתמיד על הדבר, זו בחינת הדבר ששוקד.

לעומת הקנים, בגופה של מנורה היה ארבעה גביעים. מה עומק הדבר שבגופה של מנורה היו ארבעה גביעים? יש כאן דבר עמוק מאוד, בגוף המנורה היו שלשה גביעים כמו כל קנה, אבל היה בה עוד גביע נוסף, בעומק מה מתגלה

מה שיוסף עלה לגדולה זה מאותו תפיסה של הגביע במדרגת גובה, היא זו שהגביהה אותו. מתחילה הוא היה בבית האסורים בבחינת האחוריים, מקום הגב, מקום הפסולת, ואז הוא יוצא משם ועולה לגובה מכוח הגביע. ובעומק לאיפה הוא עולה? כמו שבבית האסורים הוא נמצא בצד התחתון ביותר, בור אשר אסירי המלך אסורים שם שזהו המקום הנמוך ביותר, כך כשהוא עולה מכוח הגביע הוא עולה למעלה מהכל, הוא עולה למדרגה של מקום הארון אינו מן המידה, לבית קדשי הקדשים, זו מדרגת הגביע.

בהקבלה לכך בלשון ברורה, אהרן הכהן שהוא שורש הכהנים גדולים וכך גם כל כהן גדול נכנס פעם בשנה לבית קדשי הקדשים למקום הארון, האור הזה מתגלה במדרגתו של יוסף מכוח הארת הגביע שעולה ומתעלה למקום העליון. ההארה הזו עולה עד מדרגת בית קדשי הקדשים, זה הגובה העליון ביותר שישנו. וא"כ בפנימיות מדרגת הגביע שעולה ונכנסת עד למקום העליון, למקום בית קדשי הקדשים, זה לא גביע רק במדרגת יין אלא במדרגת מקום גבוה, מקום בית קדשי הקדשים. הרי כפשוטו למה גביע משמש? או למים או לייין, כך זה בפסוקים ובדברי חז"ל, זה בד"כ השימוש של גביע.

למה צריך לעשות מדרגה שעל גביה הוא עומד ומדליק? כי הוא צריך לעמוד גבוה בשעה שהוא מדליק את המנורה, ומאיפה השורש שהוא צריך להיות גבוה בשעה שהוא מדליק את המנורה? מכוח הגביע שבמנורה, כמו שאמרנו למעלה שגביע הוא במדרגת גובה. יתר על כן, כמו שהוזכר כל צורת ההדלקה צריך שהיא תהיה באופן שתהא שלהבת עולה מאליה. כאן מתגלה שהגובה שבמנורה הוא לא פרט במדרגת המנורה, אלא זה עצם מדרגת המנורה, שהוא גבוה, הן בשעה שמדליקים את המנורה שהכהן עומד יותר גבוה מאשר קרקע המשכן והמקדש, והן שהאור עצמו עולה גבוה, זה הגובה שמתגלה במדרגת המנורה עצמה.

ביתר בהירות, עומק הכוח של הגביע שמתגלה בעצמות מציאות המנורה הוא מדרגת הגובה, אבל שורש מדרגת הגובה שמגיע במנורה לא נגמר במנורה. הזכרנו פעמים רבות את דברי המהר"ל שנמצא בנר מצוה על חנוכה ששורש המנורה הוא בארון שנמצא בבית קדשי הקדשים, אז לפי זה הגובה שמתגלה במנורה לאיזה גובה הוא אמור להגיע? הוא לא נשאר במקום המקדש עצמו, אלא נכנס למקום בית קדשי הקדשים. זה נקרא מדרגת הגביע העליון. עכשיו נבין לפי זה ביתר עומק, שורש

כשהוא נכנס יותר פנימה מכוח שלהבת עולה מאליה היא עולה ממדרגת המנורה, היא עולה למדרגת הארון. לשם הוא נכנס, למדרגה העליונה של הגובה שעולה מן כ"ב למדרגת כ"ז כמו שנתבאר. זה שורש הז"ך של הזהב והכסף בצירופם יחד, שורש הזכות העליונה, וזוהי מדרגת כניסת כהן גדול לבית קדשי הקדשים. בעומק ההארה הזו היא המדרגה העליונה הנקראת יוסף, מדרגת בית קדשי הקדשים מכוח מדרגת הגביע.

אבל הראשונים מסבירים שהמזרקות שזרקו בהם את הדם היו מעין גביע, אז כשהכהן הגדול נכנס לבית קדשי הקדשים להזות את הדם, הכלי שבו היה הדם באיזה מדרגה הוא? במדרגה של גביע, וזה הכניס אותו למקום הגובה של מקום בית קדשי הקדשים, למקום הארון, למקום האור, למדרגת השלהבת שעולה מאליה.

כמו שהוזכר השלהבת שעולה מאליה היא לא במדרגת כ"ב אותיות מאירות, זה שייך למדרגה חיצונית של לבושי כהן גדול האורים ותומים כ"ב אותיות, אבל

גביע במדרגת כל הקומה כולה

השתנו העולמות, אבל הגביע בשורשו הוא בצורה עגולה. יתר על כן כותב ר' אברהם בן הרמב"ם שהצורה היתה שהעגלגלות של הלמעלה רחבה יותר מהעגלגלות של המשטח למטה, גם היום בחלק מהגביעים זה כך, הקנה שעליו עומד הגביע למטה יש לו תחתית עגולה, אבל ההיקף העליון שלו גדול יותר. בכל אופן כך מפורש בר' אברהם בן הרמב"ם, שצורת הגביע היא עגולה, א"כ מצד אחד צורת הגביע היא עגולה, אבל מאידך יש הרי את הקנה שעל גביו הוא עומד, נכון שישנם גביעים בלי קנה והם בצורת כוס רגילה, אבל בכל אופן צורת הגביע בבסיס היא ארוכה, ונמצא שבכל גביע יש את היושר של

ננסה להבין את שורש מדרגת הגובה שנמצאת בגביע. כידוע יש גבעה ויש גביע ושניהם זה שורש של האותיות ג'ב'ע', רק גביע זה ג'ב'ע' בצירוף האות י', וגבעה זה בצירוף האות ה'. העומק הפנימי בגביע מה הוא? הגביע מעלה לגובה, אבל את מה הוא מעלה לגובה? הוא מעלה לגובה את כל העשרה מדרגות.

יתר על כן, כידוע עד מאוד שורש הבריאה כולה יש לה שתי צורות - צורת יושר וצורת עיגולים, הגביע עיקרו נוטה לצורה של עיגולים, כך מבואר בר' אברהם בן הרמב"ם ועוד. אנחנו יכולים לראות שרוב הגביעים לא עשויים בצורת מרובע, היום כבר

כן א"כ הגביע מעלה לגובה את שורשי שני הצורות האלה גם יחד, זה עומק השלימות שמתגלה במדרגת הגביע במדרגתו של יוסף.

נמצא ששורש מציאות הגביע מצרף את כל הקומה כולה. ניתן דוגמה נוספת, מבואר במגלה עמוקות שצורת כנסת ישראל באיזה אופן היא בנויה? היא בנויה בצורה של ג' אבות, י"ב שבטים וע' יוצאי ירך יעקב, ג' י"ב ע' אלו אותיות גביע. למעלה כשזה עולה זה השבעים לשון שהזכרנו שהוא דיבר בשבעים לשון, והיכן התגלה שהיו שבעים יוצאי ירך יעקב? כשירדו כולם למצרים, נמצא שהגביע גרם את הצירוף של כל השבעים נפש, ומכח כך האיר ליוסף ההארה של השבעים לשון שבא גבריאל ולימדו. גבריאל הא ג"כ מאותו שורש של הגובה שמבואר בארוכה לעיל ביחס הזה. א"כ בגביע רמוז במדרגת הנפש כל הנפשות של כל הקומה כולה של הכנסת ישראל; ג', י"ב ושבעים נפש.

ביחס של העולמות זה המדרגה של הג' עולמות שהם בריאה, יצירה ועשייה, ובעומק הוא עולה לגובה, הוא חוזר לשורשו למעלה, א"כ הן במדרגת עולם והן במדרגת נפש הגביע כולל את כל הקומה. הזכרנו יתר על כן שבגביע מרומז גם הצורה של כל הבריאה כולה שהיא שורש מדרגת היושר והעייגולים,

צורת האורך שבו, ויש ג"כ צורה של עגול כמו שנתבאר. בעומק, המילה גביע ממה היא מורכבת? מאותיות י'ע' - ר"ת י'ושר ע'יגולים. הזכרנו שהגביע עולה עד השורש העליון ובהגדרה כוללת זה נקרא בית קדשי הקדשים; הגדרנו בנוסף שכל העשרה מדרגות עולים ומתעלים לשורשם. בעומק מה מתגלה בגביע? הגביע הוא מלשון גב בבחינת גובה, והוא מחבר את כל שורש הבריאה שהוא במדרגת יושר ועייגולים, זה האור שגנוז במדרגת הגביע שהוא מעלה את מדרגת הדבר לגובה. כלומר, למטה הדברים נפרדים אחד מן השני, אבל הזכרנו שגביע הוא במדרגת אהרן, במדרגת שלום, ע"פ דברי המג"ע שהוא בגימטריא שלום, ובעומק בין מה למה הוא עושה שלום? בין שני שורשי הצורות.

הזכרנו את דברי האבן עזרא "נחש ינחש בו" שהיה על גביו ציורים, ובעומק איזה ציורים היה על גביו? אז יש אופן אחד שהיה בו ציורים כמו בחושן, ציורים של השבטים, האותיות י"ב' נמצאות בגביע, אז צורת הי"ב השבטים היה על גבי הגביע, כל שבט ושבט לפי עניינו. אבל בעומק איזה צורות היה על גבי הגביע? הצורה של היושר והעייגולים, זה נקרא ג'ב' י'ושר ע'יגולים. א"כ מה היה מצויר על גבי הגביע? צורתו של הגביע עצמו הוא יושר ועייגולים בבת אחת, ויתר על

הע' שבגביע שמתגלה בו מדרגת שתיית יין שנמצא בתוך הגביע. כהגדרה יותר רחבה זה סוף כל השנה כולה - פורים, ותחילת השנה - פסח. הזכרנו כמה פעמים, השנה מתחילה ביין ומסתיימת ביין, היא מתחילה ביין של ד' כוסות, ומסתיימת ביין של 'חייב איניש לבסומי עד דלא ידע', זה שורש כל מדרגת הגביע.

א"כ בעומק זה נפלא מאוד, הגביע רומז על העולם, על השנה ועל הנפש, במדרגת כל הקומה כולה, כל הקומה כולה נמצאת במדרגת הגביע. כמו שהזכרנו בצורת העולם מתגלה העיגולים והיושר שבגביע, ומכוח כך מתגלה מדרגתו של יוסף של "אין נבון וחכם כמוך" (בראשית מא לט) שמתגלה בו מציאות של הגביע.

גם זה רמוז בתוך המדרגה הנקראת גביע, הוא כולל בתוכו את כל המדרגה השלימה.

בלשון אחרת והיינו הך, הזכרנו נפש והזכרנו מקום, וכך זה גם ביחס של זמן. ביחס של זמן צורת השנה על מה היא בנויה? כהגדרה כללית מדין חודשים זה י"ב חודשים, ומדין רגלים וזמנים השורש הוא ג' רגלים. אז נמצא א"כ שמדרגת הג' שבגביע הוא השורש של גלגל השנה, הן מצד הג' - ג' רגלים, והן מצד מדרגת החודשים, כללות מדרגת החודשים רמוז בי"ב - י"ב חודשים. מהי האות ע' שבגביע? בכללות לשם מה גביע משמש? אז כהגדרה כוללת נאמר בלשון הפסוק בירמיה "גביעים מלאים יין" (ירמיה לה ה), מבואר שמשתמשים בו ליין, אז כמובן יין בגימטריא שבעים, וזה

תיקון חטא הנחש

בריה ונחש עקלתון, ושורש כל הקלקולים נמצא בנחש עקלתון. הנחש הוא שורש העלמא דפירודא, הוא נקרא בעל לשון הרע שאין כוחו אלא בפה, אז ברור שאם כוחו בפה הוא במדרגת גביע שהוא בגימטריא פה כמו שנתבאר. להבין, עיקר ההפרדה שנאמר בנחש, מה שנאמר בלשון הפסוק (בראשית ג טו) "ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה", בעומק מה תחילת הפירוד שמתגלה בנחש? הפירוד בין נחש בריח

כעת נבין בברור את מה שהזכרנו למעלה, הרי נאמר ביוסף "כי נחש ינחש איש אשר כמוני" (בראשית מד טו), אז כמובן פשוט שמונח בזה שמכוח הגביע הוא גם בא לתקן את חטא הנחש. כפשוטו "נחש ינחש בו" מלשון 'ניחוש', אבל בעומק מונח כאן "נחש ינחש בו" שמכוח הגביע הוא בא לתקן את חטא הנחש.

בלשון תמציתית וקצרה הדברים ידועים, ישנם שני סוגי נחשים, נחש

שהיה בגבעון, שהזכרנו כבר בפעם הקודמת שהוא שורש מציאות התיקון מצד המדרגה העליונה שבו.

ובצד הפסולת זה הופך להיות עגבותיו, הזכרנו את זה כבר בפעם הקודמת, מאקרא דאגמא שזה מצד הקלקול, מקום האחוריים של מקום האות ברית קודש. שם מתהפך מדרגת הגביע שהוא בגימטריא פ"ה בסוד פה תחתון, וכשהוא נופל הוא נופל לאותו מקום באחוריים שלו שזה עגבותיו, היפך ממקום מדרגת האב"ק. וכאן הוא גם נופל למקום ה'נמוך' ביותר, והוא גם נופל ל'גב', לאחוריים. בהדגשה, כאשר נופל מדרגת הגב דתיקון הוא נופל מהגובה למטה, ואז הוא לא בפנים אלא במדרגת האחור הגמור. מהו המקום השפל? זה נקרא עגבותיו, מקום האחוריים הגמור, הוא המקום הנמוך, והוא המקום האחור של האדם בבת אחת, זה ההיפך הגמור ממדרגת התיקון כמו שהוזכר, היפך מדרגתו של יוסף.

וההיפך הגמור של מדרגתו של יוסף זה מדרגת פרעה, על פרעה נאמר "הנה יוצא המימה" (שמות ז טו), שהיה מסתיר את זה שהוא עושה צרכיו, כלומר הוא הסתיר את אותם מקומות של שורש הנפילה של מדרגת הגב דקלקול, היפך כך עומד מציאותו של יוסף שהוא שורש מדרגת התיקון כמו שנתבאר.

לנחש עקלתון, כמו שאומרת הגמ' (כ"ב עד): זכר ונקבה לויתן נחש עקלתון ולויתן נחש בריח לא יכולים להתקיים ביחד, הרגו לאחד ומלחו לצדיקים לעתיד לבוא, אין להם מציאות של חיבור. אז איפה שורש הפירוד? בנחש בריח ונחש עקלתון, נחש בריח הוא נחש של יושר ונחש עקלתון הוא נחש עיגולי, שם מונח שורש הפירוד שלהם.

ואיפה מתגלה לפי זה התיקון בגביע? הגביע חוזר ומצרף את היושר ואת העיגולים שבנחש. זה "נחש ינחש בו", יוסף מנחש באותו גביע, ובעומק מה שהוא מנחש בו זהו כמובן נחש דמדרגת התיקון, ביחס למדרגת התיקון הוא מצרף את נחש בריח ואת נחש עקלתון, זה עומק הצירוף שמתגלה מכוחו של יוסף.

בעומק, הזכרנו הרי שהוא הטמין את הגביע אצל בנימין, אז הגביע שייך או ליוסף או לבנימין, עיקרו שייך ליוסף והוא הטמין אותה באמתחת בנימין. בהקבלה לדברים שהוזכרו קודם שהגביע עולה עד הגובה העליון, אמרנו שהגובה העליון שהוא עולה אליו זה ממדרגת הגביעים דמנורה למדרגה דבית קדשי הקדשים. שני בתי המקדשות והמשכן בחלקם של מי הם היו? בחלקם של יוסף ובנימין, זה השורש של הגביע שמתגלה מכוחו גביע דמנורה, עד המדרגה של המשכן

תמצית הדברים

ולכן שותים עם גביע כי גביע בגמיטריא פה, מדוקדק מאוד.

ומתוך כך יצאנו ממצרים ונעשה לנו המשכן שיש בה מנורה שהוא מדרגת הגביעים, ויתר על כן מכוח הגביע הזה עלינו לארץ ישראל שגבוהה מכל הארצות כולם. ומי שהוציא אותנו ממצרים וכל סדר הדברים כמו שנתבאר הוא משה בבחינת 'פה', הוא כל שורש ההגבהה שעולים ונכנסים למדרגתה של ארץ ישראל במדרגתה השלימה.

וכשזוכים א"כ במדרגה השלימה הזו אמרו רבותינו שגביע גימטריא פה, אבל היא גם גימטריא פ"ו עם הכולל, גימטריא שם אלקים וגימטריא כוס, ומעלים את ה'כוס' בגימטריא 'אלקים' בבחינת גביע, מעלים אותה מדין כוס ישועות אשא, מעלים את כל הדינים לשורשם, זה נעשה מכוח הארת מדרגת הגביע. גביע אמנם בגימטריא אלקים ובגימטריא כוס, אבל כוס ישועות 'אשא', אז נעשה רוממות של כל הדינים כולם, כשנעשה רוממות של כל הדינים בחזרה לשורשם אז "כוס ישועות אשא ובשם 'הוי"ה' אקרא" (תהילים קטז יג), כלומר העלינו את מדרגת האלקים למדרגה העליונה, והוא הופך להיות הוי"ה. והשילוב הגמור שהוא מדרגת הוי"ה ואדנות כידוע בגימטריא צ"א,

וא"כ תמצית הדברים שעולה בס"ד, כמו שחידדנו מדרגת הגביע כוללת בתוכה את כל הבריאה כולה בכל קומתה, וזה עומק פנימיותו של מדרגתו של יוסף שנעשה משנה למלך מצרים, אז מונח בו שורש כל הבריאה כולה שהיתה בגלות של מצרים. הזכרנו זאת פעמים רבות, גלות מצרים היא שורש כל הגלויות כולם, כלומר הגדרת הדבר ש'הכל' היה בגלות. לפי"ז מכוח מה עולים ממצרים? מכוחו של יוסף, העלה עצמות יוסף עמו, ובפרטות לענייננו דידן מכוח מה יוסף עלה? הוא עלה מכוח מדרגת הגביע.

לפיכך בליל פסח שאנחנו יוצאים ממצרים יש לנו דין של שתית ארבעה כוסות, ויש דין הרי לשתות את היין הזה בכלי חשוב כבני מלכים, ולכן נהגו רוב ככל כנסת ישראל שכל אחד ואחד במה הוא שותה בליל פסח? בגביע. זה השורש של "כוס ישועות אשא", "ואשא אתכם על כנפי נשרים" שהוציא אותנו ממצרים, אז הכל עלה במדרגת הגביע. מכוח הגביע הזה עלה יוסף מן הבור ונעשה משנה למלך במצרים, ומכוח הגביע הזה יצאנו ממצרים, ובכל שנה ושנה אנחנו שותים בגביע הזה יין באותה הארה של גביעים. בפסח אנחנו שותים ב'פה סח' דתיקון היפך הפה רע,

שהוסבר שמכוח המנורה שיש בה גביע אז שלהבת עולה מאליה, והיא עולה למדרגת בית קדשי הקדשים, ומכוח כך זה שער השמים מקום שעולים ממנו ללעילא, ואז עולים מגבוה על גבוה וגבוהים על גביהם. זה שלמות מדרגת הגביע מהבור העמוק למטה שירד אליו יוסף עד המדרגה העליונה ביותר, מדרגה השלמה של גבוה מעל גבוה וגבוהים על גביהם הוא ית' שמו רם וגבוה על כולם.

זה בגימטריא 'הגביע' בה' הידיעה, שאז הוא עולה צ' ועם הכולל צ"א, זה שלימות ההארה של מדרגת הגביע.

א"כ הסברנו את מדרגת הגביע משורש כל הכללויות שהוא מגלה את הכל, ובפרטות במדרגתו של יוסף ועלייתו מתתא לעילא עד השלמות של כניסה לארץ ישראל שגבוהה מכל הארצות כולם, ובית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל, והכניסה לבית קדשי הקדשים היא מדרגת הגביע העליונה. זה מה

פּוּרִים

שיעור פורים תשפ"ג

איל שושן פורים 21:30

בבית של הכה

רח. מאכר האיתלה 2

ירושלים

מילון ערכים בארמית אדרבלין - אדרבלים

אמרו (ב"ר, נ, יד) ויהי כמצחק בעיני חתניו - אמרו, אדרבלין וכרבלין במדינה, ומדינה נהפכת. וקרוב לכך עדרבלין, וכן אדרכלין. וכתב במתנות כהונה (שם) וז"ל, פרש"י והערוך, מיני זמר, כלומר העיר צהלה ושמחה, עכ"ל. וכתב בערוך ערך זה, וז"ל, בב"ר, פכ"ג, כל תופס כנור ועוגב, אדרבלין וכורבלין, עכ"ל. ולפ"ז, אדרבלין היינו כנור.

וקרוב לכך אדרבלים. ואיתא בערוך ערך זה, וז"ל, בירושלמי (פרק החליל, פ"ה, ה"ו) רשב"ל אמר, עוגב זה אדרבלים. תני רשב"ג, לא היה אדרבלים בירושלים מפני שהוא סורח את הנעימה.

וזהו 'אדר', זמן שמחה, ימי משתה ושמחה, החודש אשר נהפך לששון ושמחה. ו'בלים', מלשון בלוס, מעורב, כמ"ש ברד"ק (ספר השורשים, ערך בלוס) וז"ל, בדברי רבותינו ז"ל, כל דבר מעורב יקרא בלוס, עכ"ל. ומצד הקלקול זהו תערובת בלתי נכונה ומדויקת, כמ"ש בתרגום אונקלוס (שמות, יד, ג) מערבלין אנון בארעא, מלשון תערובת.

וזהו שמחה של אדר, שמחה של תערובת. ולכך נהגו להתחפש בפורים, כי עי"ז נעשה שמחה של תערובת. כי סתם שמחה הוא היפך של תערובת, כמ"ש (חולין, ס, ע"א) בשעה שנשאו דשאים ק"ו לעצמן ולא יצאו בערבוביא, פתח שר עולם, יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו. אולם בפורים שמצוה חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע, זהו ערוב הדעת, וכלשון הליקוטי הלכות (הלכות כלי היין, הלכה א) וז"ל, היין וכו' משכר ומערבב דעתו, וזה עיקר בחינת שכרות וטרוף הדעת, והיינו כשנתערבב דעתו, עכ"ל.

ועיקר התערובת שהתגלתה בפורים, הוא מש"כ (אסתר, ח, יז) ורבים מעמי הארץ מתיהדים. והוא מעין יציאה וגאולה ממצרים, דשם דכתיב (שמות, יב, לח) וערב רב עלה עמם. וכנודע שערב רב גימט' דעת. והוא דעת דקלקול,

ערבוביא של האומות, כמ"ש (ע"ז, ב, ע"א) לעת"ל מביא הקב"ה ספר תורה ומניחו בחיקו ואומר למי שעסק בה, יבא ויטול חלקו, מיד מתקבצין ובאין עכו"ם בערבוביא, שנאמר (ישעיה, מג, ט) כל הגוים נקבצו יחדיו, א"ל הקב"ה, אל תכנסו לפני בערבוביא, אלא תכנס כל אומה ואומה וסופריה, וכו'. ושורשם בח' פוסקים אחרונים שבתורה שהיו כתובים ע"י משה בדמע, בערבוביא, כמ"ש בפ"ק דב"ב. ושורש הארת פורים היא, זה לעומת זה, בתחילה והעיר שושן נבוכה, לשון בכי ודמע, ואח"כ צהלה ושמחה, בחינת אדרבלין וכרבלין במדינה.

צורת אדם

יום שני

ה' אייר תשפ"ד

13/05/2024 20:30

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

מילון ערכים בקבלה
אדיררון

שם של מלאך הנקרא אדיררון, ופעמים נקרא אדריהרון. עיין פרקי היכלות רבתי (פרק טז, אות ד. ופרק יט, אות ב. ופרק מ, אות ד). ואמרו (תיקונים, קכ, ע"ב) אדיררון, עלה אתמר, קומה אדיר ירון, ואית ממנא תחות ידיה דאתקרי אדיר אדירים.

קבלה

מילון ערכים בקבלה
אדיררון

בלבביפדיה קבלה
שושן

עץ חיים

עם פירוש בלבבי משכן אבנה
שער דרושי הצלם - דרוש ה'

וכתב הגר"א (שם) וז"ל, אדיררון הוא בבריא, ואדיר אדירים הוא ביצירה, עכ"ל. עיין ספר היחוד לר' חמאי גאון (ד"ה והמעלה הזאת הנקראת תפארת), ופע"ח (שער העמידה, פי"ט). וכתב הגר"א שם שהוא משם מ"ב. והוא אות א' על שם ראשון של מ"ב, אב"ג, כמ"ש בספר הפליאה (ד"ה ועתה צרף שם אלקים). ועיין עוד בדבריו (ד"ה א"ל אדוננו שמענו) וז"ל, צת"ג בגימט' הוא אדיררון, עכ"ל.

ועיין ברית כהונת עולם (מאמר פיתוחי חותם, פי"א). ועיין שער היחודים (פרק יט) יחוד ימינך ה' נאדרי" בכח. והוא בחינת כח - גבורה, כמ"ש בספר התמונה (תמונה שניה). וכתב שם שמתחיל באות ל', ועד שם, עד אות כ', חצי ראשון של האותיות שייך למלאך אכתריא"ל. עיי"ש (תמונה

שלישית) וז"ל, אדירירון, היוצא מן הלמ"ד, להודיע גדול אדוננו ורב כח וגו', עיי"ש. ועיין ספר רזיאל המלאך (ד"ה קמיע טוב בדוק ומנוסה לעין הרע). וספר ברית כהונת עולם (הדרך השלישית). ועיין מגן דוד (אות ל, ד"ה וכתב בספר התמונה). ועמק המלך (שי"ז, פ"ב). והוא חסד שבגבורה, כדלהלן.

ונקרא אדירירון, מלשון אדר-רון, וכמ"ש בציוני (יתרו) וז"ל, אדירירון עריצותו, עכ"ל. וזהו אדר לשון חוזק ותוקף וגבורה, כמ"ש (ביצה, טו, ע"ב). ונקרא ירון-רון, מלשון רינה, כמ"ש בברית מנוחה (הדרך הראשונה) וז"ל, אדירירון, מקום הרנה, עיי"ש (בדרך השניה והשלישית). וזהו אדיר-ירון. ועיין ספר הליקוטים (מסעי, לג). ושער היחודים (פרק כ) וז"ל, אדירירון, מאות א' דאב"ג ית"ץ, הממונה על אדירות, מי החסד האדירות משברי ים, עכ"ל. והיינו חסד שבגבורה, מעין גבורות גשמים. והבן שלכך פעמים נקרא שהוא חסד - ימין, ופעמים גבורה, ודו"ק. ועיין רזא דמהימנותא (דף י, כא, מו, פט). וכתב שם (עמ' קנב) וז"ל, ימין ושמאל, גימט' אדירירון.

ומלאך זה נגלה דייקא בחודש אדר. ואמרו חז"ל (מגילה, יא, ע"א) גדולה הסרת "טבעת" וכו', ועי"ז נעשה נס פורים. וכתב בברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פ"ח) וז"ל, ועצם מלת טבעת וכו', הוא בסוד מלאך הקדוש אדירירון וכו', ומספרו טבעת, עיי"ש. ועיי"ש (פרק יד). ורזא דמהימנותא (דף פט).

וכתב במשנת חסידים (מסכת תיקון תפילין, פ"ד) וז"ל, אדירירון, שמספרו לילית, שהוא מכניעה, עכ"ל. ולכן קוראים את המגליה אף בלילה, ודו"ק. בבחינת (תהלים, מב, ט) ובלילה "שירה" עמי תפלה לאל חי, שירה - רינה. וכתב רמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, דף קנד) וז"ל, אדירירון, הוא החומה החיצונה באדירי רון, סוד כנפי החיות, תינוקות של בית רבן, במקום רינה תהא תפלה (ברכות, ו, ע"א), עכ"ל.

בלבניפדיה קבלה שושן

אור א"ס

סתם מלך במגילת אסתר, מלכו של עולם, כמ"ש חז"ל. ומלכות א"ס נתגלתה בשושן, ודו"ק.

צמצום

חלל. וכתב ר' אברהם בן הרמב"ם (שמות, כה, לא) וז"ל, ופרחיה - בליטה דומה לקערה, כלומר חלול מעוגל בו שפה רחבה עגולה ממנו, הושאל מן פרח שושן וכו', עכ"ל.

קו

קו "דק". וכתב רש"י (מלכים, א, ז, כב) וז"ל, היה כותלו דק כשושן, עכ"ל. וכן מבואר בעירובין (יד, ע"א) שפרח שושן דק מאוד, שאמרו, והא איכא שפתו, א"ר פפא, שפתו שפת פרח שושן.

ועוד. תקוה. בבחינת תשועתם היית לנצח ותקותם לדור ודור. וכתוב (תהלים, מז, יד) קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה', גימט' שושן.

עיוגולים

בשושן עושים פורים ביום ט"ו, וכן שווה לשושן כל מוקף חומה "סביב", שעושים בה בט"ו. ועיין מגילה (ב, ע"ב). ושושן עצמה היתה מוקפת חומה בימי אחשורוש. ועיין תפא"י (שם, פ"א, מ"א).

ועוד. כתיב (בהעלותך, יא, לא) כדרך יום כה וכדרך יום כה (סביבות המחנה), גימט' שושן.

יושר

יושר, ג' קוים שונים. לעומת כך, קו אחד,

שוה. שושן, שו-שן, שו-שן, שונה - שוה. וכתב במלבי"ם (אסתר, א, ה) וז"ל, ימי המשתה שעשה אל השרים, עשה משתה כללית לכל עם שושן, להורות כי קטן וגדול שוים אצלו, כי כולם עבדיו ואין לאחד התנשאות על חבירו, עכ"ל. אולם מאידך יש בו שוני, תחלה מבוכה ואח"כ צהלה ושמחה. וכן אמרו (כלים, פרק יז, משנה ט) ושתי אמות היו בשושן וכו', ולמה אמרו אחת גדולה ואחת קטנה, אלא שהאומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה, כדי שלא יבואו לידי מעילה.

ובקלקול, היפך אחדות קטן וגדול כנ"ל, כתיב (ירמיהו, ו, יג) כי מקטנם ועד גדלם כלו בוצע, גימט' שושן.

ועוד. כתב בתיו"ט (מדות, פ"ב, מ"ד) וז"ל, וכשנכנס אדם בשער שושן, מהר הבית, הולך בקרקע "ישרה" עד שמגיע אל החיל, עכ"ל. ובקלקול, שושן בגימט' עקלתון.

שערות

לשון שערות, לשון שער - כניסה. ויש שער שושן. ועיין ערך קטן פה.

אזן

אמרו (זוה"ק, ח"ג, רלח, ע"א) אמר רע"מ, שושן עדות (תהלים, ס, א), דאינון סהדין על ישראל, דאינון אברים, ואיהי נשמתא עלייהו, איהו סעייתא דשמיא, דאתמר בה (מלכים, א, ח, לב) ואתה תשמע השמים. ועיין ערך קטן אמא.

ועוד. כתב בכך ביתי (תהלים, ס, א) וז"ל,

כתיב (תולדות, כה, לד) ויבז עשו, וכאן כתיב ויבז. ובתיקון מתהפך מרה לרם. וכתיב (ישעיה, לג, ה) שכן מרום, גימט' שושן.

ועוד. שושן, שש-ון. ש-ש, ש' שורק, כמ"ש בספ"י, ונעשה ש' שותקת, שתיקה כפולה. בחינת אין אסתר מגדלת את עמה ומולדתה. והיפוכו מרדכי, זעק זעקה גדולה ומרה. אותיות אחרי מרה, נשו, שורש של שושן. ושורש השתיקה בכלבול השפות. וכתיב (בראשית, יא, ז) נרדה ונבלה שם שפתם, ר"ת שושן. ויסלף דברי צדיקים, גימט' שושן.

ועוד. נשיקה. ועיין זוהר חי (בראשית, קנז, ע"א) וז"ל, שושנה עליונה נגלת עיקרה בסוד נשיקין דפה, עיי"ש.

עינים - שבירה

בשבירה נפלו רפ"ח ניצוצין לתתא, ובתיקון נתהפך ונעשה "פרח". וכתיב (מלכים, א, ז, כו) פרח שושן.

והשבירה באורות העינים, שורשו מיתה, ותולדתו בכי. וכתיב (אסתר, ג, טו) והעיר שושן נבוכה. וכתיב (שם, ד, ח) ואת פתשגן כתב הדת אשר נתן בשושן להשמידם. ולאחר מכן נעשה ונהפוך הוא, וחל בשושן מיתה בפועל, כמ"ש (אסתר, ט, ו) ובשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש, ואת עשרת בני המן, ולהלן (שם, ט, יד) ויהרגו בשושן שלש מאות איש.

ועוד. אמרו (סנהדרין, קא, ע"ב) תנא, הוא נבט, הוא מיכה, הוא שבע בן בכרי. נבט - שניבט ולא ראה (פגם העינים, שושן בגימט' וכעשן לעינים). מיכה, שנתמכך בבנין (שורשו בשבירה), ומה שמו, שבע בן בכרי (גימט' שושן. וכן גימט' הראיתם). ובתיקון, גימט'

שושן עדות מכתם, ר"ת שמע, עכ"ל.

חוטם

כתב בפנים יפות (דברים, יז, ג) וז"ל, שהיה חרון אף אף על בני שושן, עיי"ש.

ועוד. אמרו (זוה"ק כ, ע"א) מה שושן יש בו רוח והוא אדום, מוצקין אותו והוא מתהפך ללבן, וכו', ועוד, אודם ולבן נקרב לעולם, והריח עולה משתינה, מה השושן אדום ולבן, כך ריח הקרבן, והקרבן מאדום ולבן. בא וראה מריח הקטרת שהשמנים, מהם אדומים ומהם לבנים, עיי"ש. ועיקר ריח השושן כאשר נפתחת, עיין גר"א בתיקונים (תיקון נ"ו). וכתב במאירת עינים (תרומה) וז"ל, שושן שיש בו ריח טוב ויש בו אודם ולבן, והאודם עצמו אחר שמוצקין אותו, נהפך ללבן וריחו לא זז, וזהו רמז לסילוק דין ולשפע ורחמים, עכ"ל. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתר, פרק מא) שכתב וז"ל, ריח ניחח אשה, גימט' ת"ר, שני שינין דשושן, עיי"ש. ובקלקול, פרעה בחרי אף, גימט' שושן. ובתיקון, אשה ריח ניחוח לה, גימט' שושן.

פה

כפה נגלה אות ד', והוא שורש לכל ד' שבתורה ובעולם. וכתיב (מלכים, א, ז, יט) מעשה שושן באולם ארבע אמות. ועיין גר"א שם.

ועוד. אמרו (אסתר, ח, א) זעקה אחת הזעיק יעקב לעשו, שנאמר ויצעק צעקה גדולה ומרה. ונפרע לו בשושן, שנאמר, ויצעק זעקה גדולה ומרה. שושן, גימט' קול צררך (תהלים, עד, כג). ואמרו (שם, ז, יא) ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי, בזוי בן בזוי, בעשו

לראות בטוב.

שהוא אותיות הבירה, עיי"ש.

עתיק

כתב בקהלת יעקב (ערך שושן) וז"ל, שושן, גימט' חסד דעתיק, שהוא שורש כל החסדים, עכ"ל.

אריך

אורך, אור-ך. ואיתא בסודי רזיא (אות ש, ו) וז"ל, תן שושן אדום בכוס כסף מלובן, ותלך בשמש ותזרח אור אדום צח, עכ"ל. ועי"ז נהפך עור לאור. כי קרן עור, גימט' שושן.

ועוד. כתב בחמדת ימים (פורים, פ"ז) וז"ל, אשר בשושן הבירה - שהוא פה דא"א שנקרא שושן, בסוד שפתותיו שושנים (שושן בגימט' ופי ישרים). וז"ס כשושנה בין החוחים, גימט' אחשורוש. שושנה גימט' אסתר, וסופי תיבות המן, להראות שאסתר שהיא מלכות דאצילות היתה בין החוחים, בין הקליפות שהוא אבא דזעיר דנגה שנקרא אחשורוש והמן, עכ"ל. ובקלקול כתיב (יחזקאל, יז, ג) "ארך" האבר מלא הנוצה, גימט' שושן.

אבא

מרדכי, יסוד אבא, כמשה, כנודע. וכתוב (אסתר, ב, ה) איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי וגו'.

וכתב במחברת הקודש (פורים) וז"ל, היה בשושן הבירה, ר"ל שנכנסים ב"ס דנוק' דז"א, אשר כל ספירה היא אדנ"י, ויסוד אבא נתפשט דרך כל הי"ס שלה, שהם גימט' שושן (י"פ אדנ"י עולה שושן). ואות ו' הוא יסוד אבא עצמו המתפשט בתוכם עד שיצא לחוץ ומתגלה בעולם הבריאה,

אמא

כתב בחמדת ימים (פורים, פ"ז) וז"ל, זה כנגד זה עשה אלקים, שג"כ בקליפת או"א דנוגה, מזדווגים ע"י הי"ג תיקונים דדיקנא דסחרני הפה הנקרא שושן הבירה (עין ערך קטן אריך), שכן בירה גימט' אלקים בריבוע, ר'. וי"ג אותיות המילוי, וה' אותיות הפשוט שהוא סוד שושנה דאית בה י"ג עלין וה' עלין אחרינן, ע"ש בזוהר. וז"ש בשושן הבירה, שע"י השפע שיצא מהפה דא"א דקליפת נגה, היה כח לזווג או"א דנגה ביחד, עכ"ל.

ועוד. שושן הבירה אשר בעילם המדינה. ואמרו (פסחים, פז, ע"א) אחות לנו קטנה ושדים אין לה, זה עילם, שזכה ללמוד ולא זכתה ללמד. וזהו ש - שותקת שבשושן, לא זכתה ללמד. וזהו שמיעת האוזן, ש-מע, זכתה ללמוד, שמיעת האוזן.

וכתב בכתם אופיר (אסתר, ח, יג) וז"ל, אם על המלך טוב - ענין שושן, הוא פרצוף הפנימי, כנס"י, כלת משה, כמבואר סודו בפע"ח יעו"ש. ושם היחוד, כמו רעים דלעילא, או"א, סוד י"ה, ולכן נחו בט"ו, בנקודת ציון, פנימי דפנימית. וכלי מלכות החיצונה הוא כל העולם, נחו ב"ד, כי שם ה' פעמים י"ד הידוע, עיי"ש.

ז"א

כתב המצודות ציון (מלכים, א, ז, יט) וז"ל, שושן - שם צמח, ועל שהוא תמיד בת "ששת" עלין, קרויה שושן, עכ"ל. שושן גימט' וששים.

ועוד, שש, ששים ריבוא, כל ישראל. ושושן,

הטומאה בארץ, ומצא מקום להשראת טומאה שהוא שושן, שהיה בו המן שהיה יונק מהסט"א ועשרה בנים שהיו יונקים מעשרה כתרין דמסאבותא. ובהיות שהמקדש קרוי בקדושה בירה, לכן קרוי ג"כ שושן הבירה בטומאה, עכ"ל. ועיי"ש (ט, יג).

כתר

כתיב (מלכים, א, ז, יט) "וכתרת" אשר על ראש העמודים מעשה שושן וגו'.

חכמה

עיין ערך קטן אבא, סוד שושן, סוד יסוד אבא הנגלה בנוק'. וכתב במחברת הקודש (פורים) וז"ל, יסוד אבא עצמו, בסוד ואאלפך חכמה, עכ"ל.

בינה

שמחה. וכתיב (אסתר, ח, טו) והעיר שושן צהלה ושמחה. וכתב האבן עזרא (תהלים, ס, א) וז"ל, שושן שם כלי ניגון, עכ"ל. ושושן בגימט' בשמחה ובטוב לבב מרב (דברים, כה, מז). וכן גימט' וישחקו לפנינו (שמואל, ב, ב, יד).

דעת

דעת דקלקול, עמלק. וכתב באמרי יוסף (כי תצא) וז"ל, ולפי שהכנעת עמלק מתחיל בפרשת זכור, ונגמר בשושן פורים כנודע, לכן "שושן פורים" גימט' "עול מלכות שמים", והוא גימט' "זכור ולא תשכח", עכ"ל.

ועוד. דעת דקלקול, ערב רב גימט' דעת, כנודע. וכתיב והעיר שושן נבוכה. ואמרו (מיכלתא) אין נבוכים אלא מעורבין. ועיין

שש-ון. וכתיב (אסתר, ד, טז) לך כנוס (ו"ק - קיבוץ) את כל היהודים הנמצאים בשושן. ובמזמור ס' בתהלים, ס - ששים, כתיב למנצח על שושן עדות וגו'. והוא שורש למשנה, ששה סדרים. וכתב בחומת אנך (אסתר, ח, טו) וז"ל, שושן גימט' המשנה זמ"ן נק"ט, ר"ת של ששה סדרים, עכ"ל.

ועוד. מידה, מדידה, אמה. ואמרו (כלים, יז, ט) ושתי אמות היו בשושן הבירה (לשכה שהיתה במקדש שנקראת שושן הבירה), אחת היתה יתירה עליה חצי אצבע, ואחת יתרה עליה חצי אצבע. שושן גימט' על פי מדותיו (תהלים, קלז, ב). ואמרו (זוה"ק, ח"ג, קלא, ע"א) מתרין תפוחין שפירין דאנפוי, נהירין אנפוי דז"א, וכל חוור ושושן דאשתכחן לתתא, נהירין ומתלהטין מההוא נהורא דלעילא. ועיי"ש (ח"ג, רל, ע"א).

נוק'

כתיב (אסתר, ב, ג) ויקבצו כל נערה בתולה טובת מראה אל שושן הבירה אל בית הנשים.

ועוד. בית. וכתב האבן עזרא (אסתר, א, ב) וז"ל, בשושן הבירה - שם ארמון, עכ"ל.

ועוד. כתב בקהלת יעקב (ערך שושן) וז"ל, ושושן ר"ת שתי נשים ושתי שפחות, עיי"ש. וכן ר"ת נשיו ואת שתי שפחותיו (וישלה, לב, כג).

ובביהמ"ק היה שער שושן, וצורתה על העמודים, וכן היה לשכת שושן הבירה, והוא זה לעומת זה של שושן, כמ"ש במגילת סתרים (אסתר, א, ב) וז"ל, אחשוורוש רצה לעקור ישראל וממילא יוחסר מקום השראת קדושה ויהיה לו כח להשראת

ועוד. יראה. ואמרו בפייט, שושן חוחים לעבדו ביראה. ועוד. כתב בתורה אור (חב"ד, מגלת אסתר, קטז, ג) וז"ל, שושן מלשון שושן עמק איומה, עיי"ש שהוא לשון תוקף וגבורה. שושן גימט' להיות גבר.

תפארת

מזרת. ושער מזרחי בביהמ"ק, היה מצויר עליו שושן הבירה (מדות, פ"א, מ"ג). וכתב הרמב"ם (כלים, פרק יז, משנה ט) וז"ל, ועשו זה בעבור שעלו משושן כדי שיזכרו עמידתם בו ויהיה אימת מלכות עליהן, ומזה השער אמרו ושתי אמות היו בשושן הבירה, עכ"ל. אולם בתפא"י (שם) כתב וז"ל, ועשו כן לכבוד המלכות, כלומר, שלמלכות ההוא שייכים, או כדי לפרסם לרוב הבאים למקדש גם דרך שם להשתחוות נגד ההיכל, שמלך פרס בנה הבית, ולהיות לו לזכרון נגד שער ההיכל שמכוון נגד שער זה, עכ"ל.

ועוד. תורה. וכתוב (אסתר, ג, טו) והדת ניתנה בשושן הבירה. וכתב השל"ה שזהו מ"ש הדר קיבלוה בימי אחשורוש, וזהו דת של תורה, קבלת התורה.

נצח

נו"ה, תרי עמודים. וכתוב (מלכים, א, ז, כב) על ראש העמודים מעשה שושן. ועיין תפא"י (אהלות, פ"ו, מ"ז, יכין, אות נ"ה).

ועוד. רגלים לרוץ. ואמרו (זוה"ק, ח"ב, רג, ע"א) הרצים יצאו דחופים (אסתר, ג, א), רצים מסטרא דא ורצים מסטרא דא, ובגינהון (שם, ח, טו) והעיר שושן צהלה ושמחה או נבוכה, אי מקדמי אלין דהכא והעיר שושן שמחה, ואי מקדמי אלין סטרא אחרא

מזרחי (שמות, יד, ג).

ועוד. דעת המתהפכת. תחילה והעיר שושן נבוכה, ולבסוף והעיר שושן צהלה ושמחה. שושן, גימט' אשר נהפך.

ובתיקון, דעת - עדות. וכתוב (תהלים, ס, א) שושן עדות. ואמרו (זוה"ק, ח"ג, רלג, ע"א) אלו סנהדרי גדולה, דכתיב בהו (שה"ש, ז, ג) סוגה בשושנים. ועיי"ש (רלח, ע"ב) שאמרו שושן עדות, דא סהדותא דשכינתא, דאיהו שושן, עיי"ש.

וכתב בברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פרק נב) שאות ו' של שושן הוא סוד גילוי הדעת שבו, ועיי"ש (פרק מ).

ובסוד לא ידע, שושן בגימט' ישראל לא ידע. וכן גימט' אשר נהפך.

חסד

מים. תאוה, והנאה. ואנשי שושן "נהנו" מסעודתו של אותו רשע (מגילה, יב, ע"א).

ועוד. איש יהודי היה בשושן הבירה וגו' איש ימיני. ועוד. כתב מהרח"ו (הגהות לזוה"ק, שלח, קסה, ע"א, אות י) וז"ל, שושן הוא חסד, עכ"ל.

גבורה

אמרו רבותינו (זוה"ק, ח"ב, כ, ע"א) ועיין צרור המור, ויקרא, א, ב) מה שושן זה אדום, וכשמקריבין אותו אצל האש או מכניסין אותו במים חמין נהפך לבן. ופרה "אדומה" היתה נעשית בשער שושן. עיין מסכת מדות (פ"א, מ"ג), ובמאירי שם.

ועוד. אש. ואמרו (זוה"ק, ח"ג, קנד, ע"א) כל אפין דחזור ושושן, כחורתא דהוא אשא שקיען, עיי"ש. שושן גימט' תנור.

עיי"ש. וזוכה לשושן - שושן.

ויסוד צורת אצבע, וכן נקראת בלשון חז"ל. ואמרו (מדות, פ"א, מ"ג) שאמת שושן הבירה יתירה על של משה חצי אצבע. יסוד קצר. ועוד אמה שניה יתירה עליה חצי אצבע, הרי אצבע יתירה על משה, וזהו יסוד ארוך בקישוי. והם ג' מדרגות, יסוד דנוק' קצר, יסוד דדוק' ארוך, ובשעת קישוי ארוך יותר. ובקלקול כתיב (במדבר, כז, ג) כי בחטאו מת ובנים לא היו לו, גימט' שושן, והיינו פגם היסוד.

מלכות

אחשורוש מלך בשושן, כמ"ש (אסתר, א, ב) על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה. וכתב ר' יוסף אבן יחיא (דניאל, ה, ב) וז"ל, עילם היה שם הממלכה, ושושן היה העיר הראשונה וראש המלכות ההיא, עכ"ל. וכתב במלבי"ם (אסתר, ט, יג) וז"ל, שושן נחלקת לשני חלקים, מקום הבירה ששם ישב המלך והשרים (המלך והשרים גימט' שושן), והיא היתה נקראת שושן הבירה, והעיר בפני עצמה היתה נקראת שושן סתם, עיי"ש. שושן, גימט' תמלוך עלינו.

ויש פרח הנקרא שושן המלך, עיין כלאים סוף פרק ה'. ושושן ושושנה בחינת מלכות, עיין זוה"ק (פקודי), ופע"ח (שער הפורים, פ"ו). וכתב באמרי פנחס (א, אות רנה) וז"ל, ונעשה מן השושנה שהיא בחינת נוק' ומלכות, בחינת שושן, בחינת דוק'. וזהו העיר שושן צהלה ושמחה, עכ"ל. וכן כתב באהבת שלום (לפורים, ד"ה ומרדכי).

העיר שושן נבוכה. ועיין של"ה (יומא, דרך חיים ותוכחות מוסר, אות קצ"ד). ושורש שליטת כח השמאל, במה שנגע מלאך עשו בירך יעקב. וכתוב (בראשית, לב, לד) נגע בכף - ירך יעקב בגיד, גימט' שושן. הו"ד

נו"ה, ממונו של אדם המעמידו על רגליו. וכתוב (אסתר, ט, יד) ויהרגו בשושן שלש מאות איש ובכזה לא שלחו את ידם. ומתחילה כתיב (שם, ג, טו) והעיר שושן נבוכה, ואמרו (אסתר, שם) היה אחד מישראל יוצא לשוק ליקח ליטרא בשר או אגודה של ירק, היה הפרסי חונקו ואומר לו למחר אני הורגך ומבזבז את ממונך.

ועוד. אמרו (זוה"ק, ח"ג, רכג, ע"ב) על שושן עדות (תהלים, ס, א), דא הו"ד, דאיהו שושן, סומק שליט על חוור. בנצח שליט איהו חוור על סומק. ובאור נערב (ח"ז, חלק הכינים, א) כתב וז"ל, שושן, או נצח או הו"ד, עכ"ל.

יסוד

שושן, לשון שש (עיין ערך קטן ז"א), יוסף, מדה ששית, יסוד, ציון. שושן גימט' יתן מציון. ואמרו (מדרש תהלים, י) וישבו לאכול לחם - אמר הקב"ה, אתם מכרתם אחיכם מתוך מאכל ומשתה, שנאמר וישבו לאכול לחם, הרי בניכם נמכרים בשושן מתוך מאכל ומשתה וכו'. ועיין חומת אנך (אסתר, ב, ה) שביאר, שושן - יסוד, הבירה - מלכות, יחודם.

וכתב בעבודת הקודש (ח"ב, פרק כה) וז"ל, והעיר שושן היא עיר ה' צבאות עיר אלהינו, שהיא כלולה מששה קצוות (עיין ערך קטן ז"א), ונקראת שושן לסוד זה, ובשושנה יש ששה עלין, כי אז נשלמת בנשמת הצדיק,

נפש

כתב הרלב"ג (מלכים, א, יא, מ) וז"ל, והיה עם הפקעים בשפתו ציור פרח שושן, להעיר עם זה על הנפש הצומחת, עיי"ש. ושושן בגימט' ינצלו נפשם (יחזקאל, יד, יד).

רוח

כתב בעבודת הקודש (ח"ב, פרק מד) וז"ל, המחשבה עולה ודבקה למעלה, ובדבקותה בעבודתה גורמת הייחוד והדבקות בכוחות השם הגדול, והרוח העליון יורד ומתנוצץ בהם והשמחה נוגעת עד הלב, והסוד והעיר שושן צהלה ושמחה, עכ"ל. ולהיפך, רוח נכאה. שושן בגימט' ואת דכאי רוח (תהלים, לד, ט).

נשמה

אמרו בזוה"ק (ח"ג, רלח, ע"א) אמר רע"מ, שושן עדות, דאינון סהדין על ישראל, דאינון אברים, ואיהו נשמתא עלייהו.

ועוד. כתב בעטרת ישועה (לזאת חנוכה) וז"ל, שושן פורים, הוא יום ט"ו, עולה י-ה, וקורין המגילה דמסיים כי מרדכי היהודי "משנה", אותיות נשמה, ג"כ ברזא דקרא כל הנשמה תהלל י-ה, עכ"ל.

ועיין כתם אופיר (אסתר, פ"ב, ח) וז"ל, ויהי בהשמע דבר המלך ודתו - לעשות מצות וללמוד תורה וע"י תורה ומצות נתברר ונתקבץ כמה נשמות נדחי ישראל אל שושן הברירה נקודת קה"ק, עיי"ש.

חיה

כתב במי השילוח (ח"ב, קרח) וז"ל, חילוק זה בשורשו במעשה בראשית, הוא דק מאוד, כמו פרח שושן, שאיתא (עירובין, יד, ע"א) והא איכא שפתי, א"ר פפא שפתו שפת פרח שושן כתיב ביה, וכן חסרונו (של קרח) היה דק מאוד, כשנוטה מעט לשמאל יורד שאול, וכשנוטה קצת לימין הוא חיים, עכ"ל. ושושן, בגימט' יחיה איש ואשה (שמואל, א, כז, ט). וכן בגימט' אם למות אם לחיים (שם, ב, טו, כא).

יחידה

בשושן פורים מאיר הארת היחידה. והשתא שאין מאיר בשלמות, הוא פורים לשון רבים ע"ש הפור. עיין תורת משה לחת"ס (פורים, ד"ה והנה אחז"ל חייב לבסומי). ולכך השתא משפחה ומשפחה, אולם האור הפנימי לא ידע, למעלה מהאדם ידע, חיבור, אלא יחיד. וזהו דין מגילה בזמנה נקראת ביחיד, שלא בזמנה בעשרה. ועיין יערות דבש (ח"א, דרוש ג). ומשרת משה (אסתר, ט, כו). ואמרו חז"ל על מרדכי, איש יהודי - יחידי. ועיין שפת אמת (פורים, תרמ"א, איש יהודי).

עץ חיים עם פירוש בלבבי משכן אבנה היכל חמישי ♦ שער דרושי הצלם ♦ דרוש ה'

והנה כלי ת"ת דאמא הוא רחב כי אין בכל הגוף וי"ס כלי רחב כמו כלי הת"ת, ובפרט ת"ת דתבונה אצל ראש זעיר אנפין שהוא רחב מאד, כי לא די שזה ת"ת גוף רחב וזה ראש קטן הכמות, אלא שזה תבונה וזה ז"א נער קטן כנ"ל: היינו שהת"ת הוא המקום הרחב ביותר בקומת אדם, ואפילו שרק שליש תחתון או ב"ש תחתונים הם כתר דז"א, ואזי אינו הרחב ביותר בגוף כי אין הכתפיים ממנין הרוחב, מ"מ מצד שהת"ת עצמו מתחיל ממקום הכתפיים גם שליש תחתון נקרא מקום הת"ת שהוא המקום הרחב ביותר בגוף.

יתר על כן, כלי הת"ת דתבונה רחב מצד צורת הנקבה כפי שאמרו חז"ל שבנאה הקב"ה לחוה כבנין אוצר, קצר מלמעלה ורחב מלמטה. ועוד שכנודע שתבונה נקראת 'רחובות הנהר', מלשון 'רחב'.

והנה הת"ת גוף חלול בתוכו כנודע: עיקר הבחנה זו מתגלה בנקבה דייקא, מצד שהת"ת שלה חלול כדי לקבל את הולד בתוכו. והיינו כי הגדרת נקבה היא בחינת נקב שיש בו בית קיבול, וזה מתגלה בשליש תחתון דת"ת שהוא חלול ביסודו כדי לקבל את הולד.

לכן כשרובץ הת"ת על מוחין דז"א יש בו שיעור להיותו קצתו נשאר למעלה וקצתו יורד למטה להלביש המוחין בסוד גלגלתא מכל צדדיו בסוד כותרת וזהו הטעם שנקרא כתר והבן זה: ונהי דגם הנה"י החדשים באו מת"ת זה, וכפי שה' תבאר" שהנה"י החדשים שבאו מהת"ת הרי הם גם המוחין שבכתר, מ"מ הרב מתייחס לחלק שנעשה כתר דז"א שעיקרו הוא השליש או ב"ש תחתון דת"ת. והיינו שמחמת שהת"ת הוא חלול לכן יש בו מציאות שהוא יכול להקיף את המוחין בסוד כותרת סביב, משא"כ הנה"י החדשים בסוד הל' מאחריו והם' מלפניו אינן מקיפין סביבותיו מכל צדדיו.

נחדד, הרי מקום הת"ת שמקיף מצד שהוא חלול, לכאורה זה מתגלה דווקא כשהוא בעיבור במעי תבונה, אבל בשאר מדרגות שהם יניקה ומוחין לכאורה לא מתגלה בחינת 'חלל', כי הנה ביניקה הוא זה שעולה למקום החג"ת דתבונה ואזי הוא זה ש'מקיף' את אימו, וכן היא מקיפה אותו בגופה ובזרועותיה, ויתר על כן במוחין הרי הוא מקבל שפע מלמעלה ואינו באופן שהוא בתוך החלל.

אמנם זה כפשוטו, אך בעומק מתבאר בדברי מהרח"ו שגם בשאר מדרגות שהם יניקה ומוחין הוא ג"כ מקבל מתבונה באופן שהוא בתוך בחינת החלל, כי הרי אותו מקום שהוא היה בעיבור, הוא עצמו נעשה לו השתא כתר שה מוחין מוקפים על ידו ונמצאים בתוכו מעין חלל.

והוא עומק עצום ונורא, ובשורש השורשים הוא היחס שכל הבריאה כולה היא בתוך החלל שהוא מוקף כולו באור א"ס הסובב, וביחס הזה כל הבריאה כולה היא כעובר במעי אימו בערך למדרגת הא"ס, ונמצא שתמיד כל הבריאה כולה במדרגת עיבור.

ונחדד שמ"מ יש בניהן² הבחנות שונות, דבעיבור הוא בתוכה ממש בסוד 'תסוכני בבטן אימי', וביניקה הוא נמצא על גבה במקום החזה, אך היא מקיפה אותו בזרועותיה, והוא 'מעין' מה שנאמר 'שמאלו תחת לראשי וימינו תחקבני', וכמבואר בשעה"כ שהוא בחינת סוכה שיש לה ב' דפנות וטפת, כזרוע היד המחבק בסוד אימא שמקיפה את הז"א. והיינו שלא רק שהיא מעלה אותו אליה בזרועותיה בסוד גדפין שמעלין, אלא היא 'מקיפה' אותו במקום החזה ע"י גופא וזעורותיה, ויתר על כן במדרגת המוחין עצמן הוא ג"כ מוקף מכח הכתר, והיינו שהיא יורדת עם החלל שלה למטה בראש ז"א, ונמצא שבכל המדרגות הוא נמצא בתוך החלל.

והם ב' בחינות כלליות של מקיפים, כאשר הוא בתוכה או כאשר הוא בחוץ אך היא מקיפה אותו בזרועותיה או ע"י שהת"ת יורד להקיף סביבותיו. והוא

בסוד פנימי ומקיף דמקיף, היינו שכאשר הוא בעיבור אז מתגלה בחינת פנימי דמקיף, אולם כאשר הוא במדרגת היניקה או במדרגת המוחין הוא בחינת חיצוני דמקיף, שהוא מקיף דמקיף.

ובעומק הוא החילוק בין גדלות ראשון לגדלות שני, בגדלות ראשון הוא בחינת פנימי דמקיף, עיבור דמוחין, ובגדלות שני הוא בחינת מקיף דמקיף, מוחין דמוחין, ובדקות בחינת המוחין שחוזרים בעיבור שני הוא בחינת יניקה דמוחין ביחס לגדלות ראשון וביחס לגדלות שני היא עיבור, ודו"ק.

ובלשון אחרת, כיון שהכתר דז"א גם האור וגם הכלי הוא מת"ת דתבונה, נמצא שמדין הכלי הוא פנימי דמקיף שהוא בחינת עיבור, שעיקר מדרגת העיבור הוא מדרגת הכלים, ומדין האור הוא מקיף דכתר שמקיף את המוחין, שעיקר מדרגת המוחין הוא אור. ובוה נמצא גם שע"י המקיף דתבונה עולה מדרגת העיבור למדרגת המוחין, כלומר במעי אימו הוא בחינת נר דלוק על ראשו 'בתוך' כלי דתבונה, ובמוחין אזי הכתר הוא מקיף סביבו מלמעלה. ואע"פ שהתבאר בדברי הרב שהגולגלתא דז"א הוא חיצוניות הכתר שמ"תפשוט, אך בפרטות מדין הכלי הוא בחינת עיבור דמוחין, ומדין האור הוא גדלות המוחין.

ואחר שהוא כן שכתר דז"א האור והכלי כולו מת"ת דתבונה, לכן תמצא כי התחלת הי"ס [דז"א] הוא מהחכמה הנק' ראשית, ובמקום כתר אנו מכניסין הדעת, וזה סברת ר"י סגי נהור בן הראב"ד ז"ל שקיבל מפי אליהו זלה"ה: והוא סוד ז"א שיסודו הוא תלת גו תלת, והוא משורש מקום 'הלבשתו' את א"א שהוא מלביש על נה"י דא"א, ושורש זה היינו מסוד מה שא"א קיפל רגליו"ה לצורך לידת ז"א, אולם מצד שורשו בקומת אצילות ז"א הוא ו"ק, ואו"א הם חו"ב וא"א עצמו הוא הכתר, וכאשר הוא מקבל מוחין שהם חב"ד הוא נעשה ט"ס, והכתר הוא מדרגה נוספת על גביו, ולכן לא מונים אלא מחכמה, ואזי מונים את הדעת במקום הכתר וכך נעשה י"ס'.

ד עיין להלן מה שמתחדד שהוא בחינת הארת הכתר בסוד שורש עתיק.

ה והתבאר במקומו שיש בוה ב' הבחנות, שהנה"י עולים לחג"ת, או החג"ת יורד לנה"י.

ו ויש אופנים נוספים שנעשה י"ס, או שמונים את הכתר ולא מונים את המלכות שהיא עטרת היסוד, או שמונים את הכתר

וכבר התבאר לעיל רבות, שגם החב"ד דז"א אינו מדרגת ז"א לגמרי, ואין הויתו אלא ו"ק, והג"ר נקרא ג"ר דו"ק, וגם כאשר באים המוחין הם חוזרים ומסתלקין וחוזרין חלילה, וביחס הזה גם, הכתר לא נעשה חלקו ואינו אלא השראה, חוץ ממה שאינו חלקו כי הוא שייך לתבונה, הן מצד אורו והן מצד כילו, ודו"ק.

וזהו ג"כ פי' כתר כי כתר הוא לשון כותרת ועטרה בראש האדם ואינו מכלל גוף האדם וזהו ברור למביני מדע: דהיינו דעצם מציאות כתר, הוא אינו מן הדבר עצמו, זה כל מהותו של כתר שהוא 'עטרה' בראש האדם. אולם בדקות כתר ועטרה הם ב' בחינות, כתר הוא מעל ראש האדם ועטרה היא סוד עטרת היסוד, ושניהם אין להם קומה שלימה בקומת אדם, כי גם עטרת היסוד לא תמיד נמנה בקומה האדם, והיינו שהיא הופכת להיות חלק מן היסוד. ופעמיים קוראים לעיטרא כתר וכן להיפך.

גם בזה תבין מ"ש בזוהר ובתיקונים דכל כתר הוי מסטרא דאמא שהוא שם אהי"ה בכתר ונודע כי אהי"ה באמא ואין כל זה מובן אלא כמ"ש כי ת"ת דאמא הוא כתר דז"א: עיין בספר מעיל אליהו על סידור הרש"ש ד"ה "וראיתי בסי" דור הרב המופלא", שהתבאר שכל עולם עליון נקרא אימא ועולם תחתון נקרא ז"א, ועיין בדברינו שם.

וא"ת א"כ אחר שבין בחי' האור ובין בחי' הכלי הוא מת"ת דתבונה וא"כ אין לו שום שייכות כלל עם ז"א ואיך נקרא כתר שלו דז"א. והתשובה כי הנה אמא יורדת ומשפלת עצמה ורובצת על המוחין דז"א בדביקות גמור עמהם בהתחברות גדול, ומלביש את המוחין ג"כ בסוד גלגלתא כנ"ל ולכן הוא נקרא בשם כתר דז"א עצמו: עיין לעיל שיש חילוקי מדרגות בין דביקות לבין התחברות.

והנה מזה תבין לכל הכתרים של כל בחי' דא"א ודאו"א מה ענינם שאינם מכללם רק לסבת התדבקות והתחברות לבד ע"ד הנ"ל: נמצא שבעומק אין כאן

והמלכות אך נו"ה הם ספירה אחת.

ז ועיין עוד בשער מוחין דצלם דהתבאר בהרחבה ענין זה, וכן התבאר שז"א מקבל גם השתא מעין הארת י"ס גמורים שהיא סוד הארה דלעת"ל.

סתירה והתשובה ברורה, כי כל מהות הכתר הוא בחינת כותרת סביב, בחינת מקיף, ולכן מחד אינו חלק מן הקומה, ומאידך הוא שייך לעולם עליון מחמת שגם האור וגם הכלי של עליון, ולכן גם כשהוא נעשה 'שייך' לתחתון היינו שהוא הכתר שלו, כתר שנמצא מעל ראשו ומקיף סביבותיו, כותרת סביב, כלומר זה כל השייכות של הכתר (שהוא של עליון) לתחתון, בסוד התדבקות והתחברות". והוא מתבאר היטב בשורש השורשים שאור א"ס הסובב מקיף את העולם כולו ואינו שייך^ט לקומת הנבראים אלא בכך שהוא מקיף סביבות החלל של הבריאה כולה, ודו"ק.

ונמצא כי כשיסתלק כתר זה מז"א ישאר בלי כתר כלל, זולתו מחכמה ולמ' טה: והיינו כיון שאינו חלק מן הקומה אלא רק בסוד כותרת סביב לכן כשהוא מסתלק הוא בלי כתר כלל. והיינו שלא נשאר גם רושם, כי לא ירד אלא בסוד התחברות והתדבקות לבד, כי רק אור שיוורד מעצמותו משאיר רושם, אולם בודאי נשאר הארה פורתא, אלא לא גדר של רשימו ככל מדרגה שנסתלקה שמשאירה רשימו.

כי נודע שהקטן אע"פ שאין לו מוחין יש לו ראש שלם: התבאר, דהיינו שיש בו רק חו"ב ולא דעת, אמנם התחדד שם בש"ש^י שיש בו דעת רק שאינו ניכר להדיא.

והטעם במה שידעת כי א"א הוא כתר אך ז"א הוא נמנה מחכמה ולמטה ולכן הכתר הוא חוץ ממנו: והיינו דאמנם ז"א הוא ו"ק ומ"מ המוחין שלו הם חלק מקומתו, ולא כהכתר שאינו שייך לקומתו כלל, והשורש לזה הוא מה שאו"א ירדו מחמת השבירה^{יב} מחו"ב להלביש על חג"ת דא"א^{יג}, ובזה נעשה שורש

ח והוא סוד היחידה שמקיפה את כל הנר"ן בהשתוות וביחס הזה אינה חלק מן הקומה, כי אם היה חלק מן הקומה בהכרח שהיה מתחבר בשינוי מדרגות, ולא בהשתוות, ודו"ק.

ט מצד אור הסובב, ופשוט.

י וביחס הזה הקו הוא בחינת המ' והל' של הבריאה כולה, והוא דווקא החלק שמקיף, מקיף דיושר ולא הפנימי שנכנס ומתפשט בתוך כל הבריאה כולה.

יא שער מוחין דקטנות, אות י"ג.

יב שירדו האחרים דאו"א לתתא, וחזרו ועלו להלביש על חג"ת.

יג ואזי נקראו או"א, כי לפני כן נקראו חו"ב, וכל זה הוא לצורך זו"ן, ודו"ק.

לשייכות של המוחין לז"א, ששורש המוחין הם או"א שהם חו"ב דכללות שירדו למטה, למקום חג"ת, מקום ו"ק, מקום זו"ן, ודו"ק. ומאידך כמתבאר, שגם המוחין הם מסתלקין וחוזרין מחמת שעצמות ז"א אינו אלא נה"י מצד הלבשתו את א"א ממקום הנה"י לבד, וכל המוחין שהוא מקבל בא מאו"א שירדו אחוריים שלהם, ודו"ק.

לעומת כך הכתר הוא חוץ ממנו כי הוא שייך לא"א, והיינו כי לא רק מחמת שהוא גבוה ממנו אלא כי כל הויתו אינה אלא מחוץ מסביב. ובדקות מצד שנקרא 'כתר' הוא חוץ ממנו ביחס שהוא מסביבו ולא בתוכו, ומצד שנקרא א"א הוא לא שייך אליו ביחס שהוא גבוה ממנו".

ונעשה (לו) מחדש אחר גמר ט' ספירותיו: דהיינו כיון שהכתר מקיף בהש' תוות, לכולם בשווה, לכן רק אחרי שמשתלם בט' ספירותיו שהוא כל בניינו, נעשה הכתר מחדש לכל הט"ס בשווה. והיינו כי הכתר יש בו הבחנה שהוא מקיף את המוחין, ויש בו הבחנה שהוא מקיף את כל קומת ז"א, ולכן נצרך שישתלם בט' ספירותיו.

ונלע"ד דקאי אעתיק שלקח הכתרים של ז"ת (דב"ן) שמהם נעשה זו"ן, כמו שנתבאר לעיל (פ"ג): הוא מה שהזכ"ל בפ"ג בהגהה שם, והיינו בשורש עולם התיקון שעתיק לקח לצד הדוכרא שלו י"ס דכתר דמ"ה, ולצד הנוקבא שלו לקח את הה"ס ראשונות דכתר דב"ן וז' הכתרים של ז"ת דב"ן. נמצא שהוא השורש לכך שאין הכתר שייך לקומת הז"א, כי עתיק וא"א הם הכתר הכולל.

נחדד, הרי כפשוטו נראה שהכתרים שייכים לז"ת רק שעתיק לקח אותם ממנו, אמנם בעומק הוא גופא הגילוי שאין הכתר שייך לז"א, והוא הטעם שנעתקו הכתרים של הז"ת לעתיק, כלומר עתיק מגלה שמצד המהות של הכתר אין הוא שייך לז"א, אלא לעתיק, לעולם עליון, ולא שייך לעולם תחתון, ודו"ק.

וביחס הזה הוא הטעם שהכתר דז"א עולה ויורד ואזי נשאר ז"א בלי כתר

כלל, מצד שורש הכתר שהוא עתיק שעולה ויורד, שמעתיק את הכתר אליו ולא נשאר אצל ז"א כלל.

והיינו שמהות הכתר הוא בחינת 'השתוות' שמקיף לכולם בשווה, משא"כ זו"ן שהם כל מהות הבנין בסוד 'הדרגה', ז' ימי הבנין, ולכן אינן שייכים לכתר. כי הם ב' בחינות שסותרות אהדדי, כח כללות שהוא השתוות סותר את בחינת ימי הבנין שהם בסוד הדרגה. ואם היה הכתר שייך לז"א ומאיר לתוכו היה מבטל את בחינת ימי הבנין, בחינת הדרגה. אולם מ"מ מאיר עולם העליון בתחתון, דהיינו מאיר בחינת השתוות בסוד 'מקיף' את עולם ימי הבנין בסוד הדרגה, שמחמת שהוא רק מקיף הוא אינו מבטל את מהות הבנין, ואזי הוא מאיר קימעא קימעא עד שיגבור המקיף על הפנימי^{טו}, ודו"ק.

גם בזה תבין ענין מעלת הכתר על שאר הספירות כי הנה אפילו המוחין דז"א אינם רק אורות ומוחין דיליה והמלבושין מנה"י תבונה: בעומק מה שהיה בעי"בור אימא הוא השורש שהנה"י שהוא מקום העיבור הם עתה הכלים של המוחין דיליה, ודו"ק.

אך הכתר אפי' האורות כולם הם מתבונה: והיינו הכתר עם המוחין דכתר, שהוא בחינת הגדלות הגמורה, שגם הכלי וגם האור הוא מהתבונה.

ואמנם בהגדרה כוללת גדלות ראשון הם מוחין מישסו"ת אימא דכללות, וגדלות שני הם מאו"א עלאין, אך בדקות היינו שגדלות ראשון יסודו הוא במוחין, וגדלות שני יסודו בכתר, הארת כתר במוחין. והיינו הך, כי ישסו"ת מהותם קרובה יותר לזו"ן, לכן הם בסוד הארת מוחין, לעומת כך או"א שמהותם קרובה יותר לכתר הם בסוד הארת כתר למוחין.

והיינו שמוחין דקטנות^{טז} שנעשים חלק מן זו"ן הם ע"י ישסו"ת בסוד תבונה-בן-ובת, לעומת גדלות המוחין שהם בסוד או"א עלאין, בסוד 'והחכמה מאין תמצא', בסוד כתר, כותרת סביבותיו, שגם האור וגם הכלי של התבונה, ולכן

טו כעין מה שנתבאר ברמח"ל בדעת תבונות בין הנהגת היחוד להנהגת המשפט, שהנהגת היחוד מאירה להנהגת המשפט.

טז בערכין, כלומר ג"ר דו"ק דפרטות.

כמו שהכתר אינו שייך לז"א הכי נמי המוחין דגדלות מסתלקים, מחמת שהם בסוד הכתר, משא"כ המוחין שהם ג"ר דו"ק שהם חלקו אינו גילוי של עתיק בסוד הכתר ששייך לעולם עליון.

ובודאי כי כל אורות י"ס דז"א אינם נחשבין לכלום בפני אורות דת"ת דתבו-נה, וגם כי הנה הת"ת דתבונה וגם הנה"י החדשים שלה שהוגדלו עם האורות שלהם כולם ניתנו ברישא דז"א בסוד מקיף כמ"ש והם אורות רבים וגדולים כולם הם מהתבונה: ונמצא שמאיר העליון בתחתון לא רק את הכלים והמו-חין דיליה, אלא גם מהאורות של העליון, וכפי שהתבאר לעיל בהרחבה, שהתבונה מאירה מהנה"י החדשים, בסוד הל' מאחוריו והם' מלפניו בסוד מוחין דכתר, ואזי הכתר מקיף סביבותיו, והוא בין הצ' שנכנס לתוך ז"א לבין המקיפין המ"ל מעליו, ועי"ז נעשה בחינת מל"ך, ודו"ק.

ונודע כי האור הקטן שבספירה העליונה היא גדולה מכל מה שלמטה ממנו עד סיום המדרגות דוגמת החיות בפ' בשלח שאמר שראשי החיות ככולהו שוקי החיות כו' ומכ"ש פה שהם רבים וגדולים כי בודאי כתר דז"א גדול לאין קץ מאד על המוחין אלו ונוסף ע"ז כנ"ל שרושם ד' מוחין דז"א (הם) ג"כ נרשמים שם כמ"ש בד' כריעות ובד' זקיפות שבעמידה ע"ש: כפי שהתבאר לעיל שהד' מוחין הם מסוד הד' מידות ושליש שהוכפלו, מבינה דאימא, וכך נעשה שז"א מקבל לא רק את מדרגת הנה"י שנכנסים לתוכו, אלא גם הארה 'במידת מה' של כל התבונה, הם' שהם בד"ר דתבונה, הל' שבחג"ת דתבונה, הכתר בשליש או שני שלישי דתבונה, והנה"י שנכנסים לתוכו. והוא מסוד התבונה שהיא בסוד 'הבן והבת', שעיקרם הם ישו"ת שהם אימא דכללות, משא"כ או"א עלאין שייכים לעולם העליון.